

VEČERNIK

POŠTNA PLACANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 295

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Franciškova 6, tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3, telefon 280

Maribor, torek 30. decembra 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prelemani v uravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, talijani 30 din.
POŠTNI CEROVNI PLAGUN: 11.400

Cena
din 1.—

V Albaniji premik proti Beratu

Italijani poročajo o večji letalski aktivnosti in lokalnih spopadih — Vesti iz Aten pa pravijo, da so Grki napredovali proti Beratu in napravili velik žep okoli Klisure in Tepelenija — Vojaški strokovnjaki napovedujejo izravnanje fronte pred Beratom in Valono

GRŠKA POROČILA

ATENE, 31. decembra. Agence d' Athènes. Grško uradno poročilo: »Na grški fronti je sovražnik poizkusil z operacijami lokalnega značaja, vendar je bil povsod odbit.«

ATENE, 31. decembra. At. ag. — V dolini reke Osoma so napredovali Grki do Gradiča, 25 kilometrov južnovzhodno od Berata. Položaj postaja tak, da bodo imeli Italijani končno le še cestno zvezo Tepelenija z Valono. Slednje pristanišče so angleška letala močno bombardirala.

POSLANICA GRŠKEGA KRALJA

ATENE, 31. decembra. Reuter. Kralj Jurij je naslovil na grške čete poslanico za praznike, v kateri se jim zahvaljuje za junaška dejanja. V 3000 letih svoje zgodovine ni imela Grčija tako kritičnih dni, kakor jih preživlja sedaj.

REUTERJEVA POROČILA

ATENE, 31. dec. Reuter. Grške čete so zavzele vas Dobruš, ki leži južnovzhodno od Berata. S tem je odrezana še ena pot od Tepelenija proti severu in je preostala italijanskim četam le še cesta od Tepelenija proti osrčju Albanije. Cilj grških čet je zavzeti cestnega križišča v Beratu.

ATENE, 31. decembra. Reuter. Okoli tisoč italijanskih ujetnikov je bilo zajetih v teku večerašnjih lokalnih operacij. Zajet je bil cel bataljon s častniki, 4 topovi, veliko število avtomatskega orožja, možnarji in veliko drugega materiala. Italijanski smučarski oddelek je poizkusil s protinapadom, vendar je bil odbit. Zaprtil je vso opremo na bojišču.

ATENE, 31. decembra. Reuter. — Sovražna letala so včeraj napadla Solun. Zrtev je bilo malo, prav tako je tudi majhna škoda na zgradbah. Bombardirana je bila tudi Janina, kjer je malo žrtev, škoda pa je velika. Bombardiran je bil končno še kmečki okraj Cozani.

LONDON, 31. dec. Reuter. Angleška letala so napadla včeraj ponoči tudi Napoli ter vrgla poleg bomb letake. Pri predvečerašnjem napadu na Valono so bile obmetane z bombami koncentracije čet in transporti, 4 ladje pa napadene s strojnimi čamami.

ATENE, 31. dec. Reuter. V teku zadnjega meseca je bilo ubitih od italijanskih bomb 88 oseb v grških mestih, kar je razmeroma zelo malo.

POLOŽAJ NA BOJIŠČIH

ATENE, 31. dec. ZPV. Po uspehu ob morju, kjer so Grki predrl zahodno od Himare, je ostal pred Tepelenijem in Klisuro sovražni klin, ki ga je bilo treba premagati, preden bi bilo mogoče izvesti močan sunek k Valoni. Grki so se ustavili ob obali 20 km pred to važno luko. Da bi zlomili sovražni odpor pri Tepeleniju in Klisuri, so se Grki očitno lotili nove taktike. Že prej so z uspehom zavzeli višine planine Dangli in Škrapari, severno od Klisure. V bojih z alpskimi smučarskimi oddelki se jim je zdaj poredično predreti s pogorja Škrapari v dolino do Dobruša nad Izvori, 21 km severozahodno od Klisure. Tako so dosegli cestno stikališče zveze Tepeleni-Berat in Klisura-Berat. Dobruš je oddaljen le še 25 km od Berata. Sunek od Himare na zahod ter predor na glavno južno cesto k Beratu je ustvaril za Italijane nevaren, globok žep, s katerim hočejo Grki prisiliti nasprotnika, da se umakne z višavja zahodno od Klisure in Tepelenija, ki bosta morala pasti v grške roke. Strateški položaj se je po mnenju

v Atenah na tem delu fronte izpremenil v stanje, ki obeta v kratkem znatno izpremembo položajne črte med Beratom in Valono. Boji se kdaj snegu in mrazu z vso ostrino nadaljujejo.

ITALIJANSKO POROČILO

RIM, 31. dec. United Press. Italijansko uradno poročilo pravi: Italijanski bombniki in lovci, ki pripadajo dvema eskadriljama, so večkrat napadli grške pristane, naprave, obrambne naprave in čete v Prevesi. Nastali so požari in velika škoda na napravah in eni ladji, ki je bila za-

sidrana v pristanišču. Protiletalsko topništvo italijanske mornarice je sestrelilo včeraj zjutraj sovražni bombnik nad Valono. Italijanski lovci so napadli sovražna letala ter sestrelili nadaljnja tri letala. Ednice italijanske mornarice so dolgo in nemoteno bombardirale aibanske in grške obale. Opaženi so bili rušilni rezultati. Iz Vzhodne Afrike ni ničesar važnega. Sovražna letala so letela v dveh valovih nad Napolijem ter metala letake in bombe na mesto. V Napoliju je 7 mrtvih in več ranjenih. Italijanska podmornica, ki deluje

v Atlantiku, je sestrelila neko angleško letalo. Od 11. junija dalje znašajo angleške izgube od italijanskega orožja: 4 vojne ladje, potopljene od bomb, 3 od torpedov, 47 vojnih ladij pa je bilo zadetih.

RIM, 31. dec. ZPV. Po italijanskih poročilih se blijejo na grškem bojišču dalje lokalni boji brez večjega pomena. Italijani so izvršili več uspešnih napadov proti grškim postojankam. Letala so bombardirala vojaške naprave, transporte in koncentracije.

Učinki napada na City

talskem napadu močno trpelo - Napadi na angleške ladje - Anglija ima že štiri milijone vojakov pod orožjem

Londonsko trgovsko središče je pri zadnjem nemškem le-

VČERAJSNJE NEMŠKO POROČILO

BERLIN, 31. decembra. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: V noči od 28. na 29. december so naši bombniki napadli pristanške naprave v Plymouthu. Bombe so povzročile eksplozije in požare. Pri ogledniških poletih, ki so bili izvedeni čez dan, so bili bombardirani važni cilji na vzhodni angleški obali. Razen tega je bila pri napadu v strmoglavem poletu zadeta važna orožarna v Crawu. Vzhodno od Harwicke je bila zažgana ena tovarna 10.000 tonska ladja. Zadele so jo bombe z letal. Ladja je plula v konvoju. Vzhodno od Soutlinga je bila zadeta ena sovražnikova ladja, ki služi pobiranju min. Pri napadu na velik konvoj, ki je plul severozahodno od Londonderryja, je bila z bombo zadeta tovarna ladja, ki se

je hitro potopila. Obalno topništvo je vzelo na piko neko sovražnikovo vojno ladjo, ki se je skušala približati obali ob Rokavskem prelivu. Po nekaj dobro namerjenih streljih je cilj izginil. Preteklo noč so močne skupine bombnikov spet bombardirale London. Sovražnikova letala so preteklo noč letela nad Nemčijo in zasedenimi pokrajinami, kjer so vrgla nekaj bomb, ki pa so vse brez izjeme padle v reke in morje. Artilerija je zbila na tla 2 sovražnikovi letali.

PO NAPADU NA LONDON

LONDON, 31. dec. Reuter. Pri včerajšnjem napadu na londonsko City je bilo porušeni veliko število zgodovinskih zgradb. Tako je bil porušen Guildhall do temeljev. Katedrala sv. Pavla je, kakor po čudežu, že drugič ušla razdejanju. V

Angliji vlada veliko razburjenje zaradi napada, kajti v Cityju je veliko najstarejših angleških zgodovinskih zgradb, drugače pa je čisto trgovski in bančni del mesta, kjer prebiva le malo ljudi. Churchill je bil s soprogo dve uri na ogledu ruševin.

MOC ANGLEŠKE VOJSKE

LONDON, 31. dec. Reuter. V januarju bo registriranih novih 300.000 angleških vojakov. Doslej ima Anglija 4 milijona ljudi pod orožjem.

LETALSKE IZGUBE PRETEKLEGA TEDNA

LONDON, 31. dec. Reuter. V tednu, ki je končal 28. t. m., je bilo po angleških letalih sestreljenih skupaj 109 sovražnih letal, od tega 98 italijanskih. V tem času je bilo izgubljenih 23 angleških etal.

Položaj v Libiji neizpremenjen

Obleganje Bardije se nadaljuje brez odločilnih operacij - Italijani pravijo, da se Italijani, ki branijo mesto, drže junaško

ANGLEŠKO POROČILO

KAHIRA, 31. decembra. Reuter. — Angleške motorizirane kolone čistijo teren med Bardijo in Tobrukom s ciljem, da ne bo mogel sovražnik spraviti nobene pomoči več k Bardiji. Priprave za končni naskok na Bardijo so v polnem teku. Angleži so spravili pred Bardijo ogromne sile in trdnjava je neprestano pod ognjem topov raznih kalibrov. Sovražniku primanjkuje v mestu hrane, vendar se še junaško brani.

ITALIJANSKO POROČILO

RIM, 31. decembra. Stefani. Vojno poročilo italijanskega poveljstva pravi: »Akcija naših hitrih kolon v puščavi se nadaljuje. Sodeluje letalstvo. Uničenih je bilo nekaj sovražnih blindiranih avtomobilov. Naša letala so zadela dva sovražna monitorja, eno naše letalo se ni vrnilo. Naše zračne sile so bombardirale sovražne vojne ladje po Sredozemskem morju. Na sudanski meji so se spoprijele konjeniške patrulje na obeh straneh. Skupina

naših letal je v nizkem poletu uspešno napadla skupino motoriziranih oddelkov in transport. Angleška letala so napadla neka mesta v Abesiniji.

ITALIJANI O BARDIJI

RIM, 31. decembra. Stefani. Bardija ni utrjena, kakor poročajo Angleži. Nadaljnji obstoj mesta je odvisen od operacij v Libiji. O tem so prepričani vsi branitelji, od tod tudi njih visoka morala, ko se branijo pred premočnim nasprotnikom.

Važna Rooseveltova posvetovanja

NEW YORK, 31. decembra. Reuter. — Tako po svojem zgodovinskem govoru se je predsednik Roosevelt sestal s predsednikom angleške komisije za nabavo vojnega materiala v USA Purvisom. Sestanek se je udeležil tudi ameriški finančni minister Morgenthau. Razpravljali so o še večji pomoči Amerike Angliji. Purvis

je izjavil, da se je s tem sestankom začelo novo obdobje ameriške pomoči Angliji. Dejal je, da so govorili tudi o vprašanju prevoza ameriškega materiala v Evropo. Končno besedo bo izrekel kongres, ki bo v prvih januarjskih dnevih odločal o Rooseveltovih predlogih.

Notranji položaj v Bolgariji

SOFIJA, 31. dec. Ass. Press. V Bolgariji narašča zadnje dni vznemirjenje. Opaža se živahna komunistična propaganda. V mnogih krajih so bile javne manifestacije za zблиžanje s Sovjetsko zvezo. V sobranju je imel zunanji minister Popov govor, v katerem je naglasil, da se mora nazadno predstavništvo otresti

vplivov z ulice. Vlada se ne bo ozirala na nikogar izven sobranja, pa naj bo orientiran v to ali ono smer. Nekateri poslanci so očitali vladi, da zanemari odnošaje z Rusijo. V javnosti krožijo glasovi, da je vlada v krizi. Kralj se stalno posvetuje s predsednikom vlade Filovim.

Francoska meja proti Nemčiji in Italiji zaprta

VICHY, 31. decembra. Reuter. Vlada je za nekaj časa zaprla vsak prehod preko meje v Nemčijo in Italijo. Nemška oblastva so vzela obmejne prepustnice vsem, ki so imeli zanje dovoljenje do 1. januarja. Nemško-francoska meja bo zaprta najbrže le do tega dne, italijansko-francoska pa za nedoločen čas.

AMERIŠKE LADJE ZA ANGLIJO

NEW YORK, 31. dec. INP. Kakor poročajo, je ameriška vlada odobrila prenos novih 44 parnikov, ki jih je kupila Velika Britanija v USA. Ladje bodo v kratkem odplule v Anglijo.

SREČNO IN VESELO NOVO LETO VSEM NAROČNIKOM, INSERTOM IN PRIJATELJEM LISTA ZELI

VEČERNIK

V novo leto

Za nami je staro, trpljenja in skrbi polno leto, v zarji novega dne se odpira prva stran koledarja 1941. Redki, zelo redki so bili topli žarki sreče, ki so dopuščali evropskim narodom, da so se lahko v miru posvetili vsakdanjemu delu. Ogromna večina evropskega prostora

in prebivalstva je bila lani žrtev vojne psihoze, ki je pljuskala preko mej vojskujočih se držav v redke oaze miru.

Jugoslavija, po velikosti, prebivalstvu in svoji legi najpomembnejša država na jugovzhodu Evrope, je lahko postavila pod črto obračuna s starim letom pozitivno bilanco. Uvrščeni smo bili med one redke dežele, ki jim je vojni vihar evropskih razračunavanj prizanesel. Naš človek se je lahko v miru posvetil plugu, kladivu, lopati in peresu. Bili so sicer trenutki, ko je vojna psihoza grozila, potegniti za seboj tudi našo državo, toda vselej smo izšli srečno iz vseh spletk, zahvaljujoč dragocenim sadovom daljnosežnega sporazuma med Srbi in Hrvatji. Krajevna vlada, oprta na krepke temelje državnega pozitivizma treh narodov Jugoslavije, je z modro politiko spretno krmarila naš čolniček usode po varnem zavetju dragocenega miru. Postavila je načelo, da mora naša domovina v najtežjih dneh Evrope spontano dokazati, da niso bile zaman grenke izkušnje stoletnega suženjstva treh bratov, da so se nam odprle oči po zgovornem nauku iz fragične usode nesložnih severnih bratov. Brez ozira na levo in desno je šla naša pot k edinemu cilju, da v strogi nevtralnosti ohranimo neodvisnost in svobodo novim pokolenjem.

Balkan je bil, na katerega so s pomilovanjem zrlj naprednejši narodi Evrope, ko se je vtopljal v suženjstvu in krvavi bratomorni vojni. Prav isti Balkan je danes, z izjemo »vis majore« v Grčiji, ognjišče miru, oznanjevalec složnega sožitja v času, ko so padale daleč naprednejše države srednje in severozahodne Evrope. Klonič je morala zibelka svobode in pravic človečanstva, Francija, v razvalinah, ognju, železu in pepelu stoji Anglija na braniku demokratičnih načel sveta. V gigantski borbi se merijo sile najmočnejših zahodnoevropskih sosed, Balkan pa je istočasno, ob bočnem grmenju topov na albanskih tleh, oaza miru in želja, da bi našla Evropa čimprej pravično rešitev v korist svobodnega, enakopravnega življenja vseh njenih narodov.

»Velikega petka je bilo treba za veliko delo, smrti Boga samega je bilo treba, da je zazvonilo in zapelo ponižanemu človeku veličastno vstajenje...«, je zapisal Ivan Cankar v svojih »Podobah iz sanj«. Tega se moramo mi vsi vprav zdaj v polni meri zavedati. Kajti, za vstajenje domovine in svobodo našega človeka je bilo treba, da so izpili junaki kupo trpljenja do dna, nastopili težko pot preko Golgote in s svojimi strašnimi žrtvami zarezali meje velike Jugoslavije. In ko vstopamo v novo leto, si ne moremo želeeti iskrenejšje želje, da bi se v spominu na velike tvorce Jugoslavije rodilo v duši vsakega našega človeka spoznanje, da je treba v interesu tako posameznika kakor celote zavreči vse nizkotne nagone tu-

Odmevi Rooseveltovega govora

Amerika odobrava prezidentove besede - Sile osi bi odgovorile Amerki samo v primeru, ako bi izročila Angliji v ameriških lukah stacionirane nemške in italijanske ladje — Gajda o ameriški politiki in evropski vojni

LONDON, 31. dec. Reuter. Rooseveltov zgodovinski govor pozna že ves svet. »New York Herald Tribune« piše, da je Roosevelt pokazal izredno, realistično korajžje. Če bo prešel v akcijo, bo imel soglasno podporo vsega ameriškega naroda. Komentator Columbijske radijske postaje je dejal v pregledu vesti ameriških listov, da je sedaj ameriška nacija pred obrambno bitko. V ameriškem senatu se čuje samo hvala Rooseveltovega govora. Listi v Buenos Airesih in Mehiki pišejo, da se je Amerika odločila pomagati demokraciji. V Wellingtonu na Novem Zelandu je predsednik vlade Frazer dejal, da je prišel čas, ko bo začela demokracija vračati. V Londonu pišejo vsi časniki, da je bil ta Rooseveltov govor najodločnejši v vsej njegovi karieri. Poudarjajo važnost Amerike kot arzenala ter materialne pomoči USA Angliji. V Nemčiji do večerj zvečer sploh ni bilo objavljeno, da je Roosevelt govoril. V berlinskem zunanjem ministrstvu je bilo rečeno tujim časnikarjem, da sploh ne bo izdan noben komentar. »Baseler Nachrichten« pišejo, da vlada v Berlinu popoln mir. Zunanje ministrstvo se sploh ne zanima za Rooseveltov govor. V Italiji je bil govor deloma objavljen. Virginio Gay-

da pa v »Giornale d'Italia« že odgovarja Rooseveltu ter svari Ameriko, da ima potrpljenje sil osi tudi meje. Gayda pravi, da je Rooseveltov govor prav za prav že neobjavljena vojna silam osišča. Italija in Nemčija pa ne bosta udarili nazaj, dokler ne bo začela Amerika s protiblokado in zajela nemških in italijanskih ladij v svojih lukah. Tokijski listi pravijo, da je Roosevelt jasno pokazal, da pomagajo USA Kitajski.

RIM, 31. dec. MTI. Pod naslovom »Ameriški problem« je napisal Virginio Gayda članek, v katerem poudarja med drugim, da »je število onih v USA, ki se zavzemajo za pomoč Angliji, veliko. So pa izrecno za to, da Zedinjene države ne posegajo v vojno. Ostrina vsega problema pa ni zdaj le na ameriški pomoči Veliki Britaniji kot taki, nego v načrtu, da se izročijo v eksploatacijo Angležem vse v Ameriki zasidrane nemške in italijanske ladje ter v predlogu, naj bi ameriške vojne ladje spremljale ameriško blago, ki se vozi preko Atlantika v Anglijo. To bi bila odkrita kršitev nevtralnosti, hkrati pa dejanski poseg USA v vojno. Evropska vojna bi se v tem primeru raztegnila tudi na vode Tihega oceana. Nočemo posegati v sklepe USA, naglašamo pa, da je Anglija

sodila sama sebi, ko je na usta Churchilla izjavila, da potrebuje pomoč neke tuje sile, pri čemer so mislili USA. Tudi ne vemo, kakšni motivi vodijo ameriške prista-

WLO

VIRGINIO GAYDA

še evropske intervencije v njihovih načrtih. Ne sme se pozabiti, da obstaja trojni pakt in da bi Japonska v primeru ameriške intervencije takoj reagirala, vojna bi se razširila v svetovni konflikt.«

Sovjetski listi o vojni v Afriki

Težave operacij v puščavskem ozemlju - Angleška ofenziva je bila doslej pred vsem defenzivnega značaja - Pomen Bardije za nadaljnji razvoj operacij

LONDON, 31. dec. INP. Vojaški sodružnik »Krasnaje zvezde« se bavi z vojno v severni Afriki ter poudarja, da ima ta ves drug značaj, kot operacije na evropskih tleh. Grški predor se nikakor ne more primerjati z ofenzivo proti Libiji. Tu stopajo v ospredje vsi drugi činitelji, ki jih morajo poveljniki upoštevati. Kakor so se morali Italijani dalje časa pripravljati za svoj sunek k Sidi el Barraniju, tako potrebujejo tudi Angleži več časa, da preidejo k naskoku Bardie in v drugo fazo ofenzive. Pokrajina južno od Bardie, Tobruka in Derne je tudi puščava. Preko te je treba dobiti

stik z zaledjem, dovoziti zadostne množine živeža, materiala, predvsem pa pitne vode.

Ofenziva generala Wilsona je bila kljub prednosti defenzivnega značaja. Pomen ima v tem, da je zavarovala Nilovo dolino pred vsako nevarnostjo vpadu za zahoda. Angleški položaj ob ustju Nila je utrjen. Medtem ko polaga Nemčija glavno pažnjo na rušenje angleških mest in so zanj bojišča v Albaniji in Afriki drugorazrednega pomena, se trudijo Angleži, da raztegnejo bojišče še dalje na zahod Libije. Njih glavni cilj je premakniti fronte k Dorni, odnosno še dalje na

zahod, do vzhodnega roba zaliva Velike Sirte. Upoštevač močan odpor italijanske vojske in teren, ki postavlja ofenzivam na tem področju vse drugačne naloge, je do tega še daleč.

Angleži bi seveda v tem primeru prevzeli vso kontrolo nad 90 km širokim prehodom med Kreto in Derno ter si ustvarili močno kooperacijsko bazo za letalske in pomorske sile, ki bi zapirale vsak prehod iz zahodnega v vzhodno Sredozemlje. Vsekakor pa leži težišče nadaljnjih uspehov in neuspehov na severnoafriškem bojišču od izhoda bojev pri oblegani Bardiji.

Italija za vojno do zmage

Zborovanje in resolucije proti Churchillovemu govoru italijanskemu narodu - Novi temelji za prehrano vojaštva in civilnega prebivalstva

RIM, 31. dec. ZPV. Po vseh italijanskih mestih in provincah se sklicujejo seje in zborovanja raznih fašističnih organizacij in korporacij, na katerih zavzemajo zborovalci stališče do zadnjega Churchillovega govora na naslov italijanskega naroda. Prefekti provinc so sklicali na sestanke župane in krajevne fašistične tajnike, sklicane so bile na izredne seje tudi korporacijske zbornice itd. in povsod je bilo s strani govornikov naglašeno, da je treba napeti vse sile za dviganje javne morale italijanskega naroda in pobiranje defetizma. Sprejete so bile predložene resolucije, ki izražajo Mussoliniju neomejeno zaupanje in zve-

stobo do zadnjega, pa naj bi terjali razvoj dogodkov na poti do končne zmage od italijanskega naroda še tako težke žrtve. Povsod se naglašja tudi, da fašistična Italija nikoli ne bo osramotila svoje slave s sklepanjem kakršnega koli separatnega miru s smrtnim sovražnikom, britanskim imperijem.

RIM, 31. dec. ZPV. V Italiji bo z novim letom postavljena prehrana vojaštva in civilnega prebivalstva na nove organizacijske temelje pod vrhovnim osrednjim nadzorstvom ministrstva za poljedelstvo. Novi predpisi odredjajo rekvizicijo vseh razpoložljivih zalog živil pri producentih, odnosno najstrožjo kontrolo

nad vsem prometom. Ustanovljena bo tudi nova prehrabena milica, ki bo nadzirala striktno izvrševanje novih predpisov. Pri preskrbi z živili ima prednost vojska, šele nato civilno prebivalstvo. Za prestopke so določene silno ostre kazni. Skrivalci živil, veržniki, tihotapci in saboterji bodo kaznovani s smrtjo. Na ta način upa Italija izboljšati sedanji položaj glede prehrane vojske in civilnega prebivalstva.

Kitajska ne bo tako kmalu strta

TOKIO, 31. dec. Reuter. Zanimiv članek je izšel v tokijskem listu »Niči Niči Šimbun« izpod peresa polkovnika Mabučija. Japonski polkovnik, ki se je prav kar vrnil z enoletnega bivanja na kitajski fronti, svari Japonce ter pravi, da Čungkingov odpor ne bo tako kmalu strt. Za kitajskim maršalom stojijo najboljši Kitajci, za njimi pa sta Anglija in Amerika. Mabuči pravi, da je mednarodna situacija ugodnejša za Čungking kakor pa za Tokio. Zakaj je ugodnejša, pa ni povedal.

FINSKI LIST O DEMOKRACIJI

HELSINKI, 31. dec. INP. Finski delavski list piše, da »so tri države, Finska, Velika Britanija in Grčija efektno zaprele sapo vsem skeptikom in kritikom. Nihče ne more danes očitati demokracijam, da so nesposobne za obrambo. Angleški narod dokazuje vsak dan junaštvo, vredno naroda, ki vlada imperiju. Grki so pokazali neverjetni odpor in požrtvovalnost v ofenzivi. Vključujoč junaški odpor Finske si je postavila demokracija dejanja, ki so jo rehabilitirala v mednarodnem svetu.«

jega duha, odstraniti malodušje in nezaupanje do samega sebe. Državljan Jugoslavije, ustvarjene z bajoneti in krvjo, mora biti vreden potomec mož, ki jim je bilo na obrazu razbrati, da vedo kaj hočejo. Vse malenkosti, prepiri, sploh vse človeške slabosti, nevredne svobodnega naroda, morajo v novem letu vstran. Od Drave do Jadrana, od Triglava do krajnih mej Južne Srbije naj prevevajo vsakega našega človeka besede velikega francoskega zgodovinarja E. Lavissea, da »izhaja vsa moč države iz ljudstva«.

V novem letu prehaja evropska vojna v kritično fazo svojega razvoja. Težko, da bo sedanje vojne na kraju 1941 že konec. Prikazani bodo pa morda že prvi znaki, kam se bo nagnila vojna sreča. Nam ostaja le iskrena želja, da bi morali tudi v novem letu v miru posvetiti vse

svoje sile napredku domovine, ko bomo v bratski slogi lahko proslavili veliki dan naše zgodovine. V novem letu bo namreč nastopil naš mladi kralj Peter II. vladarski prestol slavni prednikov. Dopolnil bo 18. leto ter prevzel dediščino svojega velikega očeta iz rok modre vlade kneza namestnika Pavla. Naš mladi kralj se pripravlja vsestransko za velike dolžnosti, ki ga čakajo. Pod svetlim žezlom Karadjordjevičev bo močna in zedinjena Jugoslavija nadaljevala svete tradicije slavni prednikov ter z mladim vladarjem na čelu stala odločno na braniku svojih mej, zlate svobode in neodvisnosti.

S pogumom v srcu, s trdno vero v zmago pravice in z jekleno voljo, braniti svoj dom proti vsakomur, vstopamo v dneve novega leta.

„Italija noče biti ujetnik v Sredozemlju!“

Ivo Lapažne

Meglio v vere un giorno come leone, come cento anni peccora!

»Bolje živeti en dan kakor lev, nego sto let kakor ovca!«

S tem drastičnim izrekom je Mussolini poudaril načelo politike moderne Italije, ki pa bi naj veljalo v še večji meri za vse male narode Evrope. Besedam je dal poudarka še s tem, da je to vodilno misel fašizma vkoval v novce. Tako naj bi si sleherni Italijan v najzaketnejši gorski koči ob pogledu na kovance vtisnil besede svojega vodje globoko v spomin.

Prislonjena na grebene visokih Alp je dobila Italija z Versaillesom prirodne meje na severu, kakršnih se niso nadejali največji rodoljubi iz dobe Risorgimenta. Saj je znan izrek duševnega vodje karbonarov, odvetnika Mazzinija: »Odprite šestilo, postavite eno konico na sever Italije, na Parno; vbodite drugo na izliv Vare in opišite z njo v smeri proti Alpam polkrog: tista konica, ki po opisanem polkrogu pade na izliv Soče, bo začrtala mejo, ki vam jo je Bog dal. Do tiste meje se govori, se razume vaš jezik, preko nje nimate pravic.«

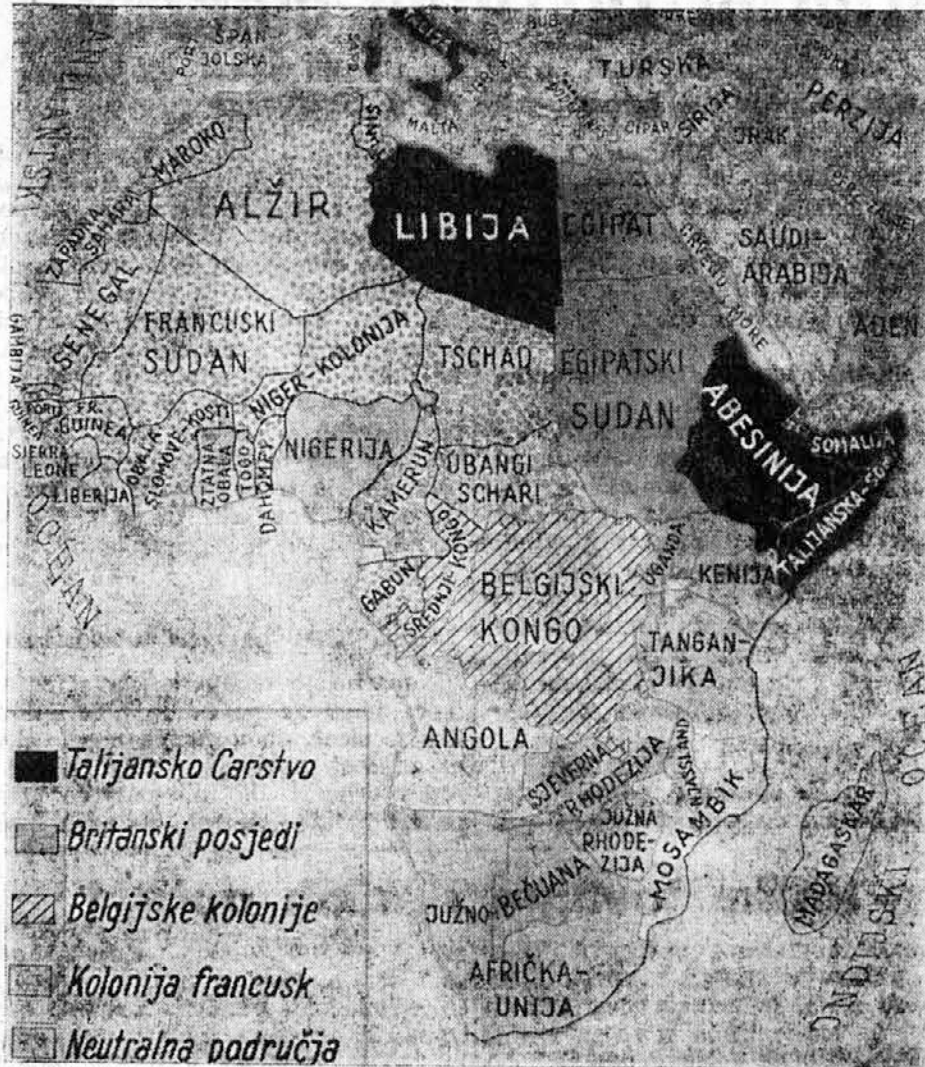
Moderna Italija si je začrtala v svojem programu načrt, ki ga jasno obeleži velik zemljevid na Via dell'Impero v Rimu. Tu so v glavnem zarisane meje starega rimskega imperija, v katerih se izraža vodilna misel, da postane Sredozemsko morje — Mare nostrum Italije.

Eno najuspešnejših podvigoev fašizma je bila zasedba Abesinije. V razmeroma kratkem času je Badoglio pokoril oborožena abesinska plemena. Pridobitnih je bilo 785.000 km² zemlje in 5.300.000 prebivalcev. Komaj šest ljudi pride tu na 1 km² površja, za poldrugo Italijo je v deželi povoljne zemlje za naselitev. Ne manjka naravnega bogastva, toda za kolonizacijo in dvig je treba mnogo kapitala, še več pa časa. Zato je tem pomembnejše, da se je Italija, okupirana za dolga desetletja s civilizacijo komaj prisvojene Abesinije, spet znašla v vojni, ki ji nalaga nova, težka bremena.

»Italija noče biti ujetnik v Sredozemlju!« Ta memento je prihajal iz dežele oranž, v tem znamenju je tudi postavila Italija ob začetku sedanje vojne svoje zahteve po Nici, Korziki in Tunisu, po odstranitvi Angležev iz Gibraltarja in Sueza. Okupirana je bila Albanija, zaseden Džibuti in Britska Somalijska. Grazianijeve čete so stale onstran libijske meje, pred Marsa Matruh, pripravljene na udar v Nilovo dolino. Kljub ponovnim nacionalnim zahtevam do poražene Francije je nastalo v tem pogledu zatišje, ki ga je zdaj prelomila epizoda grške vojne in ofenziva v Egiptu.

Mare nostrum? Vse dežele, ki gravitirajo na Sredozemsko morje, štejejo skupaj 180.137.890 prebivalcev. Od tega odpade na Italijo ter njeno posest v severni Afriki in na Dodekanezu 45.718.948, ali 25,3% vsega sredozemskega prebivalstva. Francija ima skupaj z Alžirjem, Tunisom, Sirijo in Libanom večji odstotni delež, saj je zainteresirana na sredozemskih problemih s 30,4% vsega življenja ob tem morju. Realnejši pogledi fašističnega imperializma so računali s tem, da je težko ostvariti sredozemski imperij klasičnega veka v narodnostno prebujeni sosesčini. Zato je vzplamtela v Rimu težnja, zgraditi mogočno cesarstvo od grebenov Alp do Indijskega morja. Zasedba Abesinije je ta prostor močno izpopolnila, manjkal je le še spoj z Libijo preko britskega Sudana.

Mussolini je s spretnim izsuševanjem močvirne zemlje pridobil do 1938 blizu 6.000.000 ha rodovitnih tal za preoblikovano Italijo, ki ima doma nad 142.000 km² zemlje ali 45,7% celotnega površja, na katerem biva 135 do 788 ljudi na 1 km². Slednji rekord imajo mesta Milan, Napoli, Genova in Padova. Dvanajst milijard lir je vložila Italija v izsuševalna dela. Žitna bitka, ki naj bi dala dovolj kruha doma, ni prinesla pričakovanih uspehov. Toda, po zasedbi Abesinije nastaja spet vprašanje, v kakšnem skladu je z bojem za novi življenjski prostor dejstvo, da je Italija prav kakor Nemčija z vso močjo

podpirala doma populacijsko politiko in vabila v preoblikovano deželo izseljence domov. Kajti, kljub prenaseljenosti v domovini je šlo iz Italije v kolonije Libijo in Vzhodno Afriko le nekaj nad 500.000 duš.

Sedem let, preden je prišel na oblast Hitler, je začel Mussolini z novo populacijsko politiko v Italiji. Dne 26. maja 1927 je v italijanskem parlamentu dejal:

»Kaj je 40 milijonov Italijanov proti 90 milijonom Nemcev ter 200 milijonom Slovanov? Italija mora, če hoče kaj veljati, v začetku druge polovice našega stoletja šteti najmanj 60 milijonov duš!«

Italijanska teorija je bila: naša država je preoblikovana. V preteklosti se je narod izseljeval, zdaj potrebujemo doma večje število prebivalcev, da našo moč v Evropi in svetu povečamo. Treba je tedaj razmnožiti narod in razširiti državne

meje. Italija je omejila izseljevanje, povzela vse, da bi povečala število rojstev. Obdajala je samce ter zakonce brez otrok v korist družinam z mnogo naraščajci. Delavci z več kot osem otroki so davka prosti, novoporočenci in mlade matere prejemajo posebne premije. Ostri zakoni so določeni proti odpravljanju plovov, odhod delavcev v tujino se je zavrnil. Uspeh je bil naslednji:

	Število rojstev	rojstva nad umrli
1922	1.176.000	486.000
1923	1.110.000	500.000
1932	994.000	409.000
1938	990.000	391.000

Sklepajoč po navedenem razvoju prirastka bo Italija dosegla doma na začetku druge polovice našega stoletja le 50 in ne 60 milijonov duš. Abesinija ter po kolonizacijski politiki maršala Balba v Li-

biji pridobljena zemlja sta nudili prostora za naselitev več milijonov Italijanov. Po emigracijski politiki sodeč, so ti imeli še doma dovolj prostora, boj za prostor v tej vojni ima tedaj nasprotje sintez.

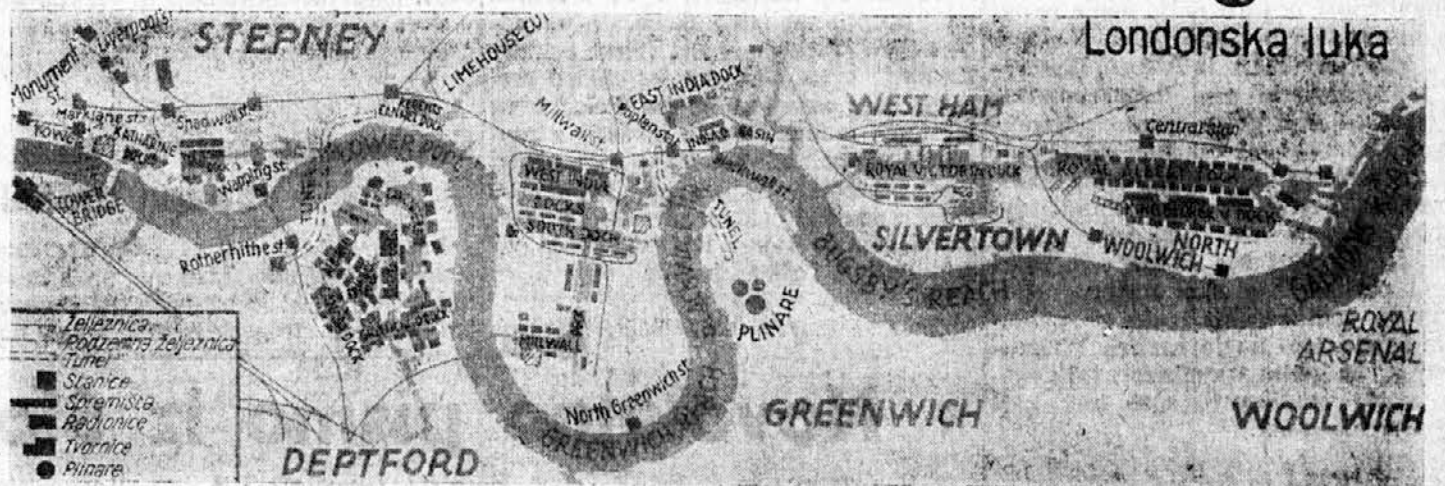
Drugi važnejši činitelj položaja Italije v sedanji vojni je vprašanje surovin. Ko je so se dvignile nekatere države visoko v ospredje. Zato je bilo treba predvsem premoga. Toda tega v sredozemskem bazenu ni. Prišla je motorizacija sveta, petrolej je šel svojo zmogovito pot v tehniki, tega spet v Sredozemlju ni. Prvo in drugo je pogrešala Italija in ko se je odprla pot skozi Suez, so bogate dežele zamejvale industrijske proizvode s kolonialnim blagom. Italija je imela v veliki meri za izvoz le človeških sil, izseljencev, ki so šli za kruhom po svetu.

Sedanja vojna je suženjstvo Italije do prirode, brez večjega bogastva v zemlji, še bolj zaostrila. Z zaporo pri Gibraltarju in Suezu je Italija odrezana od pomorskega prometa. Kakšno je uje sedanje stanje, naj navedemo iz podatkov nemškega Instituta za proučevanje konjunktura, kjer pravi poročilo med drugim:

Prebivalstvo Italije se je v primeri z onim pred 1914 povečalo za 24%. Produkcija žita je istočasno narasla za 50%. Produkcija premoga je znašala 1922 v Italiji 900.000, lani tri milijone ton. Uvoziti je pa morala Italija že lani 11,1 milijona ton premoga. Nemčija se je zavezala, da bo to količino krila. Proizvodnja petroleja doma nima pomena, če izključimo vrelce v dolini Devole v Albaniji, je navezana država le na uvoz. Še večje težkoče ima Italija s pridobivanjem jekla, ki je v desetih letih do 1938 naraslo od 2,3 le na 2,4 milijona ton. Država potrebuje najmanj 8-9 milijonov ton jekla. Doslej je dobivala Italija potrebne surovine za to iz Amerike, doma je na razpolago komaj 300.000 uporabnih surovin. Nabiralna akcija železa in jeklenih predmetov po nemškem vzoru bi dvignila to množino le na 400.000 ton.

Se težji je položaj v zunanji trgovini. Kontinentalna Evropa je participirala 1. 1938 s 56% pri italijanskem uvozu in s 59% pri izvozu. Velika Nemčija s Češkomoravsko in Poljsko je bila udeležena pri tem s 32%. Leta 1938 je prišlo 78% vsega italijanskega uvoza preko morja, le 22% po suhem! 63% italijanskega izvoza je šlo po morju, le 37% po kopnem. Gibraltar in Suez nista le vojaški nego tudi prometno politično zaporni ključ za Italijo. Leta 1938 je šlo namreč 79,4% vseh italijanskih transportov in 62% vsega uvoza preko morske ožine pri Gibraltarju.

Londonska luka, srce svetovne trgovine

Najglavnejša in največja angleška reka je Temza. Dolga je 336 km, od teh je 280 km plovnih. Izvira v Cotswold Hillsu, komaj 113 m visoko nad morjem. Po 15 km toka prejme močan pritoč Churn, pri Lechdale, kraju, ki leži 75 m nad morjem, je reka že plovna za manjše ladje. Dalje navzdol je nad 30 zapornic, ki regulirajo plovbo ladij v poletju, ko je v strugi manj vode. Ustje Temze se računa od London Bridgeja dalje, kjer je reka 245 m široka. Približno en km v dolžini leži tu Pool, pravo londonsko pristanišče na Temzi. Sledje Limehouse Reach, Blackwall Reach, Woolwich Reach itd. Pri Gravedu je Temza široka 730 m, pri izlivu pa 7 km. Razlika med plima in oseko znaša od 3,95 do 6,50 m, kar se posebej pospešuje plovbo do Londona in dalje v notranost. Pri Gravesendu, »vratih Londona«, je Temza 15 m globoka. Velike oceanske ladje počakajo tu na plimno,

ki jim pomaga dalje navzgor po reki. Porečje Temze znaša 15.340 km² ter zajema izven Londona bogat industrijski okoliš. Pristanišče ob Temzi je največje na svetu, od tod pljuska v svet in prihaja iz njega največji del svetovnega prometa. Nad 10 km daleč sega iz Londona moderne pristaniške naprave, ladjedelnice in velika skladišča pa celo 37 km daleč, tja do Tilburyja in Gravesenda. Najstarejše naprave so vzhodno od Towerja v Sv. Katerine dokih, tik zraven so Londonska skladišča za vino, rum, olja in kolonialno blago. Ob južni obali leži 15 dokov Surrey Commercial družbe s 53,8 ha vodne površine. Namenjeni so predvsem ogromnemu transportu lesa, do 1,5 milijarde ton na leto. Na polotoku Isle of Dogs leže Millwall doki z velikimi silosi za žito in West India doki za les, rini, meso, sadje in žita. Starejši

so East India doki. Leta 1880 so odprli Royal Victoria, dalje Albert in King Georg V. Dogs, ki zajemajo skupaj skoro 100 ha vodne površine. Tu so najmoderneje naprave za nakladanje in razkladanje, z velikanskimi plavajočimi žerjavi, hladilnicami, elevatorji, mlinci za žito, velika skladišča za tobak, žito, meso in olje. Še dalje ob Temzi stoje tja do Tilburyja pristaniške naprave z največjimi sušilnicami.

Temza je tedaj ogromna življenjska žila Londona in njegovega globokega zaledja. Tu se zbirajo ladje iz vseh delov sveta, odlaga in nalaga najrazličnejše blago. Zato je naravno, da so v sedanji vojni sovražniki sprožili koncentričen ogenj na naprave ob tej reki in je londonsko pristanišče stalno cilj bombnikov. Življenje pa teče še dalje v njem, čeprav v reducirani obsegu.

Mariborske vesti

m. Udrúženje rez. oficirjev, pododbor Maribor javlja vsem rez. oficirjem, da se prično s 15. januarjem dvomesečni večerni tečaj za strokovno izpopolnjevanje rez. oficirjev glavnih rodov vojske. Tečajji bodo organizirani v obliki predavanj, diskusijskih večerov in oglednih vaj na terenu, predvsem z vidika sodobnih vojnih izkustev. Pismene ali ustne prijave za te tečaje sprejema pododbor zaključno do 5. januarja. Podrobnejša pojasnila dobe rez. oficirji v tej zadevi v pisarni pododbora (Narodni dom) v četrtek 2. januarja od 19. do 20. ure. Vabijo se vse rez. oficirji, da se teh večernih tečajev udeležijo v čim večjem številu.

m. Mestni župan dr. A. Juvan je daroval nomesto venca na grob pokojnega dr. Antona Korošca 1000 dinarjev Pomožni akciji (Zimska pomoč) za revne sloje mesta Maribora.

m. Protituberkulozna liga v Mariboru se zahvaljuje vsem darovalcem za prispevke v letošnjem letu, ki so namenjeni za zgradbo azila jetičnim bolnikom. Ravno tako se zahvaljuje za podpore kuratorij Staniče za socialno skrb rekonvalescentnih delavcev v Mariboru. Obe ustanovi želita svojim dobrotnikom zdravo in uspešno novo leto.

m. Uničujte roparice! Sedaj je najprimernejši čas za uničevanje roparic, ki so v naših loviščih, zlasti nižinskih, napravile veliko škodo. Divjačina je letos itak malo zaradi lanske ostre zime, zato je v interesu vsakega lovca, da posveča uničevanju roparic veliko pažnjo. Pokončujete naj zlasti lisice, dihurje, kragulje in vrane. Samo na ta način bo mogoče spraviti naša nižinska lovišča spet na prejšnjo stopnjo.

m. Tvrška Meinel & Herold je razpisala nagrado 10.000 din za tistega, ki bo izsledil ali pomagal izslediti vlomilce.

m. Sokolsko društvo Maribor-matica poziva vse članstvo in naraščaj, da spremeni na zadnji poti br. Emanuela Iliča, prvega načelnika društva in mariborske sokolske župe, v sredo, 1. januarja 1941, ob 15. uri, na mestnem pokopališču na Pobrežju. Za članstvo v kroju je odhod z avtobusom točno ob 1/2 15. uri izpred Sokolskega doma. Članstvo, ki nima kroja ter naraščaj se zbrere ob 3/4 15. uri pred pokopališčem na Pobrežju z znakom. Izkažimo zvestemu Sokolu polnoštevilno zadnjo čast! Uprava sokolskega društva Maribor-matica.

Tudi če je otrok še tako truden, predno gre spat naj si umije zobe!

Navadi ga pravočasno na

SARGOV KALODONT

proti zobnemu kamnu

m. Sokolska župa Maribor poziva mariborska in sosedna društva, da se udeležijo pogreba prvega župnega načelnika br. Emanuela Iliča. Pogreb bo na Novo leto ob 15. uri na pobeškem pokopališču. Župna uprava.

m. Župni jezdni odsek poziva brate jezdece, da se v kroju udeležijo pogreba br. Emanuela Iliča. Zbor kot za ostalo članstvo v kroju.

m. Psa volčjaka je nekdo ukradel ponoči železničarju Martinu Lenarčiču v Waltovi ulici z dvorišča, kjer je bil priklenjen. Pes sliši na ime „Reks“.

m. V postelji se je obesil 58 letni hlapec Marko Jurij iz Košakov, ki se je zaradi svoje boleznii že dalje časa odpravil v bolnišnico, a je odhod vedno odlašal.

m. Tri žrtve poledice s polomljenimi rokami so pripeljali v mariborsko bolnišnico iz okoliških krajev.

m. Dežurni zdravnik ODZD v sredo, 1. januarja 1941: dr. Lojze Toplak, Pobrežje, Aleksandrova 6.

m. Nočno lekarniško službo bosta vršili od 28. decembra 1940 do vključno 3. jan. 1941 dvorna lekarna pri sv. Anehu, Glavni trg 20, tel. 20-05, in Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

zato, ker pogosto ni mogoče v avtomobilске rezervoarje spraviti ono količino bencina, ki jo lastnik lahko naenkrat vzame na en kupon.

Od 1. januarja 1941 pa do nadaljnje naredbe se bodo izdajale na vsak posamezni kupon naslednje količine bencinske mešanice:

1. na karte z eno vodoravno rdečo črto: na kupon s črko »A« 15 l, na kupon s črko »B« 20 l, na kupon s črko »C« 25 l in na kupon s črko »D« 30 l;

2. na karte z dvema vodoravnima rdečima črtama: na kupon s črko »A« 10 l, na črko »B« 15 l, na kupon s črko »C« 20 l in na kupon s črko »D« 25 l;

3. na karte s tremi navpičnimi rdečimi črtami: na kupon s črko »A« 7 l, na kupon s črko »B« 10 l, na kupon s črko »C« 15 l, na kupon s črko »D« 20 l;

ki izhaja v Ljubljani.

Pisec pravi, da je znana trditev, da spada okulistika med najmlajše panoge medicine. Ugotovljeno pa je, da so zdravnike za očesne bolezni poznali že stari Egipčani, saj jih omenjata Herodot in Plutarh. Tudi stari Grki so imeli očesne zdravnike, prav tako Rimljani. Arabci in Indijci so že v davni sloveli kot odlični okulisti. Zanimivo je, da so že v njihovih časih poznali operacijo sive mrežne potom depresije. Arabci so bili v srednjem veku edini okulisti, v Evropi pa so zdravniki očesne bolezni kirurgi. Samostojne očesne oddelke so začeli ustanavljati šele zelo pozno. Prvi takšen oddelk je imela Nemčija okoli leta 1800. v Erfurtu, pet let kasneje so ustanovili očesni oddelk tudi v Londonu, v New Yorku pa

Drobne novice

o Mala Nedelja. Sokolska četa uprizori v nedeljo, 5. jan., ob pol 16. kmečko burko „Gospoška kmetija“.

o Odlikovan je bil z redom Jugoslovanske kronske V. stopnje ravnatelj Banovinske kmetijske šole v Rakičanu inž. Fran Mikuž.

o Grajski kino v Soboti predvaja v torek in sredo opereto „Nanette“.

o V Koroščevo ulico so na predlog župana Hartnerja preimenovali soboški odbojniki bivšo Slovensko ulico.

o Pesnico bodo regulirali. Vodna zadruza za regulacijo Pesnice je prejela obvestilo, da je odobrenih 35 milijonov za regulacijo Pesnice. Z deli naj bi pričeli po novem letu čim bodo vremenske razmere to dopuščale. Regulacijska dela bodo trajala pet let.

Celje

c. Predstojništvo mestne policije v Celju razglašá sledeče: Prijave motornih vozil, biciklov in fижakarskih vozov za leto 1941 morajo biti izvršene tekom meseca januarja. Da pa se izogne prevelikemu navelu strank za prijave biciklov zadnje dni meseca januarja, se bo sprejemalo prijave po sledečem redu:

Lastniki koles z začetnico A do vključno J od 1. do 10. januarja, od 11. do 17. z začetnicami K do vključno R, in od 18. do 24. z začetnicami S do Z. Od 24. do 31. naj prijavi lastniki, ki v prej navedenem času ne bodo mogli urediti prijave. Pripominja se, da se bo po 31. januarju proti vsakemu zamudniku postopalo po zakonu. Prijave se sprejemajo v sobi št. 43. Za odsotne naj uredijo prijave njihovi svojci.

c. Dežurni zdravnik OUZD: dr. Josip Čerin, Prešernova 1.

c. Poneverba železa. Neki trgovec v Celju je kupil v železarni v Storah 100 stotov betonskega železa. Neki posestnik iz Teharij mu je 85 stotov tega železa izvozil na stavbišče v Celje, 15 stotov železa, vrednega okrog 14 tisoč din, pa je bilo zapeljanega nekam drugam. Policija je zadevi že na sledi in bo kmalu pojasnila.

c. Božično drevo je bilo na sveti večer postavljeno na križišču pred trgovino Stermečki. Pod drevo so mnogi oddali darila, namenjena celjskim stražnikom. Ker mnogi Celjani, ki bi tudi radi obdarovali marljive celjske stražnike, za to niso vedeli, lahko to storijo danes zvečer.

c. Silvestrovanje Sokola-matice bo danes zvečer v vseh gornjih prostorih Narodnega doma.

c. Konj mu je stopil na nogi. 53-letni dninar Franc Petrik iz Celja je prenočeval v nekem hlevu pod jaslmi. Pri tem mu je konj stopil na obe nogi in mu jih je težko poškodoval.

ZA AVTOBUSNO ZVEZO STRIGOVA - MARIBOR

Ze dalje časa se čujejo glasovi, da bo mariborsko mestno avtobusno podjetje podaljšalo progo Maribor-Ljutomer še do Strigove. Sedaj, ko je dograjena nova cesta, bi pač lahko to misel uresničili, kajti s tem bi bilo temu koncu gospodarsko zelo pomagano.

NOVE KARTE ZA NAKUP BENCINSKE MEŠANICE

Za prihodnje leto je uprava državnih monopolov natisnila potrebno število kart za nakup bencinske mešanice ter jih dostavila banskim upravam, da jih bodo izročile lastnikom motornih vozil. Pri teh kartah sta naslednji dve bistveni spremembi:

1. Vse karte so numerirane in na vsakem kuponu je številka, ki jo nosi karta. Numeriranje je bilo izvršeno zato, da bi se onemogočile zlorabe in da bi se olajšala amortizacija slučajno uničenih kart.

2. Karte za nakup bencinske mešanice za avtotaksije za reden in nereden prevoz blaga ter za tovrstne avtomobile kot pomožno sredstvo imajo dvojno število kuponov. Namesto dosedanjih 48, ima vsaka karta po 96 kuponov. Dvojno število kuponov je bilo natisnjeno zato, ker so zainteresirane osebe prosile, da se jim omogoči nakup bencinske mešanice, ki jim pripada na kupon iz dveh delov

Kino Sloga, Ljubljana - Telefon 27-30
 Najzabavnejši in najveselejši silvestrski in novoletni filmski program vam nudi Metro-film:
Cirkus bratov Marx
 Obilo cirkuških atrakcij, muzikalnih prireditev in komičnih prizorov z nenadkriljivimi komiki brati Groucho, Chaco in Harpo Marx.
 Danes na Silvestrovo pri predstavi ob 21. uri sodeluje še »Veseli kvartet Pavliha« s svojim izbranim programom! Smeh in zopet smeh!
 Predstave danes ob 16., 19., in 21. uri. — Jutri ob 10.30., 15., 17., 19., in 21. uri.
 Nabavite si vstupnice že v predprodaji!

4. na karte z eno vodoravno zeleno črto: na kupon s črko »A« 20 l, na kupon s črko »B« 31, na kupon s črko »C« 35 l, na kupon s črko »D« 45 l;

5. na karte z dvema vodoravnima zelenima črtama: na kupon s črko »A« 15 l, na kupon s črko »B« 20 l, na kupon s črko »C« 25 l in na kupon s črko »D« 33 l;

6. na karte z eno vodoravno črno črto: na kupon s črko »A« 21 in na kupon s črko »B« 41;

7. na karte z dvema vodoravnima črnima črtama: na kupon s črko »A« 11 in na kupon s črko »B« 21;

8. na karte z označbo »Avtobus«: na kupon s črko »A« 40 l, s črko »B« 60 l, s črko »C« 105 l in s črko »D« 150 l.

OKULISTIKA V ZADNJIH 50 LETIH

O tej temi piše dr. Carmen Dereani v 12. številki „Zdravniškega vestnika“.

21 let po prvi ustanovitvi. Šele mnogo kasneje so ustanovili očesne klinike v ostali Nemčiji in Avstriji. V tisti dobi opažamo ogromen napredek vse medicine, posebno pa še okulistike. Očesne operacije so pričeli izvrševati v kokainovi anesteziji leta 1884. S pomočjo elektromagneta so rešili mnogo oči. V 19. stoletju delimo napredek okulistike v tri dele: diagnostika, medikamentozna terapija in napredek na operativnem polju.

Zene so srebrna skleda, v katero polagamo zlata jabolka. — (Goethe)

Ne udari žene niti z rožo! — (J. Zeyer)

Klepetava žena utegne povedati mnogo neprijetnih besed, ki zadenejo ali pa zgrešijo. Molčeča žena pa zadene vselej! — (H. G. Wells)

V mladosti žene ljubimo, v starosti jih razumemo. — (G. Maupassant)

†

Sokolska župa Maribor in Sokol Maribor-matica
 naznanjata vsemu članstvu, da je umrl soustanovitelj in prvi načelnik mariborskega sokolstva, brat

Emanuel Ilich

Ohranili ga homo v trajnem spominu.

Maribor, dne 31. decembra 1940.

Srečno in uspešno NOVO LETO želi vsem strankam, prijateljem in znancem tvrdka

JOS. MARTINZ, Gosposka 18

Galanterija, drobnarija, pletenina, usnjeni izdelki

Največja zaloga igrač

Stalno bogata zaloga damskega perila

SPORT

Slovensko ligaško prvenstvo 1940-41 v številkah

Prvo slovensko ligaško prvenstvo je za nami. Ni zapustilo baš najboljšega vtisa, nasprotno moramo reči, da je pokazalo mnoge pomanjkljivosti v naši sportni organizaciji, ki so po svojem postanku prav za prav že starejšega datuma, a so sedaj, ko se je slovenski nogomet postavil na

Prvi prvak Slovenske nogometne zveze je tako postala Ljubljana z dvema točkama prednosti pred Železničarjem, ki bi po pokazanem znanju zaslužil boljše mesto, je pa doma lahkomišlno oddal nekoliko točk. Tudi novi prvak je igral večino tekem jako šibko, tako da se moramo

za obstanek v ligi še v kvalifikacijskih tekmah s prvakom I. razreda.

Ligaško tekmovanje nam v številkah prikazuje tudi zanimive razlike v plasmaju klubov, ako sestavimo samo tablico tekem doma, oziroma tekem na tujem. Kranj, Maribor in Olimp ostanejo v obeh slučajih na istem mestu, seveda z različnim številom točk, pri vseh drugih pa je plasma različen. Tekme doma nam nudijo sledečo tablico:

Ljubljana	7	7	0	0	34:6	14
Amater	7	6	1	0	24:10	13
Bratstvo	7	5	1	1	21:13	11
Železničar	7	4	1	2	12:4	10
Kranj	7	5	0	2	18:12	10
Mars	7	4	1	2	25:14	9
Maribor	7	3	2	2	28:15	8
Olimp	7	1	0	6	6:21	2

Zanimivo je, da vodi na tablici tekem na tujem igrišču Železničar z dvema točkama pred Ljubljano, še bolj pomemben pa je uspeh Marsa, ki se je v gostovanjih plasiral na tretje mesto, dočim je v tekmah doma komaj šesti. Tablica nudi sledečo sliko:

Železničar	7	4	2	1	18:10	10
Ljubljana	7	3	2	2	21:15	8
Mars	7	2	1	4	12:13	5
Amater	7	2	0	5	13:20	4
Kranj	7	1	1	5	7:18	3
Bratstvo	7	1	1	5	9:25	3
Maribor	7	1	0	6	10:24	2
Olimp	7	0	0	7	5:43	0

Primerjanje obeh tablic jasno kaže vpliv domačega terena na rezultate tekem, saj si je večina klubov zagotovila svoj plasma v glavnem doma. Edino Železničar si je v gostovanju priboril ravno toliko točk kakor doma, tvori pa izjemo v toliko, da je zaigral naslov prvaka doma, dočim je zunaj odrezal najboljše izmed vseh.

Končno prinašamo celoten tabelaren pregled ligaških rezultatov 1940/41:

	Amater	Ljubljana	Železničar	Kranj	Mars	Maribor	Bratstvo	Olimp
Amater		3:2	2:2	4:1	2:1	4:2	5:0	4:2
Ljubljana	7:2		1:2	4:1	0:2	2:4	2:3	2:1
Železničar	2:1	1:1		1:2	0:0	2:0	4:0	2:0
Kranj	1:4	3:1	0:1		4:3	4:1	4:1	2:1
Mars	2:0	3:5	2:3	3:0		5:3	2:2	8:1
Maribor	4:2	3:3	1:3	1:1	1:3		5:3	13:0
Bratstvo	2:4	0:4	0:2	1:4	3:5		0:4	4:1
Olimp	1:2	0:5	0:5	3:1	0:2	1:4	1:2	

LIGAŠKA ENAJSTORICA SK ŽELEZNIČARJA

lastne noge, prišle mnogo bolj do izraza. Posledica tega je bila, da je le konec konkurence in zima pred vrati rešila situacijo, ki je na naših igriščih že grozila s katastrofo. Nesportni nastopi nekaterih moštev, dejanski napadi na sodnike so zapustile neprijeten dojem, da nismo sami zmožni, izvesti ligaško prvenstvo brez nevspešnih dogodkov. Poleg pomanjkljive sportne vzgoje je temu predvsem kriva neprimernost kazenskih pravilnikov in njihovih določb proti klubom-prirediteljem ter igralcem na eni in funkcionarjem na drugi strani. Ni slučaj, da se baš pred zimo množe incidenti na igriščih in dobivajo težji značaj. Da se to v bodoče prepereči, je nujno, da se izpremeni kazenski pravilnik v tem smislu, da se uvede kaznovanje po igralnih terminih. Le tako bo mogoče zavezati val incidentov, v nasprotnem slučaju pa bo naš nogometni sport izgubil večji del občinstva in funkcionarjev, ki so pripravljeni zanj žrtvovati svoj prosti čas.

V kolikor ne bo razveljavljena tekma Bratstvo-Maribor, proti kateri je vložil Maribor protest, izgleda tablica ligaškega prvenstva dokončno tako-le:

Ljubljana	14	10	2	2	55:21	22
Železničar	14	8	4	2	30:14	20
Amater	14	8	1	5	37:30	17
Mars	14	6	2	6	37:27	14
Bratstvo	14	6	2	6	30:38	14
Kranj	14	6	1	7	25:30	13
Maribor	14	4	2	8	38:39	10
Olimp	14	1	0	13	11:64	2

Event, ponovna tekma med Mariborom in Bratstvom bi utegnila v slučaju Mariborove zmage še izpremeniti vrstni red na spodnjem koncu, ker bi Bratstvo zaradi precej slabšega količnika prišlo na predzadnje mesto.

LUNDQUIST

švedski metalce kopja

V sportu so Ljubljančani hudi centralisti!

Ljubljana kot naš slovenski center je postala letos sedež večine sportnih zvez. Kmalu po pričetku delovanja posameznih zvez pa so se pojavili znaki nezadovoljstva, ki so bili povsem upravičeni, čeprav bo kdo drugače trdil. Poslovanje posameznih zvez s sedežem v Ljubljani je bilo vse preveč sebično, zanemarjajoč podeželje, katerega potreba Ljubljana neče poznati. V nekaterih zvezah je prišla opozicija več v drugih manj do izraza. Povsod pa so se v glavnem ponavljale iste napake, ki se stalno ponavljajo že leta nazaj pri nas, ker se tvorijo privilegirane skupine, ki kratijo drugim pravice in onemogočajo toliko potrebno znosno stanje, ki bi pripomoglo k zbolšanju naših sportnih prilik in s tem združenemu napredku sportne ravni. Vse to stanje pa bo trajalo toliko časa, dokler bodo v posameznih zvezah imeli glavni vpliv ljudje, ki se ne morejo otresti stare mentalitete privilegiranja, ki je bilo ravno v naših sportnih vrstah že nekoč značilno. Da tako postopanje samo škodi slovenskemu sportu, tega ti kratkovidneži še

niso uvideli. Ako se sedaj ozremo na delo posameznih zvez v minulem letu bomo pač skušali pokazati predvsem na stvari, ki so dajale glavni izraz nerazpoloženju v posameznih zvezah.

Pričnimo pri Slovenski nogometni zvezi t. j. najmočnejši in tudi najvidnejši naši sportni organizaciji, ki si je, kakor drugod, tudi pri nas osvojila največje prapadnikov. Ravno zaradi tega pa bi morala ta zveza biti vzor vsem ostalim, kar pa žal ni tako. Že pri rojstvu nove zveze se je bila trda borba med Ljubljano na eni strani in posebnimi štajerskimi klubi na drugi strani, ki so in še stremijo — nezadovoljni s poslovanjem prejšnje zveze in sedanje zveze — po večji osamosvojitvi, čemur je kriva preveč centralistična usmerjenost ljudi, ki imajo glavni vpliv pri tej zvezi in ki odločajo o usodi slovenskega nogometa. Zato tudi ni čudno, da se mora zveza vedno ukvarjati z reševanjem večnih sporov, mesto, da bi se posvetila dela za dvig kvalitete našega nogometa, ki je padel na najnižji nivo, odkar slovenski nogomet

Sečno Nova leta

želi vsem svojim cenj. odjemalcem
veletrgovina z vinom

MOSER
ZEMUN

Zastopstvo za Slovenijo: tvrdka

M. Cesar, Ljubljana
Gasilska cesta 3 - Telefon 23-69

Nova smuška pot preko zahodnega Pohorja

Na božič je dobiło zahodno Pohorje novo smuško pot. Mislinjska podružnica SPD je izdelala od najzahodnejše pohorske kočice na Kremžarjevem vrhu do Slovenjgradca nov smuški sestop. Dočim so uporabljali smučarji doslej za dohod v Slovenj Gradec letno pot s Pohorja, ki jim je prizadejala vsled prisojnih in kopenskih južnih strani mnogo težav, se vleče novoizpeljana zimska pot po severozahodnih pobočjih Kremžarjevega, Podleskega in Podkrškega vrha. Prvi del poti se vije od planinske kočice (1161 m) po severni strani vrha mimo kapelice v smeri proti Vuzenici, nato pa se obrne proti zahodu Podleske planine do gorskega hrbta Slemenca ter kmetije Dobnik, v višini 950 m. Tu sem je izpeljan od kočice tudi strmi smuški sestop za izurjene smučarje in je ta spust nekaj edinstvenega na Pohorju. Ta alpski predel je tudi letos prvič markiran, posekano je vse grmičevje in ga smučar prevozi v treh minutah, dočim traja smuka po dolgem ovinku 16 minut. Drugi del nove smuške poti se vije po zahodnih predelih Pohorja, čez tranvike in njive, vedno pada in pada svet, dokler ne dohiti staro pot, ki jo štirikrat prečka tik nad Slovenjgradcem v velikanskih lokih. 50 minut najprijetnejša krmarenja po snegu nudi nova smuška pot z najzahodnejšega pohorskega vrha. Sedaj je omogočen čezpohorski smuški izlet tudi slabše izurjenim smučarjem, saj je strmi konec Pohorja dobił lahko padajoči smuški sestop in s tem je dovršen končni del čezpohorske smuške steze, ki so ga tujskoprometni krogi toliko let zaman iskali.

obstaja. Čudno, da ljudje, ki vodijo slovenski nogomet, nekateri že dolga leta, ne uvidijo tega stanja, temveč vztrajno s svojimi odločitvami netižo še večje nezadovoljstvo med klubi. Obljube, ki so jih dali ob reorganizaciji in zagotovila v objektivno sodelovanje so bile samo prazne besede, ker so kmalu dejanja kazala drugače. Ako omenimo še spore, ki vladajo med nogometno zvezo in zvezo nogometnih sodnikov, ki so v glavnem, kakor se trdi, osebnega značaja, potem je dovolj povedano kam bomo prišli, ako se bo nadaljevalo v dosedanem pravcu. In posledice, vseh teh razmer v naši nogometni zvezi so se pokazale pri tekmovanju v slovenski ligi. To tekmovanje je bilo zunanji izraz velikih notranjih slabosti zveze. Sedanje vodstvo SNZ se je v pogledu objektivnosti in pravilne presoje raznih vprašanj izkazalo nedosledno in je tudi vsled tega doživelo neuspehe ter bi moralo izvajati posledice ter prepustiti svoja mesta drugem, predvsem mlajšim sportnim delavcem, ki si bodo bolj svesti odgovornosti vodstva našega

nogometa tu čuta objektivnosti in pravičnosti, ki naj bo za vse enaka. Ob zaključku lahko poudarimo, da je letošnje leto bilo za slovenski nogomet popolnoma negativno.

Druga najbolj razširjena sportna panoga pri nas je **atletika**. Tudi v atletskih vrstah so vladale razmere, ki so pretile ugonobiti tolikoletno težavno delo naših atletov. Tu sta se pojavila letos dva tabora. Enega so tvorili tako zvali delovni klubi, ki so resnično delovali in stremeli za napredek slovenske atletike, drugi tabor pa so tvorili klubi na papirju, ki so se zbirali okrog SAZ. Napeto razmerje je prišlo letos do viška in oba tabora sta se razšla. Delovni klubi so energično nastopili proti dosedanjim »voditeljem«, ki so slovensko atletiko hoteli vzeti v zakup in ustanoviti samovoljno zvezo. Tudi tu so bili mariborski in celjski klubi, kot najbolj prizadeti in nezadovoljni, glavni poborniki vse akcije, ki je končno prinesla, vsaj zaenkrat izgleda, razčiščenje in zboljšanje stanja, ki naj prepreči večna medsebojna trenja. Na samem atletskem polju pomeni minulo leto sicer v splošnem stagnacijo, ker se ne moremo pohvaliti s kakimi vidnejšimi uspehi, za mariborske in celjske klube pa viden napredek. Vsemu temu so krive zgoraj omenjene nezdrave razmere, ki so dosedaj vladale in pomanjkanje večjih narodnih in mednarodnih srečanj. Ob novem letu je naša želja, da bi bilo to leto za slovensko atletiko vsestransko uspešnejše.

V zvezi s tem ne smemo prezreti lep razmah, ki ga je po dolgem pavziranju zavzela naša **ženska atletika**, kar nam daje nade, da bomo tudi v tej ženski disciplini kmalu zavzeli mesto, ki nam je nekoč pripadalo. Minulo leto resnično pomeni važen korak v slovenskih ženskih atletskih vrstah.

Nič manj nesoglasij, kakor med nogometaši in atleti, ni bilo med slovenskimi **kolesarji**. Tudi tukaj je ob ustanovitvi zveze kazalo vse najboljše za uspešen razvoj kolesarstva. To so naši kolesarji-tekmovalci tudi kmalu pokazali, ko so posebno v tekmovanju okoli Srbije odlično afirmirali naše ime. Toda ravno ta nastop je bil kamen spotike in dal povod nesoglasju, ki je povzročilo krizo v kolesarski zvezi. Ustvarila se je opozicija v upravi sami in nezadovoljstvo štajerskih in koroških klubov napram zvezi v Ljubljani, ki je tudi samovoljno napravila nekaj odločitev, ki so našletela na različna mišljenja. Zgleda pa, da se je kriza sedaj odstranila in upamo, da bo sporazumno sodelovanje omogočilo v novem letu pozitivno delo v interesu razvoja in napredka naših kolesarjev. V sportnem pogledu samem moremo zaznamovati napredek v tej panogi.

Zimsko-sportna zveza. Trajna bi lahko imenovali trenja, ki obstajajo v tej zvezi med Gorenjci in Ljubljančani, med tem ko se mariborski in celjski klubi enkrat izjemoma tu ne vmešavajo, ker

niso direktno tangirani. Borba je razumljiva. Na eni strani, do ustanovitve SZSZ vladajoča Ljubljana, na drugi strani Gorenjci s svojimi tereni in tekmovalci, ki so se čutili zapostavljene s strani Ljubljane. Na videz rešeno vprašanje vodstva našega zimskega sporta, ki je prišlo do izraza koncem lanske sezone z ustanovitvijo SZSZ, ko je bil določen sedež na Jesenicah, ni šlo Ljubljani v račun, ne vemo če povsem iz sportnih razlogov... Dejstvo je, da ravno sedaj, ko bi se moralo nemoteno delati, vodijo nekateri ljubljanski klubi borbo proti vodstvu SZSZ na Jesenicah. Na bližnjem izrednem običnem zboru zveze bo gotovo prišlo vse to nezadovoljstvo do izraza. Želja vseh sportnikov pa je, da bi se tudi tukaj našel sporazum, ker sportna Ljubljana bo morala tudi enkrat prepustiti drugim sportnim centrom, da pokažejo svoje voditeljske zmožnosti. Na belem polju so slovenski smučarji na nekaterih večjih prireditvah potrdili svoj priznani sloves. Glavne težave pa, kjer se vsako leto znajdejo naši smučarji kakor tudi ostali so finančnega značaja ter bo moralo marsikatero mednarodno srečanje naših tekmovalcev zaradi tega — najbrže odpasti. Omembe vredna je aktivnost nove zveze v tem, da se je ojunčila ter dala slovenskim smučarjem svoj časopis »Slovenski smučar« potom katerega bo dajala smernice v glavni smučarski sezoni.

Ker smo se s prednjimi izvajanja dotaknili predvsem zvez, v katerih prilike še niso urejene moramo priznati nekaterim drugim zvezam, da so znale prilagoditi svoje delo novim spremembam, in v glavnem delu na sportnem torišču samem.

V prvi vrsti moramo omeniti delo naših **plavalcev**, ki čeprav ne po kvantiteti so se vsaj po svojih uspehih uvrstili na čelo najboljših v državi. Naloga nove zveze pa naj bo, da naš swimming razširi predvsem tam, kjer so za to dani pogoji t. j. kjer so na razpolago sportni bazeni in teh pri nas ni malo. Dela ima nova zveza dovolj.

Velik razmah je ponovno zavzel pri nas posebno v minulem letu **namizni tenis**. Celo Maribor se je v tem pogledu zdrnil. STZ dolžnost je, da poskrbi, da se bo ta lepa in finančno mnogo ne zahtevajoča sportna panoga še bolj razširila, da zavzamemo ponovno vodstvo, kakor smo ga enkrat že imeli v državi.

Tudi **boksarji** in **rokoborci** so pridobili lep krog prijateljev in so se z menjajočo srečo uveljavili tudi izven mej ožje domovine.

Izredno živahno in uspešno delovanje je pokazala **teniška zveza**, ki ima svoj sedež v Mariboru. Če ne po uspehih pa prav gotovo po aktivnosti spada minulo leto med najplodovitejše.

Drzalna zveza je propagirala ta lep zimski sport povsod, kjer so bile za to dane prilike. Tudi naši drsalci še vedno trdno držijo vsa prvenstva na ledu. Ker

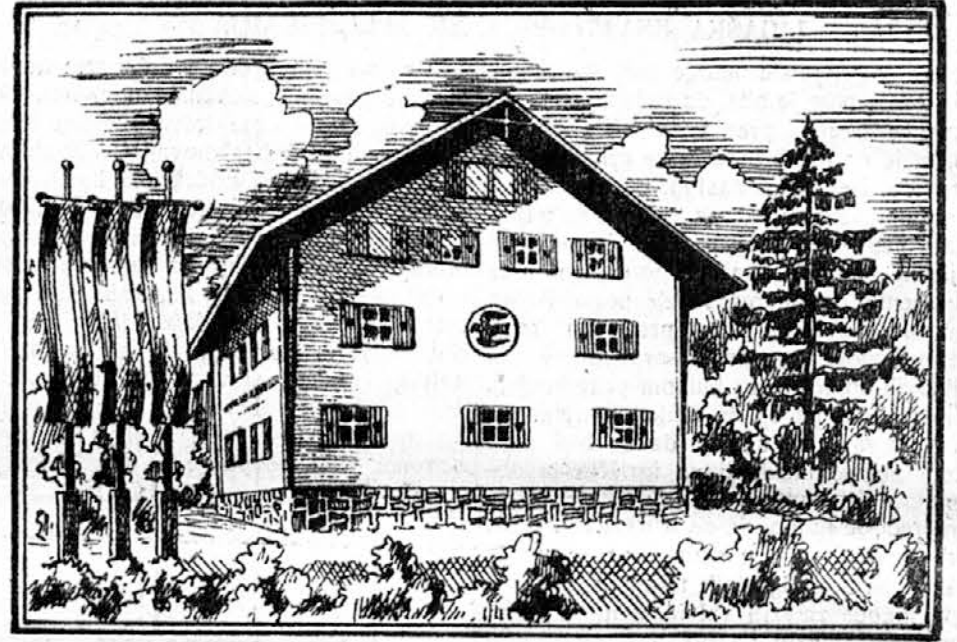
pa ima ravno Slovenija vse pogoje za razvoj tega sporta, je želja, da bi se posvetila večja pažnja tudi deželi, ker razen v Ljubljani, Celju in Jesenicah nima nikjer umetnih drsališč. Sedaj se je tudi Maribor v tem oziru zbudil ter pričel s propagando tega zdravega sporta. S tem v zvezi moramo omeniti tudi **hokej na ledu**, kjer imamo v ljubljanski Iliriji državnega prvaka in tudi edini klub, ki goji v Sloveniji to panogo sporta. Opravičljivo je to v toliko, da stane oprema moštva za hokej precejšnje svote, ki k jih naši mizerni klubi ne premorejo.

Ne moremo pa še mimo ene zveze, zaradi katere je bilo precej prahu in to je **Zveza slovenskih sodnikov**. Ta zveza je v minulem letu dobila zahtevano samostojnost. Žal pa je tudi ta zveza pripomogla s čudnimi odločitvami pri katerih ni igrala glavne vloge ravno sportna stran, k še večjemu nerazpoloženju v nogometnih in sodniških vrstah. Koliko so imeli vsi ti notranji pojavi v sodniških vrstah posledice pri klubih in pri SNZ ne bomo razpravljali, dejstvo pa je, da se bodo škodljive posledice takega poslovanja še občutile v naših razrvanih nogometnih prilikah. Po čigavi krivdi?

Po vsem tem moramo na koncu ugotoviti, da se je posebno letos pokazalo,

da nam manjka neko vodstvo, ki najda je smer vsemu slovenskemu sportnemu udejstvovanju po gotovem sistematično sestavljenem načrtu. To res pravo sportno vodstvo pa bi reševalo pravično in nepristransko vse te večne spore in nesoglasja v posameznih zvezah in sploh, te spore preprečevalo. Ta forum naj bi tvorili sportni delavci, ki imajo pred vsem pred očmi samo sport, dobro poznajo vse naše prilike in ki so popolnoma nezavisni od vsakršnega vpliva. Mogoče bo kdo rekel, da imamo tudi že svojo vrhovno **Slovensko sportno zvezo**. Da, imamo je. Vendar si ta zveza po dosedanjem delu, izgleda, ni dala te naloge in je tudi ne more vršiti, ker jo tvorijo pred vsem ljudje, ki so predstavniki posameznih zvez, ki so kolikor toliko tangirane v omenjenih sporih. Po vsem tem moramo ugotoviti, da nam je potrebna močna avtoritativna roka, ki bo znala energično dajati pravo smer slovenskemu sportu, da bodo končno izostala večna nesoglasja, ki samo škodijo vsemu našemu napredku. To so želje ob novem letu gotovo vseh tistih, ki jim je na tem, da se bodo kmalu izboljšale naše prilike in da bomo dosegali uspehe, ki bodo v čast slovenskemu sportu! P. S.

Sokolski smučarji se zbirajo na Pohorju

Na ponosnem Sokolskem domu na Pohorju so se zbrali na saveznem smučarskem tečaju Sokola kraljevine Jugoslavije izbrani naraščajniki iz vseh sokolskih žup (po 2 iz vsake župe), da se v tečaju, ki se vrši od 25. decembra 1940 do 2. januarja 1941 izpopolnijo v smučanju. Okrog 30 tečajnikov je dnevno pridno na delu, poleg teoretskih ur in tehničnega dela na terenu se tudi prirejajo daljši in krajši izleti po Pohorju ter se s tem nudi marljivim tečajnikom, da si ogledajo vse lepote zasneženega Pohorja. Snežne prilike so idealne ter je razpoloženje vseh udeležencev odlično. Vod-

stvo tečaja je v preizkušeni rokah vodnikov br. Urbaneka in Orla. Po dnevnem napornem delu je zvečer v Domu ob topli peči živahna zabava v pravem sokolskem bratskem duhu. Sigurno bodo vsi udeleženci tečaja odnesli z gostoljubnega Pohorja kar najboljše spomine.

Od 2. do 10. januarja 1941 pa prireja Mariborska sokolska župa na Pohorju svoj smučski tečaj in je do sedaj prijavljenih že 30 članov. Na Silvestrovo pa bo na Sokolskem domu že tradicionalna Silvestrova zabava za one, ki hočejo dočakati Novo leto 1941 v družbi sokolske družine na belem Pohorju.

W. E. Barthell:

ŽENA V DŽUNGLI

Eksotični roman iz INDIJE

Z njo sta dihalo James Wilgard in Mawasa.

»Stric James!«
Hripav, zadušeni glas... Glas, kakor iz prepada.

Tresoč se stopi James Wilgard k postelji in se skloni pred sedečo.

»Beata!«
Mawasa se umakne in zavije glavo v prti, da bi ne videla solz sreče svoje gospodarice.

Beata zapre oči. Se enkrat vzhvalovi vse njeno bitje kakor morje.

Potem zopet pogleda.

»Fred je mrtev?«

Kako čudno je zvenelo vprašanje! — Trdil se je odgovoriti, toda mogel je samo pokimati.

»Pripoveduj!«
Vse v njem se je branilo — pripovedovati! To je bilo, kakor da bi hotel sam stopiti na srce te žene —

»Beata,« je jecljal počakajva še, da —

»Moram vedeti! Vse moram vedeti.« Isti zvok glasu.

James Wilgard stisne dlani.

»Ustre — liži so — ga — Beata. Stavkajo —

11 da bi jo zdravnik mogel vpraševati. Toda Beatin pogled mu je takoj sledil.

»S teboj moram še govoriti, stric James.«

»Missis Wilgard, ne smem vam dovoliti, da bi mnogo govorili. Lezite zopet —

»Oprostite, gospod — doktor, kaj ne? Vi ste zdravnik —

»Doktor Cheswig, missis Wilgard. — Jaz —

»Gospod doktor, za vašo skrb sem vam zelo hvaležna, toda čutim se popolnoma zdravo.«

James Wilgard je napravil naglo, odklanjajočo kretnjo, toda Beata mu seže v besedo:

»Popolnoma zdrava, stric James. Nikakega časa nimam več, biti bolna. Moram — iskati svojo hčerko.«

Zdaj je drhtel njen glas in ustnice so se ji tresle, toda zagrizla se je v spodnjo ustnico in se obvladala.

Doktor Cheswig in James Wilgard sta se zaskrbлено spogledala.

»Beata,« pravi James Wilgard, »prejšilka si še — Prekinil se je, toda Beata napravi živahno kretnjo.

»Mogoče sem šibka, toda premagala sem bom. Ste naši Agnes?« To tih, obotavljajoče se vprašanje je zamrlo s samim dihom, kajti odgovor je brala z obrazov.

»Vedela sem,« je dejala z drhtečim gla-

»Kje sem, stric James?« vpraša Beata ponovno.

»V bolnišnici v Dardshillingu.«

»Kako dolgo, stric James?«

»Šest tednov, Beata.«

Sklenila je roke na odeji.

»Potem ga ne morem več videti. Kje je pokopan?«

»V — Balasorju.«

Brez solz je zrla Beata na svoje sklenjene roke. Rahel šum pred vrati je premočil Jamesa Wilgarda. Prišel je doktor Cheswig mimo sklanjajočega se slugo.

»Poglej no — z vašo bolnico je pa bolje!« Pozdravil je Beato s prijaznim nasmeškom. James Wilgard malce odstopi,

som. »Drugače bi bila tu...«

»Missis Wilgard,« je prosil doktor Cheswig resno, »kot zdravnik ne smem dopustiti, da se v prvi uri svojega ozdravljenja tako vznemirjate.«

Beata si obriše solze.

»Prav imate, gospod doktor,« je dejala nežno. »Priti moram zopet hitro k mojemu. Večer je — vso noč bom globoko spala, Zjutraj vstanem, da poiščem Agnes.«

»Da,« pravi doktor Cheswig in pogleda Jamesa Wilgarda. »O tem bomo govorili jutri. Toda zdaj me morate obogatiti in takoj spati.«

»Da, gospod doktor.« Beata je legla brez ugovora. »Lahko noč. Lahko noč, stric James. Lahko noč. Lahko noč.« — Zaprla je oči.

Presenečen nad njeno ubogljivostjo stopi doktor Cheswig k postelji in opazuje nežen, ozek, bled obraz. Veko so še utripale. Hip pozneje je samo globok, enomeren dih dvigal prsa.

»Spi,« je šepetal kimajoče Jamesu Wilgardu. S tihim glasom je dajal navodila sestri in Mawasi. Potem zapusti moža bolniško sobo.

»Razumevate?« je vpraševal James Wilgard v potezah zdravnikovega obraza.

»Da.«

Doktor Cheswig zmaže z glavno.

(Dalje)

Demokratska misel

Dr. Hinko Krizman, minister v p.

Ideja demokracije ni samo politična ideja. Njena vrednost in upravičenost ni samo v metodah vladanja in v oblikah organizacije političnega življenja, ki jih imenujemo politična demokracija. Vse kar je bilo izvedenega na političnem sektorju pod imenom in v imenu demokracije — pa čeprav je še tako veliko in sposobno — ni ničesar drugega, kot člen v verigi političnega razvoja, v katerem bo ideja demokracije večna gibalna sila in ustvariteljsko hotenje k boljšemu.

svobodnejšemu in dostojnejšemu življenju.

Demokracija ni samo gesla velikega političnega gibanja in neuresničene želje določene zgodovinske situacije. V njih je izraženo neusahljivo hrepenenje človeškega duha, da bi dal skupnemu življenju moralni cilj in razumno svrhu. Čim večja je socialna kultura, čim večji je socialni in gospodarski razvoj, toliko močnejše je to moralno nagnenje in zahteva, da se v odnosih skupnosti prizna in spoštuje človek v vsakem človeku.

Skozi dolga in mračna stoletja, skozi mnoge boje in blodnje, je potekal socialni razvoj preden je postala ideja demokracije politični izraz človečnosti in bratstva med vsemi ljudmi, enakopravnimi po svojih pravicah do življenja in enakim po svojih dolžnostih do skupnega življenja. Najprej v verskih predstavah in moralnih naukih, pozneje v politični organizaciji, danes pa vedno bolj tudi v gospodarskem procesu.

Demokracija je politika in tudi morala istočasno. Zahteva in gradi etične temelje in smisel političnega življenja. V dušah in zavesti ljudi zastavlja ideja demokracije poglavito in usodno vprašanje: kakšen mora biti medsebojni odnos ljudi in njihov odnos do življenjskih dobrin.

Kadar zastavlja demokracija to vprašanje, tedaj izraža najvišja in najlepša pravno-religiozna stremjenja in razpoloženja človeštva. Tisto najboljšo kar je v človeku, je vedno govorilo in zahtevalo, da se človek ne sme posluževati človeka kot sredstva, da je odpor proti izrabljanju, poniževanju in nasilstvu opravičen in dovoljen, da je v vsakem najmanjšem in najbednejšem isti človek z enako pravico do življenja in spoštovanja, da je hrepenenje po svobodi in popolnem razvoju lastnega življenja naravno in priznano vsakemu človeku.

V tem vprašanju je vsa problematika individualnega in kolektivnega življenja. Toda življenje ni mehanski proces. Naši interesi in potrebe, naša hrepenjenja in nasprotja obstajajo v toliko, kolikor so v naših občutkih, v naši zavesti in volji. Uporaba oblasti in materialnih sredstev je odvisna od našega pojmovanja in izpolnjevanja dolžnosti do človeka in skupnosti. Okrog tega se sučejo neprestani spopadi in prizadevanja, toda končna rešitev in umirjenje je lahko samo v človeški notranosti, v njegovi zavesti, duhu in volji.

Tako rešitev prinaša demokracija. Demokracija je čustvo ljubezni, solidarnosti in vere v človeka. Za-

vest demokracije je socialna zavest nerazdružljive povezanosti z ljudsko skupnostjo, v kateri smo vsi enakopravni in odgovorni člani. Duh demokracije je socialni duh družabnega sodelovanja za splošno korist. Demokracija vešče, da je usoda posameznika nerazdružno zvezana z usodo skupnosti, da osebni interesi in cilji ne smejo obstajati izven družbe in proti družbi, da mora imeti vsak član skupnosti iste, sigurne in človeka vredne življenjske pogoje.

Politične ustanove demokracije so bile dosedaj najiskrenejši in najbolj uspešni poskus vskladiti posameznika in družbo ter skupnostno življenje razviti v soglasju s človeškimi pravicami. Te ustanove so izvedle že velike naloge in so

še danes edino jamstvo in edini način mirnega in naprednega razvoja. Politična demokracija je odprla pot svobodnemu toku življenja ter omogočila nesluteni kulturni in gospodarski napredek. Podrla je ovire in ustvarila politične in gospodarske pogoje za reševanje nalog in za zadostitev potreb skupnega življenja. Naloge se menjavajo in z njimi tudi metode, toda cilj ostane isti. Poglavitne naloge čakajo gospodarsko demokracijo. Težje in zamotanejša so od onih, ki jih je doslej izvršila politična demokracija, kajti nad vsemi gospodarskimi neenakostmi in socialnimi ovirami treba zgraditi tak gospodarski red, v katerem bodo morala biti vsa produkcijska sredstva in vsi viri gospodarske blaginje organizirani in upravljani tako, da bodo mogli nuditi

vsakemu članu skupnosti kar največjo blaginjo in osebno svobodo. Misel demokracije bo vodila človeštvo tudi v izgrajevanju socialne organizacije dela in gospodarstva, kajti tudi v njej morajo delovati ustvariteljske sile svobodnega človeškega duha.

Demokracija hoče svobodnega in socialnega človeka. Veruje vanj. In ta vera je resnična, kajti v skladu je z življenjskimi zakoni in socialnim razvojem. Nobena sila ne bo ugasila luči demokratične misli. V sedanjem mraku svobode, v katerem pripravljajo nova sila in stara laž novo sužnost človeka, mora ta luč gorjeti še močnejše v srcih vseh dobrih in poštenih, ki hočejo socialno pravičnost med ljudmi in politično pravičnost med narodi.

- da bodo zapahi popokali . . .

Dr. France Kovič

Mladina naš up, naša nada, naša bodočnost, naše vse. Ali je še kakšen stavek, ki bi bil tolikokrat kot ta izgovorjen v vsakem bodisi rodoljubarskem, političnem ali drugem govoru? In ali je še kakšen stavek, ki bi bil po raznih slavnostnih govornikih izrečen tako po „nemarnem“ ter s tolikimi skritimi mislimi in to po ljudeh, ki sicer današnji mladini ne priznavajo prav nobenih sposobnosti in se drugače samo trkajo na prsa nekako takole: „Da, takrat, ko smo bili mi mladi, kaj smo mi vse napravili, ustvarjali iz nič, predstavljali gore itd., itd., današnja mladina pa ni ničesar spo-

sobna, pokvarjena, nič vredna in za nobeno rabo!“

Ta pojav bržčas ne bo nov. Slej ko prej se je v vsaki generaciji pojavljala problem odstopa svojih pozicij mladim ali vsaj mlajšim naslednikom. Vendar do tako občutnega prepada kot je nastal med generacijo, ki je nekako ob prevratu prevzela naše politično in javno življenje in sedanjo, ki je dorasla dvajset, trideset let za njimi, nemara le ni vselej prišlo. Vzrokov tega dejstva ne moremo tukaj raziskovati, dasi jih ne bi bilo težko najti, če opozorimo samo na okolnost, da sta ti dve generaciji doraščali in prihajali

k zavesti pod popolnoma različnimi okoliščinami; ena v stari okoreli Avstriji, druga v mladi, šele nastajajoči Jugoslaviji. Ako se pri tem ozremo še na najbližjo preteklost in na sedanost, ki prinašata zdaj že po vseh nekako ugotovljen nov družabni red, ki pa je sedanji mlajši generaciji iz kaj otipljivih razlogov bolj razumljiv in je zanj bolj dojemljiva kot starejša, nam postane prepad nejasen, vendar razumljivejši.

Mladina pa ne bi bila mladina, če ne bi znala preskočiti tudi prepada. Če je prepad globok in skok tvegan, se je treba nanj sicer pripraviti, opustiti pa ga mladina ne more. Da bi bila dostojna, nevljudna, da bi ne znala spoštovati starosti, pridobljenih in zasluženih pravic, tega ji menda ne bo mogoče očitati. Prevečkrat je prihajala s plahim korakom in ponižno trkala na vrata, želeč, da bi se ji odprlo in da bi bila povabljena, da vsaj poslušaj, če že ne, da bi sodelovala pri reševanju najvišjih modrosti. Vrata pa so bila vselej zaklenjena in zapahnjena z devetimi zapahi. Včasih se je sicer odprla lina v njih in je bilo mladini po zadnjem slugi povedano in ukazano, da je treba namazati stene zdaj s takim, zdaj z drugim napisom, da so tam in tam letaki, katere je treba takoj raznesti, da naj zunaj pove in vpije, da je tisto kar je bilo do zdaj črno, od jutri dalje belo in narobe. Mladina često ni vsega prav razumela, vljudna, poslušna in predvsem „disciplinirana“ pa je bila vselej. Če ji le kdaj ni šlo kaj v glavo in se je med njo pojavil svojeglavec, ki je bil preveč radoveden in vseveden, se mu je brž povedalo, da tudi koščka kruha zanj ne bo mogoče dobiti, ali da se je za njegovo službico potegovalo že veliko še bolj nadarjenih in bolj sposobnih mladeničev. Tako se je zgodilo, da je poslednja modrost ostala še naprej za devetimi zapahi in da visoki in imenitni gospodje niso prišli nikoli v položaj, da bi se bali, da bi se kdo od njih kaj naučil. Bili so redki učitelji, ki so našli srečo v tem, da nimajo učencev.

Ob nastopu mladine Vladimir Kreft

V času, ko so se vršile na evropskem zemljevidu prve spremembe, so se pri nas že tudi pojavljali glasovi, ki so zahtevali, da se združi vse pozitivne sile slovenskega naroda, opuščajoč pri tem ob strani svetovnonazorsko gledanje poedinih skupin. Kakor danes vidimo, pozivi po narodni koncentraciji niso imeli nobenega uspeha. Je čas nam je za enkrat nekoliko ublažil nasprotstva med političnimi možmi stare generacije.

Tudi poizkus doseči sodelovanje med tako zvanim tretjim taborom, katerega so tvorile skupine, katerih jedro je predstavljali mladi rod, se ni posrečil.

Kakor so slovenska ozkosrčnost, razni predsodki in sploh majhnost slovenske politike preprečila, da bi se uresničila želja po narodni koncentraciji, tako se tudi razne skupine mladega rodu, brez stvarnih razlogov, storile isto napako. Posebni časi, ki so kmalu nato nastopili, so onemogočili mlademu rodu vsako obširnejše delo, in to zlasti onemu delu mlade generacije, ki je hotel ljudstvu pozitivno pomagati v boju za izboljšanje narodovega gmojnega položaja. Ta pomoč je potem precej zastala, toda v ljudstvu je šel započeti razvoj naprej in danes bi že lahko rekli, da vidimo v ljudstvu v glavnem le dve močni struji, od katerih bo ena postala v bodočnosti nositeljica novega življenja. Po danih možnostih je v tem razvoju kljub številnim oviram vendar le sodeloval tudi del naše šolane inteligence, pomagajoč tej ali oni struji. Ostalo ljudstvo, zlasti pa del šolane inteligence mladega rodu, je ostal izven tega dela, čakajoč na primernejši čas za svojo dokončno opredelitev.

V tej zvezi smo pred kratkim izvedeli za predlog, ki hoče ponovno poizkusiti s koncentracijo pozitivnih sil mlade generacije.

Če danes upoštevamo razvoj v ljudstvu, ki se je izvršil pri njem zadnji dve leti in pri tem istočasno konstatiramo, da je ta razvoj v glavnem sam razčistil odnose v ljudstvu in ga že tudi opredelil, potem nastane vprašanje: kakšna in kolika bo korist ljudstva, če nov predlog za koncentracijo uspe?

Ker nismo nasprotni temu novemu predlogu, bomo odgovor na korone vprašanje opustili, le nekoliko se bomo ozrli

na naš mladi inteligenčni rod.

Večina slovenske inteligence starega in mladega rodu živi ločeno od ljudstva in izve za težave ljudstva največkrat posrednim putem. Razumljivo je zato, da, ko ta inteligenca rešuje razne probleme ljudstva, istih ne reši dovolj temeljito iz razloga, ker njihovo bistvo premalo pozna. Javni delavci, ki stalno živimo na deželi in ki moramo tudi na svojih ramenih nositi težave, ki so največje pri kmetijsko-delavskem ljudstvu, smatramo, da je za šolance premalo, če je prečital veliko število knjig, če se je v času šolanja seznanil z raznimi ideologijami in da že nato, lahko postane n. pr. dober kmetijski borec.

Premalo, mnogo premalo je tudi sedeti za mizo ter zabavljati čez nasprotnika ali zahtevati od svojih pristašev na deželi ali v revirju delo za stranko in poslušnost, na drugi strani pa ne vedeti, da se ne da n. pr. vseh problemov reševati po enem kopitu.

Resnica je, da je tudi med našo mlado šolano inteligenco precejšnje število takšnih, ki sicer hočejo biti zaščitniki kmetijskega in delavskega ljudstva, ki tudi želijo reševati njegove življenjske probleme, ki pa premalo poznajo faktično stanje samega problema.

Mirko Glojnarč je napisal pred kratkim v Hrvatskem dnevniku o hrvatski inteligenci sledeče besede: Narodni ljudje, hrvatska narodna inteligenca mora v tem trenutku pomagati kmetu, če želi, da se dobro plača dobrim. Potrebno je iti v hrvatske vaš in slišati od kmeta kaj on hoče in za čim hrepeni...“

Besede so dovolj jasne in mi lahko samo rečemo, da je tudi pri nas veliko število šolane inteligence, za katero veljajo besede Glojnarčeve.

Če se sedaj vrnemo na predlog o sodelovanju med progresivno mislečo mlado generacijo, potem po vsem navedenem pridemo do enega zaključka:

Predloga ne odklanjamo, ker vsaka najmanjša pozitivna sila lahko narodu koristi, vendar, držec se ugotovitve, da je ljudstvo že v glavnem opredeljeno, se to sodelovanje lahko ustvari le pod pogojem, da postaneta nosilca in usmerjevalca tega sodelovanja kmetstvo in delavsko ljudstvo kot odločujoča faktorja.

Problem obnove radikalizma

Položaj Srbov ter hrvatski in slovenski narodni činitelj

Dr. Lazar Marković, minister za pravosodje

Politični in narodni razvoj v Jugoslaviji je glede na politične organizacije dobil po sporazumu, zaključenem 26. avgusta 1939. in po ustvaritvi banovine Hrvatske posebno orienta-

cembru 1926. je bila radikalna stranka obglavljena, brez pravega političnega vodstva. V njenem imenu, toda brez pooblastila širokih strankinih množic, so naredili nekaj eksperimentov v letu 1927. in 1928. Nikola Uzunović in Velja Vukičević. Ti eksperimenti pa so težko ranili sloves in ugled radikalizma. Na vsedržavnem kongresu radikalne stranke, ki je bil novembra 1928. leta v Beogradu je bil izvoljen za predsednika glavnega odbora Aca Stanojević, z željo, da bi bil v stranki red spel vzpostavljen in bi dosegla spet svojo nekdanjo veljavo. Toda ta naloga ni mogla biti izvršena. Komaj dva meseca kesneje je sledil 6. januar 1929. Prepovedane so bile vse stranke in prenehalo je vsako strankarsko politično življenje.

Od tega časa je bil razkroj v radikalnih vrstah še večji. Nekateri radikalni prvaki so se lotili izvajanja šestojanuarske politike ter se pri tem posluževali nekaj časa tudi radikalizma ter radikalne formule, s čimer so povzročili med množicami radikalov še večjo zmedo. Ustanavljale so se umetne politične organizacije, katerim so primešali tudi radikalni naziv, da bi tako pridobili radikalne množice. Toda niso se mogle obdržati. Niso bi-

le v skladu ne z narodno voljo ne z narodnim razpoloženjem. Edini resni poizkus je bil storjen leta 1935., ko bi morali ustvariti zvezo med Radikalno stranko, Slovensko ljudsko stranko in Jugoslovansko muslimansko organizacijo ter nato to zvezo postopno pretvoriti v skupno politično organizacijo. Toda tudi ta poizkus ni uspel. Jugoslovanska Radikalna Zajednica, kot je bila imenovana ta formacija, ni mogla prevzeti in nadaljevati dela radikalne stranke, ker so Aca Stanojević in njegovi tovariši, nezadovoljni z napačnim delovanjem dr. Milana Stojadinovića, zapustili to formacijo ter se vrnili nazaj na ožje področje radikalne stranke.

Ko je preteklega leta dobilo naše notranje politično življenje novo orientacijo, ko je bilo po sporazumu s Hrvati omogočeno tudi Srbom, da izpregovore kot politične organizacije, je vodstvo radikalne stranke zanemarilo to priložnost ter je ni izkoristilo za krepko potezo pri zbiranju razbitih radikalnih sil in za obnovo radikalne stranke z zedinjenjem vseh radikalnih skupin. Radikalno vodstvo se je s tako svojo brezbriznostjo težko pregrešilo nad interesi stranke ter nad svojo poglavno dolžnostjo, da

čuva in vodi radikalizem v našem notranjem in državnem življenju. Nobenih ovir več ni bilo za zedinjenje razdvojenih radikalnih množic in za obnovo duha radikalizma v naši celokupni politiki in to v okviru sil, ki z njimi razpolaga radikalna stranka. Če bi se to delo pravilno izvajalo, bi zanj ne bilo ovir niti pri Jugoslovanski radikalni zajednici, kajti v resnici predstavljajo radikalizem in radikalna stranka v kolikor se tiče vprašanja radikalov nekaj širšega in večjega tudi od same Jugoslovanske radikalne zajednice. To bi se lahko zdelo nekaterim čudno, toda to je resnica. Nihče ne more zanikati, da se v Jugoslovanski radikalni zajednici nahaja samo del radikalov. Združena radikalna stranka pa bi obsegala tudi radikale iz Jugoslovanske radikalne zajednice in radikale, zbrane okrog glavnega odbora in Ace Stanojevića ter tudi radikale iz Jugoslovanske nacionalne stranke, kajti tudi oni se v resnici smatrajo za radikale. Pred vsem pa bi v to združeno radikalno stranko vstopili oni odlični radikalni borci, ki so stali do sedaj ob strani ter cele mlade generacije, ki se drugače ne morejo znajti ter ne vedo kam zaradi razcepa in razdrobitve radikalnih vrst.

Zamenjajmo generacije

Bojan Ribnikar

Mladinsko gibanje, ki je viselo že prenekaj let v zraku, je sedaj vendarle močno vzvalovilo našo napredno javnost.

Veliko je že bilo mladinskih valov, posebno mnogo od 6. januarja naprej, vendar se je še vsak polegel, da se rodi nov, močnejši. Ali bo to zadnji? Ali bo pljusnil preko obale?

Zeleli bi, mi vsi mladi, da bi bil močan in da bi odplaval žalostno preteklost!

Sedanja politizirajoča „mladina“ prav za prav ni več mladina. Okoreli liberalni sistem, ki je s svojo končno posledico, šestojanuarsko diktaturo, zaviral mlado življenje, je s svojimi predstavniki, ki so se bali odločne besede mladine, sam sebi izpodkopaval tla. Kdor koli od mladih je mislil drugače, kakor je bila uradna vištosmeritev, je bil onemogočen; vsak pokret v kali zatrt. Nedemokratski režim je uničil zadnje klice zrelega in koristnega političnega rezoniranja, skrajka, enotnosti slovenske napredne mladine ni bilo več. Rajši je hodila svoja pota, kakor pa da bi, nedolžna in nezainteresirana, nosila odgovornost za politiko, ki ni bila njena in ki je tako žalostno propadla.

Tako je zaradi danih razmer napredna mladina bila popolnoma izločena iz političnega življenja in danes doživljamo kuriozum, da so predstavniki „mladine“ močje 30 do 40 let. Kakšen greh nad narodom je, ne vzgajati mladine, bo pokazala šele bodočnost.

Pri teh ugotovitvah je treba odbiti morebitne ugovore, češ, saj vas nikjer pri delu ni! Zgodovina nam kaže, da so različni sistemi doživljali zlom ledaj, ko so izgubili mladino. Kajti mladina instinktivno čuti, kaj je dobro in kaj slabo. Tudi pri nas je tako: mladine ni v sistemu, ki jemlje konec.

Zato je mladina vsepovsod drugod. Del napredne slovenske mladine je odšel med ljotičevce. Kako so se le-ti orientirali, ne glede na to, da izpovedujejo totalitarni način življenja in vladanja, vemo iz njihovega biltena. Drugi del bivše napredne mladine je odšel med komuniste. Kakšni so njihovi cilji, je znano, kam bi se morali nasloniti pa je napisal A. Javor v decembrski „Sodobnosti“.

Nedvomno pa je, da največji del napredne mladine, zavedajoč se položaja

našega naroda in Jugoslavije, z vsem srcem in pametjo pristaja na zunanjo politiko naše države, kakor jo je 1. decembra formuliral knez namestnik in svoječasna vladna nevtralnostna izjava. Le-ta največji del napredne mladine se zaveda, da se hoče boriti samo za svojo Jugoslavijo, ne pa za tuje interese. Že s to ugotovitvijo je začrtana meja med različnimi strujami slovenske mladine.

Druga razlika je v tem, da mi neomajno verujemo in neumrljiva načela demokracije in osebne svobode. Popolnoma prevzemamo izjavo Thomasa Manna: „Liberalizem na duhovnem in gospodarskem polju je življenjska sinteza neke dobe, je duh časa, a ta se menjava. Svoboda pa je nesmrtna ideja, ki nikoli ne zastari in tudi ne izgine z duhom časa. Kdor trdi, da z liberalnimi formami propada tudi sama svoboda, ta ni njen prijatelj!“ Ne pustimo si vzeti osebne svobode, pravice diskusije in vseh pridobitev sodobnega človeštva — nočemo postati sužnji, podaniki, eksekutorji tuje volje; nočemo, da bodo drugi mislili za nas in nategovali naše možgane na svoja dogmatična kopita. Nočemo pa tudi propadlega liberalizma in nedisciplinirane demokracije. Vsakdo ima pravice, a tudi dolžnosti. Zato naj bo izločen iz nove demokratske skupnosti vsakdo, ki bi se rad posluževal demokratskih metod za prihod na oblast, nato pa onemogočil izmenjavo sistema ali celo generacij.

Angleški laburisti so podali načrt za bodočo ureditev sveta: zometujejo kapitalizem, a čuvajo vse pridobitve sodobnega človeštva in kot glavno dobro demokracijo. Vidi se jim, da so zreli ljudje, ki ne potrebujejo nagajke nad seboj, ki bi uravnavala njihovo delo.

Ali je napredna slovenska mladina dovolj zrela, da bo iz sebe same našla pravilno pot bodočnosti? Če je že slovenski narod ločen na konservativce in napredniake, naj ta ločitev ostane v ozkih političnih vprašanjih. V širokih, narodu življenjsko važnih, itak te razlike ne sme biti in je večinoma tudi ni. Nikakor pa si slovenski narod ne sme dovoliti eksperimentov ter se deliti še na tiste, ki zagovarjajo te ali one tuje interese.

Napredna slovenska mladina, osvobodena liberalno-kapitalistične dedne obremenjenosti in v zavesti, da je bodočnost sveta, zlasti pa vsega slovenskega naroda v okviru Jugoslavije, v demokraciji, bo znala pokazati svojo zrelost in svoje pravilno gledanje na vsa vprašanja

Tedaj pa, ko se radikalno vodstvo v Beogradu ni lotilo tega posla in ko je vodstvo pokazalo iz nerazumljivih razlogov svojo rezerviranost do končnega sporazuma s Hrvati, čeprav je politika sporazuma zapisana v radikalnem programu, tedaj so prevzeli dolžnost, da v tem pogledu začnejo z akcijo za zbiranje in zedinjenje radikalov prvaki izven ozkega beogradskega kroga. Imel sem čast skupno s tovariši iz vse države ter z odobritvijo številnih radikalnih organizacij, ki so delale vedno z glavnim odborom ter z Aco Stanojevićem in katere so poznale moje delo oin moje težnje za čuvanje in širjenje radikalizma, organizirati veliko radikalno gibanje. Formalno je bilo to gibanje sankcionirano 17. decembra 1939. na vsedržavnem radikalnem kongresu, ki je razglasil potrebo zedinjenja vseh radikalov ter istočasno podprl politiko sporazuma, ki se izvaja po aktu od 26. avg. 1926.

To radikalno gibanje sicer nima zaradi sedanjih izjemnih razmer možnosti, da bi dobilo tudi na zunaj obrise velikega množičnega gibanja, toda v resnici je globoko zajelo srbske množice. Vzrok temu je zavest radikalov po vsej državi, da je obnovo radikalizma in ponovno formiranje radikalne stranke kot glavnega činitelja v našem političnem življenju, politična potreba. Brez takega zedinjenja in brez takega močnega ponovnega organiziranja ne more biti radikalna stranka privlačna sila ne za Hrvate, ne za Slovence ter tako ne more delovati na ustvaritvi širokih političnih organizacij, ki bi bile zasnovane na stvarnih skupnih potrebah in skupnih programih. Brez take obnove radikalizma ni mogoče niti pravilno delo pri notranji ureditvi države po željah in potrebah srbskega naroda, ki je v Jugoslaviji najštevilnejši in ki potem takem, če pustimo teren skupne države in preidemo na zaščito posebnih interesov, ima prvenstveno pravico, da vidi svoje posebne interese zaščiteni prav tako pravno kot efektivno. Srbi v tem pogledu ne zahtevajo nikakega izjemnega položaja. Toda njihova številnost in njihova stvarna moč že sama po sebi določata, da ni mogoče izvesti niti organizirati nikake zadovoljive posebne interese drugače kot z istočasnim organiziranjem srbske cone, na način, ki Srbom najbolj odgovarja. To delo lahko izvede edino združena radikalna stranka. Tega pa ona ne želi izvesti na podlagi zbiranja Srbov, temveč na temelju krepitve zedinjene jugoslovanske radikalne stranke, v kateri bi imeli primeren delež in vpliv predstavniki onih političnih naziranj, ki temelje na široki ju-

cijo, ki se ne sklada popolnoma s sistemom političnih strank. Poglavitne politične sile, katerih mišljenje in voljo upoštevajo, se gibljejo sedaj okrog narodnih skupin in si prizadevajo izraziti splošno hrvatsko, slovensko ali srbsko stališče do posameznih važnejših problemov sedanjosti. Ustvaritev banovine Hrvatske, ki je imela narodnostni značaj, je izzvala naravno tudi na slovenski in srbski strani prizadevanje za doseg sličnih formacij. Podobno kot na Hrvatskem lahko govorimo v Sloveniji o močnih političnih organizacijah, ki sicer ne morejo veljati popolnoma, vendar pa imajo dovolj pogojev, da veljajo za zastopnike slovenskega naroda in nosilce slovenske volje.

Med Srbi pa je v tem pogledu položaj zelo nejasen in neopredeljen. Med srbskim narodom še vedno prevladuje strankarski sistem brez izrazitega narodnostnega značaja. Še neugodnejše je za Srbe dejstvo, da srbske stranke po razpustu 6. jan. 1929. še niso mogle doseči niti ponovnega legalnega priznanja in niti svobodne akcije za novo organizacijo. Vojno stanje, ki je zavladovalo v Evropi in ki je vsifilo tudi naši državi nekatere varnostne ukrepe, je moralo vplivati na politično aktivnost v notranjosti države. Zato je široko strankarsko življenje zastalo in je prenehalo sistematično strankarsko-politično delo. To dejstvo pa ne ovira srbskih politikov, da ne bi proučevali splošnih razmer med Srbi z ozirom na politične organizacije ter skušali najti poti in načine, po katerih bi na načelnem temelju dosegli boljše red, večje soglasje in izenačenje.

Poglavitno srbsko politično silo je predstavljala v zedinjeni kraljevini Narodna radikalna stranka in to tako po številu svojih pripadnikov kot zaradi osebnosti v vodilnih srbskih krogih. Zaradi svoje razširjenosti in zaradi velikega zaupanja, ki ga je imela v srbskih predelih, je po pravici pretendirala, da predstavlja mišljenje Srbov. V dobi parlamentarnega režima se je radikalna stranka širila tudi med Hrvati in med Slovenci. Njen program je bil prilagoden novim razmeram v državi Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ni ostala samo srbska stranka, temveč je prevzela obliko jugoslovanske stranke in si nadela celo ime Radikalna stranka Srbov, Hrvatov in Slovencev. S stališča Slovencev in s stališča Hrvatov je bilo jasno, da predstavlja poglavno silo med Srbi radikalna stranka ter da se bodo morali vsi stiki in sporazumi v tem oziru pretežno sukati okrog radikalov. Toda ta položaj se je v zadnjih desetih letih precej izpremenil. Po smrti Nikole Pašića v de-

75 letnica rojstva Janeza Evang. Kreka

75 let je poteklo od onega dne, ko se je slovenskemu ljudstvu rodilo znamenito »božično dete«, ki je s svojim delom dalo pozneje slovenskemu političnemu, gospodarskemu in socialnemu dogajanju tako močan in svojevrsten pečat in katerega delo je še danes v slovenski vsakdanosti tako vidno, da se ga moramo že zato spomniti v teh nemirnih božičnih dneh.

To »božično dete« je bil dr. Janez Evangelist Krek, rojen 1865. pri Sv. Gregorju. Kot drugim sinovom sloven. kmečkih mater je bila tudi Kreku odprta pot do višje izobrazbe samo z enim končnim ciljem: da postane duhovnik. Toda ta nadarjeni kmečki sin je bil tudi izredno tesno povezan s sredino, v kateri se je rodil, imel je srce, ki je čutilo mnoge težave, ki so se zgrinjale nad sloven. narodom in revnimi kmečkimi plastmi še posebej. Slovenska zemlja je bila tedaj že močno zapreden in geopolitično važen predel v mrežah svetovnih imperIALIZMOV, ki so bili tedaj v polnem razcvetu. Preživljala je vse posledice realizirane krilatice »Drang nach Osten«. Socialni položaj malega in srednjega kmeta je bil nenavadno težak. V svojih »Črnih bukvah« ga je pozneje statistično prikazal takole: Od 1868. do 1892. je bilo prodanih na Kranjskem 10.190 kmetij, vknjiženi dolgovi so znašali 1890. na Kranjskem 60 milijonov goldinarjev. Obresti so bile prav oduševske. Bodoči »gospodarski organizator« slovenskega naroda se je zagrizel z vso svojo mladostno gorečnostjo v te razmere. Hotel je gospodarsko in socialno osvoboditi širše slovenske kmečke množice in temu cilju naj bi ga približala širokopotezna socialno-gospodarska akcija s pomočjo zadrugištva.

Res je bila na Slovenskem prva posojilnica po dr. Vošnjakovih prizadevanjih ustanovljena v Ljutomeru že l. 1871. in je bila l. 1883. ustanovljena v Celju Mihaela Vošnjaka Zveza slovenskih posojilnic, ki je imela do l. 1895. včlanjenih že 117 slovenskih posojilnic. Ta akcija je imela namen izriniti tuji kapital, ki je vedno bolj zajemal slovenske domove in jih spravljati na boben.

Krek pa je hotel preprečiti vdiranje vsakega kapitala na vas, hotel je izpreiti tudi domači kapital. Izhodišče svojih prizadevanj je formuliral tako: »Kmečki stan je nujen potreben državi ne samo za proizvajanje živeža in vseh snovi za obrt, marveč tudi za varstvo reda in miru in za ohranitev verskega in npravnega življenja.« Iz tega pa izvira njegova zamisel »stalnih domov«, katero srečujemo še danes v kmečkih gibanjih ter so jo skušali uzakoniti še nedavno tudi na Hrvaškem. Svoj pojem »stalnih domov« je videl realiziranega v fevdalni državi, v jugoslovanskih zadrugah, v ruskem »mimu«, nasprotno pa jim je bil popolnoma tuji, je izpodkopaval vse pogoje njihove eksistence modernih liberalističnih kapitalizem, zato mu je napovedal Krek oster boj. Rešitev kmečkemu stanu je v združevanju po načelu popolne vzajemnosti. »Denar je vse razdružil, pri denarju naj se torej začne zopet organizacija«. Denarne zadruge (rajfajznovke) naj omogočijo razvoj svobodnih gospodarskih zadrug. Izdelal je obširen načrt za zadrugiško organizacijo kmetov, pa tudi obrtnikov in delavstva. Njegova zadrugiška misel je obsegala vse panoge gospodarstva. Zadruge bi kupovale tudi na dražbi prodana posestva, naredile iz njih »stalne domove« ter jih proti renti ali gotovemu plačilu oddajale poštenim poljedelcem. zadruge bi kmečkim gospodarstvom preskrbovale vse potrebno za nakup in organizirale prodajo, reševale prepire o lastništvu in posesti, nadomestovale notarje, z njihovim sodelovanjem in državno pomočjo naj bi se amortizirali dolgovi itd. On je hotel zakonite obvezne zadruge. V zvezi z zadrugiško organizacijo je njegov celotni gospodarsko-socialni program za kmeta, obrtnika in delavca, ki je bil prvič podrobno izdelan ter sprejet na shodi »delavskih stanov« 15. avg. 1896. v Ljubljani.

Dr. Krek je ustanovil eno prvih konsumnih društev v Avstriji v Ljubljani l. 1894. ustanovljaj pa je tudi delavska stavbinska društva. Bil je mnenja, da se lahko kmet bojuje samo v zvezi z delav-

cem in obrtnikom, ki sta prav tako žrtev liberalnih gospodarskih metod, zato je v svojih načrtih upošteval vse tri »slovenske delavske stanove«.

Svojim zadrugišnim gospodarskim organizacijam je ustanovil tudi osrednje vodstvo. L. 1895. sta se v Ljubljani ustanovili Zveza kranjskih posojilnic in Gospodarska zveza. L. 1900. se je zveza posojilnic razšla, Gospodarska zveza pa je postala zadruga, v kateri je zavzemal Krek od 1892. predsedniško mesto. Od l. 1903. je vodila zadrugiško delo Zadrugiška zveza, promet z blagom pa Gospodarska zveza. Vzrasle so številne kmetijske, živinorejske, mlekarske itd. prodajne in nabavne zadruge. Dočim je bilo 1893. na Slovenskem le 30 zadrug, jih je bilo leta

1910. včlanjenih samo v katoliških zvezah 567.

Če danes presojava uspehe ogromnega Krekovega dela ne samo na političnem področju, temveč prav tako ali še bolj na gospodarskem, moramo ugotoviti, da so njegove skrbno zasejane njive rodile obilen sad, samo ne takega, kot se ga je on nadejal. S svojim delom je pomagal krepiti vpliv konservativnih veleposestniških krogov, čeprav je izjavil, da noče imeti z njimi nobenega opravka in da so »največja ovira katoliški ljudski stranki«. Kmeta tudi ni mogel osamosvojiti in izločiti iz objema novih vladajočih gospodarskih metod.

Pomagal je zavreti učinek sil, ki so iz-

podkopavale temelje obstoja malih gospodarstev, preprečiti jih ni mogel, saj mala Slovenija ni mogla biti izjema v splošnem gospodarskem razvoju sveta. Ustvaril pa je močan temelj za novo slovensko denarno skupino, ki je z njegovimi gospodarskimi organizacijami in s pomočjo modernih gospodarskih sredstev varovala njegove množice pred liberalizmom in marksizmom, bila pa tudi kriva, da se ni uresničilo še danes marsikaj velikega, o čemer je sanjala tudi njegova, za narodne in socialne ter gospodarske nedostatke občutljiva duša. V tem je tudi velika tragedija tega izredno sposobnega in široko razglednega moža, ki je bila sicer nujna, če je hotel ostati zvest svoji sredini. Economicus

Kaj naj obsega prva petletka našega uravnanega gospodarstva

Inž. Teržan

Slovenska zemlja je skopa s svojimi kmetijskimi pridelki.

Res je, da imamo mnogo premalo njiv, res pa je tudi, da so naši pridelki po ha. n. pr. pri pšenici in koruzi, najmanjši v državi. V Sloveniji pridelamo povprečno na en ha njivske površine samo 950 kg pšenice, državni povprečni pridelok na 1 ha pa je 1070 kg pšenice. Še bolj nam bo jasna slika našega skromnega poljedelstva, če primerjamo naše pridelke s pridelki evropskih držav. Tako n. pr. pridelata Italija na en ha njivske površine 1370 kg pšenice, a Nizozemska 2860 kg.

V Sloveniji je še vedno okrog 100.000 ha zamočvirjenih zemljišč, t. j. ena šestnajstina površine dravske banovine. Koliko škode naredijo vsakoletne poplave! Načrti za regulacijo rek in potokov (Pennisca, Pragersko polje itd.) pa že deset in desetletja čakajo na pridne roke in ve-

likopotezno melioracijsko akcijo, oz. na gospodarsko petletko.

Kakšne važnosti bi bila za celokupno naše narodno gospodarstvo melioracijska in regulacijska akcija, kažejo te-le številke: Slovenija ima 314.000 ha njiv in 100.000 ha zamočvirjenega zemljišča! S pšenico zasejemo letno okrog 64.000 ha, ostalo njivsko površino pa z drugim poljskimi sadeži, ki jih je še nad 20 vrst. Letno pridelamo okrog 6000 vagonov pšenice, potrebujemo pa najmanj 12.000 vagonov, torej moramo še 6000 vagonov pšenice uvoziti, kar pomeni pri današnjih cenah 210 milijonov din. Poleg tega moramo še uvoziti 6000—7000 vagonov koruze, kar je zopet čez 200 milijonov din. Nadalje moramo uvoziti še 220 vagonov olja in 400 vagonov olj. semena, ker porabimo letno nad 35 vagonov olja. Tudi mnogo masti moramo uvoziti in 1200 vagonov sladkorja letno.

Sladkor ne moremo sami pridelovati, ker nimamo dovolj dobre zemlje, prostih površin za pridelovanje sladkorne pese. Morda bi šlo na debeli zemlji Podravine in ljubljanske kotline — toda nimamo sladkorne tovarne. Sladkor bomo torej morali — več ali manj — vedno uvažati. Ne pa pšenice, olja in masti! Pridelok pšenice lahko z dobrim obdelovanjem zemlje, z večjo uporabo umetnega gnojila in s pomočjo zdravega selekcioniranega semena znatno dvignemo. Dvigniti povprečni pridelok pšenice, po ha na 1400 kg, kar ni nemogoče, ker nekateri napredni naši kmetovalci že toliko in še več pridelajo, in vzeti za pridelovanje pšenice še 30.000 ha, ki jih lahko nadomestimo iz one zamočvirjene površine, pa bomo pridelali dovolj pšenice za našo prehrano!

To naj bo prva petletka našega uravnanega kmetijskega gospodarstva.

To je bila blokada!

Odlomek iz junaških dni Črne gore

je prevzela določeni del črnogorske obale v kontrolo. S posebno noto v angleškem in srbohrvaškem jeziku je poveljstvo blokade obvestilo črnogorsko vlado o svojem dejanju. Črnogorci so bili malo prej dobili večje transporte žita in živeža iz Dalmacije, zato so se smejaš sklepu veselili. Nikita je brez ozira na demonstracijo vojnega ladjevja na Jadranu nadaljeval z obleganjem Skadra, ki ga je branil albanski vojskovodja Esad paša Toptani. Njemu očitajo, da je mesto za večjo vsoto denarja preda! Črnogorcem. Esad paša, ki je hrepenel po albanskem prestolu, je bil kasneje po nekem rojaku v Parizu ustreljen. Skader je padel dne 27. aprila 1913 v roke Črnogorcev.

V rani zori istega dne je mornarje na blokadnih ladjah prebudil hrušč in trušč s črnogorske obale. Vse se je zbralo na krovih in presenečeno zrla na obrežje. Velike množice ljudi so korakale po Baru, ljudje so streljali v zrak in vpili: Živio kralj Nikita, živio naš gospodar. Na avstrijsko vojno ladjo »Radetzky« je prihitel sel in javil, da so Črnogorci zasedli Skader. Na italijanskem rušilcu so častniki gestikulirajoč z rokami spraševali: »Cavaliere, ohne cosa c'è, sparcherrano delle trupe?« in že je bil njih rušilec z vsemi topovi pripravljen za bombardiranje obale. Hrušč po mestu se je med tem veselo nadaljeval. Poveljnik v zalivu zasedranih ladij je obvestil tovariše na sosednjih krovih, da ni nevarnosti zanje. Črnogorci se le veselo padca Skadra.

Popoldne istega dne je avstrijski generalni konzul jezdil iz Bara v Sutomore, kamor je bila odplula vojna ladja »Radetzky«. Po dobljenih navodilih se je vračal v Bar. Ponoči so ladje razsvetljevale z reflektorji obalo. Generalni konzul je prevzel posredovanje pošte, predvsem pa cele vrste vreč finega črnogorskega tobaka za mornarje. Čudno se sliši, ven-

dar je bilo tako, da je Črna gora vprav med blokado prodala mnogo več tobaka, kakor druge dni.

Bila je to res prijetna pomorska demonstracija. Edin incident, ki se je primeril med blokado, je bila prav za prav le zaplemba kraljevske jahte »Rumije«, ki so jo eskortirali v Kotor. Nekaj nemški izletniški parnik z Berlinčani na krovu, ki so se hoteli izkrcati v Črni gori, je bil zavržen. Potniki so z navdušenimi hurra klici nadaljevali pot na Krf.

Nekega dne je jezdil avstrijski konzul v Sutomore. Ko je prekoraj avstrijsko mejo, je opazil pomnožene straže graničarjev. Varnostni ukrepi Avstrije so bili videti zelo smešni v dneh, ko je na črnogorski strani stal en sam orožnik. Pred Sutomoro, obdanim s španskimi jezdci, je stala cela četa Avstrijcev. Konzul je vprašal poveljujočega častnika, kaj se je zgodilo.

— Od večerj dalje smo v strogi pripravljenosti. Vsak čas se lahko primeri spopad s sovražnikom.

— S katerim sovražnikom pa vendar? se je začudil konzul.

— No, s kom neki, s Črnogorci! se je odrezal komodni Dunajčan. Konzulu se je zdelo, kakor da je padel z neba. Tudi mestni poveljnik je hitel pojasnjevati resnost položaja, zaradi katerega so čete stalno v alarmnem stanju. V zalivu zasedrane vojne ladje so bile v strogi pripravljenosti.

— Slišite! Vi delate tu vojno na lastno pest! Prihajam iz »sovražne« dežele in vas lahko zagotovim, da ni tam najmanjših znakov, ki bi pričali o napadu na Avstrijo! je dejal avstrijski konzul.

— Rad vam verjamem! se je odrezal smehljaje se stotnik. Diplomati ste pač zadnji, ki zaslutite nevarnost in važne dogodke.

Na krovu »Radetzkyja« je konzul zvedel, čemu je bilo v Sutomoru toliko raz-

Ribiči, ki po morjih lovijo mine

„Življenje minolovcev je bilo pasje življenje z eno samo razliko, da namreč noben pes kaj takega ne doživi“

V pretekli svetovni vojni so Nemci razpoložili po morjih 43.636 min. Ob eksplozijah je polovica posadke ponavadi našla smrt, medtem ko je ostala polovica ostala z iznakaženimi telesi ter živčnimi pretresi zaradi strahotnih prizorov, ki jih minolovci niso mogli pozabiti vse do smrti.

Angleška admiraliteta je izdala 240 komunikacij; uradne besede teh poročil govori o neverjetni in nenavadni hrabrosti ljudi, o katerih se lahko zapiše, »da so pretresli srce vsakega Angleža«.

Ker se je med vojno varovalo delovanje mornarice v največji tajnosti, se je le malo ali se ni skoraj ničesar izvedelo o naporih in žrtvah, ki so jih doživeli minolovci na odprtih morjih; a tudi po končani vojni niso ti ljudje, ki so odnesli žive kože, kaj radi pripovedovali ter se spominjali grozot težke in življenjsko nevarne službe, o kateri je eden izmed minolovcev povedal: »Življenje minolovcev je bilo pasje življenje, samo z eno razliko, da ni noben pes nikoli doživel kaj podobnega.«

Vendar pa je bila od teh nekaj tisoč pomorskih častnikov, mornarjev, ribičev in prostovoljcev med preteklo vojno odvisna življenjska eksistenca angleškega otočja; kajti brez pomoči teh ljudi iz vseh slojev, bi Anglija umirala od glada, bi morala vlada podpisati mir ter sprejeti sovražnikove zahteve.

Februarja 1917. leta so začeli Nemci z brezobzirno podmorniško vojno. Torpedirali so vsak angleški parnik, ki so ga srečali, in razpoložili na tisoče min na odprtem morju. Potapljali so zavezniško in nevtralnno trgovsko brodovje. Februarja so potopili 260, marca 338 in aprila že 430 trgovskih parnikov. 19. aprila »na najbolj črni dan v najbolj črnem mesecu svetovne vojne« je bilo potopljenih 11 trgovskih in 8 ribiških parnikov. Izmed štirih parnikov, ki so zapustili angleško otočje, se eden gotovo ni več vrnil. Med Shetlandskim otočjem in Kanadom so nemške podmornice razpoložile ogromne količine min, medtem ko so večiki vojni parniki razpoložili minska polja v Belem morju, Biskajskem zalivu, ob ameriški obali, ob južni kitajski obali, ob Južni

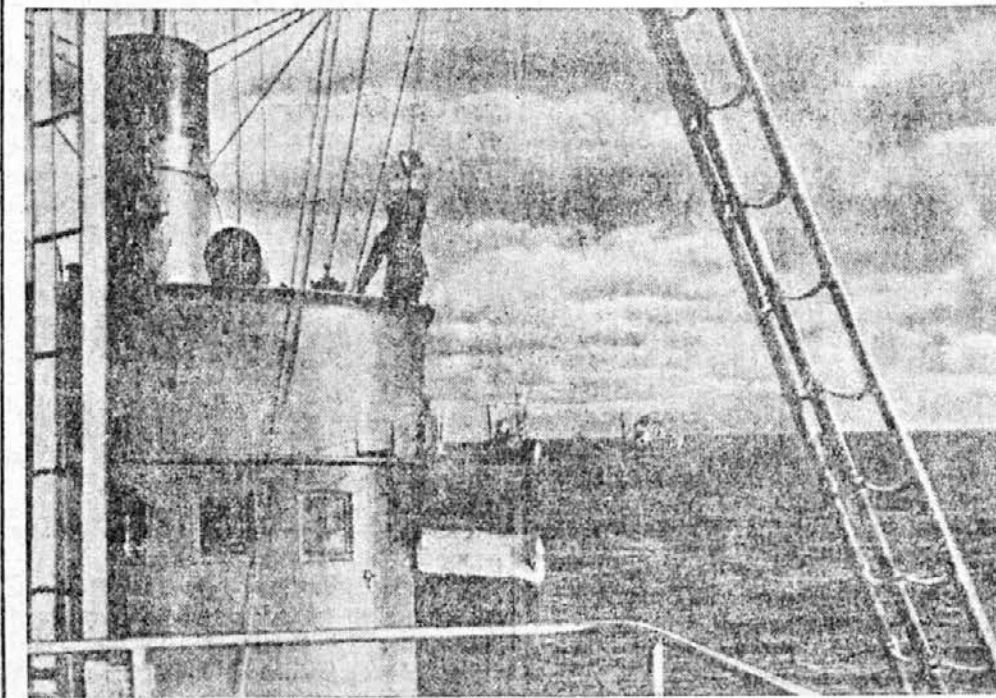
burjenja. Častniki bojne ladje so skrivnostno razlagali, kako so prejšnjega dne skozi periskop opazovali kolone Črnogorcev, ki so korakali k avstrijski meji. Točno da so opazili svetlikajoče se orožje. Tedaj se je konzulu posvetilo v glavi, zakaj gre. Vsa bojevitost in pripravljenost avstrijskih čet in mornarjev na blokadnih ladjah je izhajala od tega, da je prejšnjega dne črnogorska mestna godba korakala s kolodvora v Baru, v Stari Bar, od tod tisto svetlikanje orožja in sklenjenost čete godbe, ki so jo tvorili po večini avstrijski dezerterji. Konzul je imel dosti opravka, preden je prepričal razočarane častnike o tem.

Po tednih blokade na južnem Jadranu, ko so se velesile pripravljale na poostreno akcijo proti Črni gori, se je kralj Nikita končno odločil, prepustiti Skader velesilam. Tako se je končala ena najprijetnejših blokad, kar jih pomni zgodovina. Skader je prišel pod novo državo Albanijo, za katero je pokazala predvsem Avstrija v stalnem nesoglasju s svojo takratno zaveznico Italijo, nenavadno ljubezen. Avstrija je preskrbela Albancem kralja v osebi bivšega nemškega častnika Wieda, ki je bil kaj neprijazno sprejet. Domačini mu niso hoteli preskrbeti niti dvorca. Nastanil se je v Draču v dvorcu, ki ga je morala za drage denarje opremiti Avstrija.

Novi kralj je bil kaj malo varen v deželi, ki se ni pokorila niti sultanu, da si ga je po veri priznavala. Albanski junaki, od Ise Boljetinca do Esad paše, so bili premogočni gospodje, da bi se klanjali Wiedu. Balkanska komedija je preskrbela sprti Evropi mnogo zabave. Avstrija je hotela s »svobodno« Albanijo zapreti Srbiji pot na morje. Italija nasprotno je ljubosumno gledala na to »kolonialno« politiko na Balkanu. Ves svet se je zabaval ob avstrijskih blamažah, ki so se končale s tem, da je moral slavni kralj, princ Wied pobegniti.

Afriki, Adenu, Indiji, ob obali Nove Zelandije, Avstralije in Ceylona.

Težki topovi na bojnem brodovju so bili proti minam brez moči. Priti so mo-

Minolovci na odprtem morju pri svojem nevarnem delu

rali na pomoč angleški ribiči, da so rešili šunko, kruh in maslo ter ostale življenjske potrebščine, brez katerih bi Anglija umrla od glada. V začetku vojne je imela Nemčija le nekoliko starih ladij, s katerimi so lovili mine, 1918 pa so imeli Angleži že celo floto 726 opremljenih parnikov, ki so napravili vsak dan 1000 milj dolgo pot skozi Kanal, da bi očistili pot od min ter napravili pot trgovskim parnikom.

Namesto na lov za ribjim blagoslovom je odplulo vsak dan iz pristanišč na angleškem otočju na stotine ribičev na lov za nevarnimi minami.

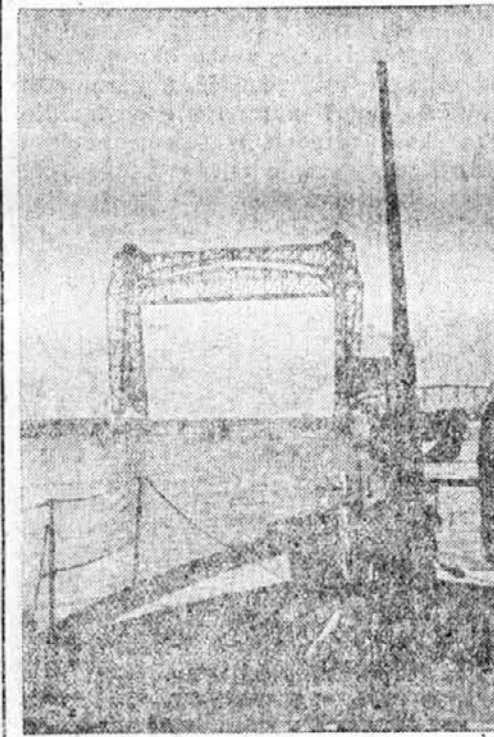
Mine so polagali in še polagajo v precejšnji količini in to po več sto skupaj (minska polja) pred vodom v kak kanal ali pristanišče, na odprtem morju pa na onih predelih, kjer plujejo ponavadi trgovski parniki.

Kako pa love mine? Najenostavnejše jih love na ta način, da po dva parnika vlečeta žičnato vrv, katero zadržujejo na potrebni višini posebne naprave. Takšna vrv ima na prednji strani ostrino, ki seka žice, s katerimi so mine pritrjene na dno. Ko mina nato izplava na površino, jo je prav lahko uničiti s topovsko kroglo, ali kroglo iz puške.

Lovci min ne vidijo ničesar razen sive morske površine. Doslej še niso odkrili aparata, ki bi jim pokazal, kje se nahajajo mine vsaj približno, kakor se lahko ugotovi položaj podmornic. Lovci na mine blodijo po morju, dokler ne ujamejo

ali ne izvedejo mine, ali dokler sami ne zavozijo nanjo. Potem pač takšna eksplozija more »raztrgati« na koščke 250 tonski parnik. Prežado se tudi zgodi,

da minska polje odkrijejo šele po takšni katastrofi. Lahko rečemo, da so lovci min, lovci, ki gledajo vsak dan in vsak trenutek smrti v oči.

V neko nizozemsko luko se pravkar vrača »iskalec min«, ki je več dni krožil vzdolž obale ter »pobiral« mine, ki so ovirale plovo.

Težka in sladka ruska vina

Na polotoku Krimu je pravi raj ruskega vinogradništva

Marsikdo si še danes misli, da pijejo v Rusiji še vedno zgolj »vodko« (žganje). Manj pa je znano, da je v Rusiji tudi potrošnja vina močno razširjena. V Moskvi je na priliko nešteto gostiln in krčm, kjer točijo odlična ruska vina z juga, iz srednjeazijskih vinogradov, kavkaških sončnih pobočij in zlasti s polotoka Krima. Vsekakor pa najbolj preseneča, da ruska vina ne nosijo svojih posebnih imen, ampak prav taka kot so v navadi pri nas, n. pr. rizling, muškatac, tokajec in podobno.

Vinsko trto so prinesli v Rusijo nemški kolonisti ter jo posadili na pobočjih Krima, kjer je jela bohotno uspevati. Ko se je pokazal Krim kot izvrstna lega za uspevanje trte, so pobočja posadili s sadikami iz Nemčije, Francije in Španije. Klima in zemlja pa je dala evropskim sadikam oz. njihovim plodovom poseben okus. Vsa krimska vina so težka in nenavadno sladka ter jih je mogoče še najbolj primerjati z grškimi in španskimi vini. Toda tudi trte nemških sadik dajejo močno in sladko vino, slično burgundskemu, vendar dočim da ista trta v nemški manj sladko in deloma kiselkasto vino.

Toda tudi peneča se vina so težja in sladkejša od francoskega ali nemškega (renškega) šampanjca, precej podobna težkemu madžarskemu sektu.

Nova načelna preureditev ruskega gospodarstva je našla svoj odmev tudi v krimskem vinogradništvu, ki se poslužuje vseh izsledkov modernega vinogradništva. Povečane potrošne potrebe imajo neposreden vpliv na klasificiranje in obdelovanje vinogradov. Tako se na priliko muškatac in tokajec ne gojita več na celem krimskem vinogradniškem področju kot pred revolucijo, ampak sta omejena na ozek pas tik ob obali, kjer jima najbolj prija obalska klima. Razne druge vrste namiznih vin pa se pridelujejo v predelih, ki so precej odmaknjeni od obale, v notranjosti polotoka in na pobočjih Jajle gore. Današnje krimsko vinogradništvo je nekako plantažirano, to se pravi, da so področja posameznih trsnih sort strogo ločena. Pravtako specificiran in pomenoten pa je tudi način same obdelave. Tak način gojitve trte ima brez dvoma svoje dobre lastnosti, ker namreč močno dviga kvaliteto tkz. tipiziranih vin. Na drugi strani pa se na ta način nekako za-

tira gojitev finih in izbranih vrst, po katerih med konzumenti ni tolikega povpraševanja. Pač pa se enostavne in splošno zahtevane sorte oplemenjujejo, dočim luksuzne vrste ginejo.

Prav zanimiva je tudi ureditvev potrošnje vina. Seveda je urejena po novih ruskih načelih. Gostilničar, če se že tako izrazimo radi razumevanja, kupi tipizirano vino enotne vrste. Ker pa že mora biti pri vinu razlika, na katero pivci toliko dajo, lahko gostilničar svobodno izbere vino pri tem ali onem vinskem kombinatu (nekaka vrsta vinarske zadrugel), in sicer pod določeno karakteristično številko. Če hoče namreč ruski državljani piti tako ali tako vino, potem si ga naroči pod to in to številko. Tako ima n. pr. vino »masandra« svoje ogromno področje 6.000 ha vinogradov s povprečno letno trgatvijo do 10 milijonov litrov vina. To vino se pripravlja v 17 različnih kletih, ki nosijo svoja imena samo po številkah od 1 do 17. Četudi so temelji vina enaki, ima vendar vino iz različnih kletj svoje posebnosti, ki jih ruski krčmarji prav dobro poznajo ter zato naročajo »masandro« št. 1, 5, 6 itd., kakor pač želijo. Vinski kombinat »masandre« obsega področje znamenitih vinogradov bivšega carskega veleposestva Masandre. In kakor gostilničar, tako naroča tudi ruski državljani vino po želji, n. pr. rizling št. 3 ali kaj podobnega.

Lamouretteov poljub

Ko je leta 1789 izbruhnila v Franciji revolucija, je bil duhovnik Lamourette generalni vikar škofa v Arrasu. Z Mirabeaujem ga je povežalo veliko prijateljstvo. Zgodovinarji celo trdijo, da je znan Mirabeaujev govor o civilni konstituciji klera v pretežni večini sestavil Lamourette.

Leta 1791 je bil Lamourette izbran za lyonskega nadškofa, kmalu nato pa je bil imenovan za člana zakonodajne zbornice. Radi dogodkov pri Varennesu se je Francija razdelila v dva tabora in zdelo se je, da se ni več mogoče izogniti državljanski vojni. Takrat je imel 7. avgusta 1792 Lamourette v zbornici svoj znameniti govor, s katerim naj bi pomiril nasprotna si tabora. V zanosnih besedah je pozval člane zbornice, naj ostanejo zvesti svoji prisegi Franciji in kralju. — Uspeh njegovega govora je bil presenetljiv. Nasprotniki se niso samo pobotali, ampak so se jeli v znak sprave objemati in poljubljati. Na sejo pa je bil takoj poklican kralj Ludvik XVI, ki ga je vsa zbornica sprejela z burnim ploskanjem.

Toda uspeh Lamourettejevega govora ni bil dolgotrajen. Po treh dneh je postal prepad med obema taboroma še večji. Brunswickov manifest je naravnost razdražil duhove ter sprostil strasti. V zbornici je padla izjava: »Državlani, domovina je v nevarnosti!« Potlej pa je naglo prišla revolucija.

Ono objemanje in poljubljanje narodnih zastopnikov pa je ostalo kot tradicija. Izraz »Lamouretteov poljub« se je vkoreninil v francoskem jeziku in se še dandanes uporablja. Z njim označujejo Francozi pomirjenje nasprotnikov, ki ne traja dolgo časa.

— No, kako ti je všeč moj novi klobuk?
— Hm... kupil ti bom še enega, da si boš z njim pokrila še drugo uho!

Olažševalna okolnost

Gospa Veternikova zdravniku: Prav zares, da bi nam mogli nekoliko popustiti pri računu, gospod doktor. Glejte, moj mož vam je vendar s svojo gripo okužil vso ulico!

„Suhi režimi“ se niso obnesli

Doslej so si ljudje zaman prizadevali, da bi uničili svojega velikega sovražnika

S suhimi režimi ni nihče zadovoljen, menda niti abstinenti. Ponavadi mislijo ljudje, da so prišli suhi režimi v Evropo z one strani Atlantskega oceana. Po vojni je grozila vsej Evropi nevarnost, da bo proglašena nad njo prohibicija, da bi mogla Evropa imičiti svojega velikega sovražnika: alkohol.

Alkoholizem! Beseda sama ni stara, saj datira iz XIX. stoletja. Na kraju XVIII. stoletja se je posrečilo trem Francozom, da so prideli čisti alkohol. Čeprav so alkohol v pijačah poznali že v davnini, saj ga navajajo celo arabski alkimisti v svojih spisih, govore o njegovi moči in mu pravijo »žgana voda« (torej žganjica) ter »voda življenja«, se je vendar šele Raymond Lulleu v Montpellieru posrečilo, da je

»Skuhal« alkohol v laboratoriju.

Kmalu nato so začeli delati iz njega likerje, a ko je leta 1801. delavec Eduard Adam v Rouenu iznašel napravo za destiliranje, je začel alkohol teči kmalu v potokih iz bakrenih ceví.

Nova destilirana alkoholna pijača je začela hitro izpodrivati vino. Posledice kajpak niso izostale. Leta 1852. je že zapisal nemški učenjak Magnus Huss besedico »alkoholizem«, ki je značilna alkoholna bolezen, katera je zavzela tak obseg kakor še nikoli. Istočasno pa so se že začele pojavljati

posebne lige abstinentarjev in križarjev, ki so začeli pozivati v sveti boj proti alkoholu in uvajati zakone proti alkoholu. Takrat se je rodilo tudi prvo prohibicijsko gibanje.

Vendar je šele Amerika izdala prve ostrejške ukrepe proti alkoholizmu. Trebalo je pač prepovedati pitje alkoholnih pijač, da bi se Amerikanec tem bolj čutil Amerikanca, da bi se v njem vzbudilo čustvo ameriške narodnosti.

Ameriški trezneži, ki so bili obnem zagrizeni narodnjakarji

ter so hoteli napraviti iz Amerike nekaj avtohtono prečiščenega, so takrat na vse grlo grmeli:

»Naj imajo ti Francozi, ti žabojedci svoje romantične šampanjce in naj srkaajo najrazličnejše aperitive, da bi se pokvarjenim želočcem vrnil tek, ter naj lenarijo po kavarniških terasah! Naj pijejo pivo, debeli Nemci, ki so tu v osrčju Amerike zgradili pivovarne, v katerih se ne dca drugega kakor je in pije! Whisky naj pijejo mračnjaški in fanatični Irči, ki si ne žele nič drugega bolj na svetu kakor da bi postali policijski agenti. Enako naj Italijani spijejo kar sami doma svoje kristusove solze in svoje sončne likerje! Otroci strica Sama imamo dovolj zdravilnih pijač, hladne vode in svežega mleka! Vsaka država ima svoje potrebe in zahteve!«

Tako in še nazornejše so grmeli v Ameriki proti alkoholizmu najrazličnejša treznostna društva,

žolčni pastirji, dobro vzgojeni meščani ter stare device —

in to po vseh dvoranah ameriških vele-mest. Leta 1846. so prohibicijo že uvedli nekateri okraji, a 1851. je država Maine izdala prvi zakon, ki je predpisoval najstrožje kazni za one, ki bi prodajali, proizvajali ali pili alkoholne pijače. A tudi druge države niso hotele zaostajati že zaradi prestiža ne. Prohibicija je nehala biti moralni problem,

postala je policijski problem.

Nehala je biti ideal samo da so jo mogli zanesti v volilno borbo. Tako je prevzela vse ameriško javno mnenje, da se je celo problem suženjstva unaknil nekam v ozadje.

Pravi pionirji tega boja so bile ponavadi odločnejše stare osebe, ki so energično vdirale v središča alkoholizma: v bare in gostilne, kjer so temeljitejšo

demontrale vso opravo in porazbile vso steklovino

kakor bi tega ne opravila še tako »vesela družba«. Ena izmed takih amaconk je bila neka Carrie s priimkom »Nacija«, ki je organizirala cele jurišne skupine, in pred katero so se tresli lastniki barov in gostiln.

Leta 1900. so se še tri nove države pridružile krepostni prohibiciji... in tako naprej, dokler ni prohibicija postala pred vstopom Amerike v vojno samo po sebi razumljiva zadeva.

Suha devica narodnostne higiene

ali narodnostnega preporeda je postala junakinja vojne. Amerika je sprejela antialkoholni zakon, kateremu se ima zahvaliti za svoja gansterstva, najrazličnejša zločinstva, za neverjetno obogatjenje »bootlegerjev«, za korupcijo policijskih in upravnih oblasti, za neštevilne poboje, pokvarjenost in še za skratka trikrat bolj pokvarjen in popačen alkoholizem.

Med tem ko so v Ameriki stare in suhe device z motikami, stoli in marelami de-

„Gospodje, pozdravite to milijardo, ne boste je več videli“

Vojna je najpodlejške dejanje, ki si ga je mogel izmisliti človek. Z njim ubija človeštvo v nenasitem imperializmu po okolici vrednote, ki bi lahko dvignile kulturo naše zemlje na zavirljivo, občokoristno stopnjo. In kar je najtragičnejše, svobodo moraš braniti z istim orožjem. Tako požirajo velikanske tovarne dan za dnem ogromne vsote denarja za oboroževanje. Samo največja orožarna-treh bratov Dupont v Ameriki, ki so francoskega pokolenja, ima dnevno 600.000 (blizu 50 milijonov din) dobička. Ta denar plača Velika Britanija za naročen orožje in strelivo.

Bojno orožje požira tedaj na kupe denarja. Tako stane angleški tank 50.000 funtov sterlingov. En funt pa je vreden okoli 280 dinarjev. S tem denarjem b lahko kupili 60 poljedelskih traktorjev. Granata protitankovskega topa stane 18 funtov, 100 krogel za puško pa 12 funtov. Bomba, ki jo mečejo letala, stane 500 do 10.000 funtov, po svoji velikosti. Težki top stane 170.000 do 220.000 funtov. Izstrelak takega topa stane 850 funtov. Z denarjem, ki ga izdaje za 1 strojnico, bi lahko teden dni kosilo 1000 ljudi. Torpedo stane 60 do 1500 funtov. Letalo 8000 do 20.000 križarka 4 do 6 milijonov.

Za konstrukcijo letala se porabi 10.000 delovnih ur, za veliko vojno ladjo 3 do 4 milijone ur. Za vojaka na fronti potrebujejo danes 100 delavcev v zaledju. zadnji vojni je stal kilometer fronte 10000 funtov na dan.

L. 1913. je ves svet izdal za oborožitev 636 milijonov funtov, l. 1935. 1086 milijonov, l. 1936. 1563 milijonov, l. 1937. 1908 milijonov, l. 1938. 2226 milijonov, l. 1939. pa že 2980 milijonov funtov sterlingov.

Mednarodna banka v Baselu je izračunala, da je bilo v prvih petih mesecih letošnjega leta izdanih 5 milijard zlatih dolarjev za oborožitev; to znaša na dan okoli 7 milijonov funtov sterlingov. Zadnji angleški vojni preračun znaša 2 milijardi in 400 milijonov funtov sterlingov...

L. 1816. je francoski preračun iznašel prvič 1 milijardo. »Gospodje, pozdravite to milijardo, ne boste je več videli!« je dejal finančni minister. Mogoče je mislil,

Protiletalski top

molirale ameriške pivske »salone«, so na evropskih tleh pokazali

za gospro prohibicijo manj razumevanja. Ponekod so sicer zavladali suhi režimi v večji ali manjši meri, vendar se pa niso mogli nikjer obdržati. Želja po prohibiciji je rodila že pred vojno v Angliji »Društvo vodopivecev«, v Irski in na Škotskem je izglasoval parlament prepoved točenja pijač po nedeljah, v Kanadi pa je bil uveden »Kanadski vzdržnostni zakon«, ki je znatno pristrigel prodajo alkohola.

Turška narodna skupščina je izdala 1920. leta izredno strogo zakon o omejitvi točenja alkoholnih pijač, med tem ko je bilo v Rusiji med revolucijo in prva leta po njej sploh prepovedano točenje in pitje alkoholnih pijač, kajpada tudi znane vodke. V tistih letih je bilo le malo držav, ki jih ne bi zajela epidemija »suhih

da take vsote nikoli več nobena država ne bo zmogla. Pa se e zmotil.

Ko je prišla restavracija, se to milijardo dali francoskim emigrantom, ki jim je revolucija vzela imovino. General Foy je bil proti temu in je vzkliknil: »Ali veste, gospodje, kaj je to milijarda? Od Kristusove smrti še ni pretekla ena milijarda minut!«

režimov«. Tudi v Madžarski niso smeli za vladanja Bele Kuhna prodajati alkoholnih pijač. In ko je bivša Avstrija zaprosila za posojilo v Ameriki, so ji od tam odgovorili, da ji pošljejo dolarje, ako vsaj deloma

sprejme med zakone gospro prohibicijo.

Čehoslovaška je prepovedala vsako prodajo alkoholnih pijač mladini izpod šestnajstega leta, socialisti v Belgiji pa so izglasovali zakon, ki je dovoljeval privatnikom kupiti samo dva litra enkrat, dočim je pred švedsko narodno skupščino prohibiciji izpodletelo. Pač pa sta ostali »suhi« samo Norveška in Finska. V Norveški bi se smel alkohol uporabljati samo v medicinske in znanstvene svrhe, vendar pa jemljejo zakon o prohibiciji na Norveškem zgolj teoretsko, kajti vino dobite tam ceneje kakor v Danski, kjer suhega režima ne poznajo. Pač pa Finci izvajajo prohibicijski zakon tudi praktično, in to tako temeljito, da se prerado zgodi, da so zapori čestokrat prepolni pijancev...

Mož je imel prav, kajti milijarda minut se je zaključila šele l. 1902.

Egiptski list »Images« primerja to številko takole: Če bi Kristusov sodobnik imel 1 milijardo frankov, pa bi on in njegovi nasledniki vsak dan porabili 1000 let časa, da

Tragika angleškega pisatelja

Dne 20. novembra 1900 so pogrebni priprave iz nekega tretjerazrednega pariškega hotela v ulici »Les beaux arts« krsto pariškega meščana Melmonta. Za mrtvaško krsto je šlo trinajst ljudi, med njimi štiri reporterji. Malokdo v Parizu je vedel, da je to pogrebni sprevid enega izmed največjih takratnih pesnikov — Oskarja Wildeja.

Oskar Wilde se je preimenoval v Melmonta — ime je pobral iz neke Balsacove novele — da bi se pod tem imenom skril pred preziranjem javnosti, ki ga je smatrala za navadnega zločimca.

Umrl je v siromašini, kakor največji siromak. Njegovo življenje je razkrojil alkohol. Oskar Wilde si ni nikoli mogel predstaviti, da se bo na tako žalosten način poslovil od življenja — v najboljši zapuščeni sobi temačnega hotela.

Svoječasni polbog Londončanov se je znašel skozi noč v sukni kaznenca velike angleške kaznilnice. Obsodili so ga na prisilno delo; pri težkem in napornem robotanju mu je ostalo le malo časa za razmišljanje o okrutnostih človeškega življenja.

Pozneje, ko se je znašel v Parizu kot izgnanec višje londonske družbe, je ob neki priliki potožil francoskemu pisatelju Andreu Gideu:

»Ali veste, v čem je tragedija mojega življenja? Svojo genialnost sem dal za življenje, a za svoja književna dela samo svoj talent!«

Resnica pa je bila samo ta, da niti afera z mladim lordom Douglasom niti vsi ostali Wildejevi grehi niso pokopali

pesnika tako kakor ga je njegovo pisateljstvo proti takratnim »londonskim gornjim desetisočjem«. Ta Wildejeva dela so bila »Lady Windermere« in »Bunbury«.

Andre Gide je mnogo pisal o Oskarju Wildeu, ne samo kot o književniku, ampak tudi kot človeku. Wilde je večkrat pripovedoval francoskemu književniku in esejistu, da je življenje pekel na zemlji in ničesar drugega. O tem je povedal naslednjo zgodbo:

— Nastala je smrtna tišina in pred Stvarnika je stopila duša grešnega človeka. Stvarnik je odprl knjigo življenja ter rekel duši:

»Tvoje življenje je bilo življenje velikega grešnika. Pogosti in težki so bili tvoji grehi. Zato ti velim: poslal te bom v pekel.«

»Gospod, v pekel me ne smeš poslati!«

»Zakaj ne?«

»Ker je bilo vse moje življenje en sam pekel.«

Stvarnik se je zamislil in dejal:

»Tvoje življenje je bilo zares podobno pravemu peku. Naj bo. Odšel boš v paradajz.«

»Tudi v paradajz me ne moreš poslati, Gospod!«

»Zakaj?«

»Ker si paradajza nisem mogel nikoli predstavljati.«

In je zavladala grobna tišina okoli Gospodovega prestola.

Nihče ne more tako globoko raniti ko žena. In nihče ne zna tako blažljivo lečiti rane ko žena. — (A. Blanche)

Zvestobav večnem snegu in molku

V neskončnih polarnih pokrajinah je pes človeku nonadomestljiv tovariš v življenjskem boju

Brez polarnih psov bi se ljudje težko ohranili v širokih pasovih ledu in tišine. V polarnih krajih ni pes človeku samo zvest prijatelj in nerazdružen spremljevalec, ampak tudi nenadomestljiv tovariš v boju za življenje. Psi vlačijo sani

po neskončnih zasneženih puščavah, a so tudi izvrstni gonjači na lovu za tulaji, ako pa se približa medved, se vržejo nanj z največjo drznostjo.

Brez psa bi se Eskimi težko prebijali skozi življenje, ni potem čuda, da plača za psa tudi do 5000 dolarjev. Zadnje vso to so plačali za psico Hello v Seattleu na Aljaski, ki je že večkrat rešila človeku življenje ter je ob priliki rešila smrti tudi nekega otroka, ki so ga napadli psi.

Brez psa je potovanje v polarnih krajih sploh nemogoče. Na tisoče, ki so se odpravili v te kraje brez psov, je že našlo

Smrt v sneženem morju in večnem ledu.

Polarni psi zavohajo s svojimi čutili vsak snežni vihar. Z nobenim udarcem se ne dajo več spraviti naprej, postanejo nemirni ter pričnejo grebsti s šapami po snegu. Eskimi vedo, da se pripravljajo nevihta. Izprežejo pse ter izkopljejo v snegu luknje, v katere se potem zakopljejo, ko pot...

psa, ki se sovražita,

potem se zagrizeta drug v drugega,

in vname se borba, ki se ponavadi konča s smrtjo enega od protivnikov.

Večkrat, ko drve sani skozi nepregledne zasnežene planjave ter postaja pot dolgočasna, tleskne voznik z usti in zakliče predobro znano besedo: »Medved! Kajpada da za šalo Psi takoj okrenejo proti drugi strani, da bi zavohali sovražnika. Nekolikokrat globoko zadihajo, medtem ko jim oči preizkušajo belo in zasneženo neskončnost.

Končno se spustijo v dir v neznano smer.

Čeprav niso ničesar opazili in ničesar zavohali. Končno zaslišijo smeh Eskima, ki jim pove, da je voznik hotel samo preizkusiti njihovo sposobnost.

Navadno je v eno vprego zapreženih osem psov, od katerih je eden prednjak; zgodi se pa tudi, da vprežejo v sani do dvajset psov. Polarni psi prenesejo vsak napor, skratka vse, ali samo enega ne — toplote. Toplota jih napravi lene in negotove, kajti oni so sinovi večnega snega in ledu.

„Lažni“ lasje Lukrecije Borgije

V milanski knjižnici »Ambrosiana« hranijo že 400 let v majhni stekleni vitrini gost pramen plavih ženskih las. To

si je rimska lepota barvala lase. Lepi lasje, ki so navdušili toliko vitezov in plemičev, ki so zmešali glave mirnim samostancem in pesnikom, ti lasje so bili — falzifikat!

Prav za prav je znanstveni svet že dolgo časa sumničel, da bi imela Lukrecija Borgija plave lase; kajti njena mati, zapeljiva krčmarica Vanoza Cataelli in njen oče Rodrigo Borgija sta bila oba tipična Italijana s črnimi očmi in s črnimi lasmi. Nikoli pa se še ni dogodilo, da bi črnolasec in črnolaska rodila plavolase otroke.

No, zdaj se je posrečilo kemikom razozljati to stoletno uganko in razkriti vetu trik Lukrecije Borgije. Odkrili so tudi stari zapiski, ki pričajo, da si je pa Borgijka vsakih šest dni skrbno barvala lase. Navsezadnje ni bilo to v taratni dobi nič nenavadnega, saj je znano, da so si ženske pred 400 leti zelo ade barvale lase, in da so si Italijanke barvale lase plavo, kajti plavolasa Italijanka je bila vsekakor redkost.

Na vsak način bo pa držalo, da je lepa Lukrecija vrtela moške s svojimi valovitimi in bujnimi plavimi lasmi. Borgija je imela docela črne oči, da so bili potem njeni lasje pravi kontrast. Težko verjeti je tudi, da bi brez barvanja imela Lukrecija Borgija toliko častilcev in da bi njen brat Cezare Borgija iztuhtal toliko vojnih mračnih načrtov, ako ne bi izgubil meti zaradi — plave barve.

Zvezde o ženski modi

Zvezde vam bodo povedale, kako se oblečite in ozaljšajte

Moda je zares strahovit diktator. Koliko skrbi, potov, jeze in radosti imajo žene z njo, da o moških sploh ne govorimo. Pa kakšno barvo, kakšen kroj? Skrb, ki vse leto tare žensko glavo. Na tisoče modnih revij se »pretaka« iz roke v roko, na tisoče pomagáčev, ki lajšajo ženskemu svetu skrbi. Znabiti vam bomo nekoliko pomagali, če vam odkrijemo modni horoskop, ki je zapisan v zvezdah in v znamenju ozvezdij, v katerih ste rojeni. Poglejte ga!

KOZOROG

(Rojstva med 22. decembrom in 18. januarjem.) Nad ženami, rojenimi v znamenju kozoroga, vlada Saturn, ki je znabiti kriv, da so te žene precej resnega značaja. Vdane so melanholiji ter ljubijo temne barve, kot na pr. črno, temno vijoličasto, rjavo itd. Prav rade čitajo resne knjige. Všeč so jim stilne obleke iz težkega in togega blaga. Brokat in taft jim je v okras. Rade imajo nakite kot so kitajske broše, indijski amuleti in podobno.

VODNAR

(Rojstva med 19. januarjem in 20. februarjem.) Žena, rojena v tem znamenju, je tako rekoč ljubljenec sreče. Vse, kar poskusi v življenju, se ji obnese. Ima precej talenta za trgovino in poslovno življenje ter se zna dokopati do uspehov. Njeno življenje je pod vplivom Saturna. Njene barve so zelena in modra. Smaragd je njen priljubljen dragi kamen.

RIBE

(Rojstva med 21. februarjem in 20. marcem.) Žena tega ozvezdja ni hladna kot bi bilo sicer soditi po imenu njenih zvezd, ampak je kaj pogosto zelo podjetna, včasih strastna, inteligentna ter ima v sebi »umetniško žilico«, polna je sanj in najpostrejšje fantazije. Ljubezen prav dobro razume ter ne more v življenju brez nje shajati. Dva varovanca v zvezdah ima: Venero in Jupitra. Zato podlega njen značaj kaj pogosto menjajočim se čustvom. Najljubši so ji barve raznih modrih odtenkov. Zaljša se z akvamarinom in koralami ter belimi safirji.

OVEN

(Rojstva med 21. marcem in 20. aprilom.) Žene, rojene v tem ozvezdju, so pod vplivom Marsa. Njih modna barva je rdeča, in sicer v vseh odtenkih, od nežno rožaste do živega in kričečega škrlata. K njih vnetim in bojevitim značajem se ta barva edinstveno sklada. Druge barve bi jim utegnile prinesiti celo nesrečo, tako na pr. bela. Celo poročna obleka mora imeti rožnat nadih. Njihov kamen sreče je rubin.

BIK

(Rojstva med 21. aprilom in 20. majem.) Vse žene, rojene v znamenju bika, so pod vplivom Venere. Značaja so navadno sentimentalnega ter radi tega v življenju precej neodporne. Njih modna barva je svetlo zelena in medlo pomarančasta. K nežnim značajem se izvrstno prilagajajo biseri in opali, a

srečo jim prinese turkiz. Če ima katera na priliko rdeče lase, naj nosi k zeleni obleki še smaragd.

DVOJKI

(Rojstva med 22. majem in 21. junijem.) Žene tega ozvezdja imajo nekam menjajoč se značaj. Včasih so vesele, pa spet nenadoma otožne in pobite, vsekakor pa vedno originalne in zanimive. Življenjsko pot jim riše Merkur. Žene, rojene v tem ozvezdju, naj se oblačijo kar najbolj pestro, v žive in kontrastne barve. Nad vse jih ozaljša ahat, gorski kristal ali pa jaspis.

RAK

(Rojstva med 22. junijem in 23. julijem.) Ljudje, rojeni v tej dobi, so nežni, romantični in lačni ljubezni. Varuje jih Jupiter, ki je posebno naklonjen ženam. V modi jim svetuje nežne bele in sivkaste barve. Žene tega ozvezdja nosijo bisere in bele safirje.

LEV

(Rojstva med 24. julijem in 21. avgustom.) Bili »levinja« je kaj vzpodbudna vloga, mar ne? Toda draga je ta vloga. Ženam, rojenim v tem ozvezdju, svetujejo zvezde med dragim kamenjem samo — diamant! Sicer pa so odločne, vlastiteljne. Izvrstno se jim prilagajajo zlate ovratnice. Njih srečen azvezda je samo Sonce, barva pa zlata in rumena.

DEVICA

(Rojstva med 22. avgustom in 23. septembrom.) Srečna zvezda je Mer-

kur. Značaj v tem ozvezdju rojenih je nekam izpostavljen, priporočljive so temne barve, zlasti črna, ki pa ne sme pomeniti barvo žalosti. Obleke temne barve morajo biti vselej kombinirane z belo ali podobno svetlo barvo. Srečen kamen je kameja, nikoli pa se ne sme ozaljšati s kakim črnim kamnom.

TEJTNICA

(Rojstva med 21. septembrom in 23. oktobrom.) In že spel je na vladi boginja Venera. Ženam, rojenim v tem ozvezdju, priporočajo pastelne in rahle barve, ki se čudovito skladno prilagajajo k nežnim značajem, potrebnim močnega varstva. Kamen sreče so rožaste koralice. Blago za obleke pa razni šifoni.

SKORPIJON

(Rojstva med 24. oktobrom in 21. novembrom.) Žene tega ozvezdja so silno prodorne, odločne in samozavestne. V svoji modi nekoliko poudarjajo moško modo, saj jim vendar vlada Merkur. Posebno všeč jim je kostim, ki ga je naredila moška roka. Kot pravijo zvezde, so jim najbolj všeč briljanti.

STRELEC

(Rojstva med 22. novembrom in 21. decembrom.) Žene, rojene v tem ozvezdju, so vedrih in neprestano veselih značajev. Njih najlepša barva je modra. Prav prikupne so v raznih svilah, težkem taftu, toda tudi modra volna je priporočljiva. Izmed dragega kamenja jim zvezde priporočajo modre safirje in ahate. Njihov varovanec pa je Jupiter.

Muhe slavnega Beethovna

Znano je, da je genialni komponist Beethoven živel dokaj svojevrstno življenje. Tako ga na Dunaju niso poznali samo zaradi njegovih skladb, ampak tudi po tem, ker ni nikoli dolgo strpel v enem stanovanju. Napisal bi lahko precej visoko število, ako bi prešeli vse njegova stanovanja. A ker je vsako leto letoval, najdete še danes v najbližji dunajski okolici polno hiš, kjer pravijo, da je Beethoven komponiral. V Badenu je preživel vsa poletja od 1809. do 1825. leta; tu je napisal tudi svojo znamenito Deveto simfonijo. O Beethovenovem življenju v Badenu je napisal njegov biograf ter obenem njegov učenec in prijatelj Schindler naslednjo zgodbo:

— Takrat je Beethoven stanoval v Hetzendorfu. Nastanil se je v lepi vili barona Pronaya; a ker se mu je pričelo dozdevati, da je baron vse preveč servilen, je sklenil, da se bo odselil.

Nekega jutra se je oglasila Beethovenova gospodinja pri Schindlerju ter mu sporočila, da mojster ne more več delati v Hetzendorfu in da se bo preselil v Baden.

Schindler piše o tej zadevi: — Na tej vožnji v Baden sem doživel nekaj takšnega kakor še nikoli. Ko sem sporočil Beethovnu, kakšna je, je bil žalosten. Vrnil sem se ter poskusil srečo znova. Obljubil sem lastniku v Beethovenovem imenu, da se bo mojster pokoraval hišnemu redu kakor vsi ostali najemniki. Po dolgem nategovanju se je lastnik vdal, stavil je pa pogoj, ki se mi je zdel skrajna docela nerazumljiv.

Beethoven se lahko vseli v eno sobo, v kateri je stanoval lani, in tudi najemniko bi plačal kakor lani — samo ako da na svoje stroške vstavi v okno novi okvir. Ko sem ga vprašal zakaj, mi je smeje odgovoril:

»Mojster je imel navado, da je zapisoval produkte svoje domišljije in cele majhne skladbe po okenskih okvirjih. Iz nasprotno hiše so ga pri tem delu opazovali neki bogati tujci, ki so mi potem, ko je Beethoven odšel, okenski okvir seveda drago plačali.«

»No, potem nimate nikakšne škode?«
»Vseeno.« je odgovoril mehanik, vendar pa je on kriv, da je ostalo okno brez okvirja.«

Ko je Beethoven zvedel, kaj se je zgodilo, se je nasmehnil ter okvir plačal. Ne piše za Schindler ničesar o tem, ali je Beethoven še pisal skladbe po okvirjih. Verjetno, da je...

Kako ruski čebelarji „dresirajo“ čebele

Ze 1919. je sovjetska vlada podpisala prvi dekret o pospeševanju čebelarstva: „Poljedelske edinice pa so na vsak način dolžne, da podpro po možnosti vse organizacije in osebe, ki žele gojiti čebelarstvo ter jim pomagajo pri postavljanju čebelnjakov na najprikladnejše prostore.“

Država je dala ogromno gnotno pomoč vsem onim kolhozom, ki so želeli gojiti čebelarstvo. Samo v zadnjih sedmih letih so kolholzi porabili nad 60 milijonov rubljev za postavljanje novih čebelnjakov, za gradnjo prezimovališč, za nabavo panjev, hrane itd.

Čebelarstvo v stari Rusiji

je bilo zelo neracionalno. Leta 1910. je bilo v Rusiji 83 odst. navadnih panjev in samo 17 odst. umetnih panjev, dočim je danes v sovjetskem čebelarstvu samo še 28 odst. navadnih panjev.

S porastom in modernizacijo čebelarstva je nastala tudi večja potreba po umetnem satovju ter modernih čebelarstvenih pripravah. Država je ustanovila v čebelarstvu najbolj razvitih krajev

50 tovarn za produkcijo voska, 18 delavnic za umetno satovje z najmodernejšimi stroji „Vida“ ter 3 tovarne, za čebelarstvo orodje.

Leta 1939. je bilo v Rusiji že 9.200.000 rojev; povprečno je priraslo vsako leto po 500.000 do 650.000 rojev. Največ goji čebelarstvo v Rusiji kolhozi (skupna poljedelska gospodarstva); saj odpade samo na kolhoze 5 milijonov 700 tisoč panjev. V kolhozu sta zaposlena v čebelnjaku 1 do 2 člana,

dohodek čebelnjaka pa doseže ponavadi 12 do 30 odst. od celokupnega dohodka,

ki ga da kolhozno gospodarstvo. Okoli 2 milijona panjev pa je v privatnih gospodarstvih in po vrlovih kolhozov. Dohodek ki ga dobijo lastniki panjev od novih rojev, ostane samo lastnikom panjev. Preostali panji odpadejo na sovhoze (državna gospodarstva).

Kakor roji tako naraščajo iz leta v leto tudi čebelarstveni pridelki: med in vosek.

Leta 1939. so nabrali 573.000 metrskih stotov medu in 26.000 metrskih stotov voska. Obenem daje Rusija s svojim najraznovrstnejšim rastlinjem bogato pašo čebelarjem.

Vendar pa se dohodek od čebel ne omejuje samo na med in vosek, kajti koristi od čebel, ki dvigajo vaško gospodarsko kulturo, so zdaleka večje. Da bi se povečalo število panjev in izboljšala plemena čebel, so ustanovili posebne tečaje, katere je absolviralo v zadnjih sedmih letih 151 tisoč 375 čebelarjev. Nadalje ima Rusija 486 bakterioloških laboratorijev, v katerih so leta 1938 napravili 1.349.000 poizkusov na čebelah in čebelarstvenih proizvodih. Da bi se zatrla razne bolezni, ima Rusija 24 zavodov po raznih krajih, ki se

znanstveno bavijo z različnimi čebelnimi boleznimi.

Številni poizkusi v takih institutih so tudi pokazali, da se seme od deteljice poveča dvakratno, ajde za 60 odst., sončnice za 50 odst. samo zaradi obletavanja čebel. Gotovo sadje so popreje oplojevali z rokami, s čemer se je cena zelo dvignila. Oplojevanje s čebelami pa ni samo znižalo cene sadju, ampak je tudi povečalo dobiček za 6 do 10 odst. Ker se dogaja, da čebelarji diši bolj divje rastline, sta znanstvenika A. F. Gubin in S. A. Rozov na dognanjih sovjetskega znanstvenika Pavlova dosegla s pomočjo posebnih refleksov, da so čebele hodile na pašo tja, kamor sta ona dva hotela. Obenem je ta metoda povečala apetit čebel pri hektarju deteljice za 17 krat.

Tako „dresiranje“ čebel

je dokaj enostavno ter si ga lahko privoščijo vsaki čebelar. Skuhati je treba poseben sirup iz enakih delov vode in sladkorja. Ko se sirup ohladi, je treba vanj potisniti za kakšni dve uri cvetove onih rastlin, na katere hočemo odgnati čebele past. Nekaj dni popreje, preden začne cvesti ona kultura, na katero hočemo odgnati čebele, je treba potem hraniti čebele

dnevno s 100 grami tega sirupa. Ko potem čebele izlete, odidejo na pašo za onim cvetjem, ki jim je bilo „podtaknjeno“.

V Rusiji je danes 125.000 kolhozov čebelnjakov. Da bi država še dvignila čebelarstvo, je odlične čebelarje nagradila tudi z najvišjim državnim odlikovanjem. Med temi odlikovanci so čebelarji kakor V. F. Saljagin, ki je v enem izmed kolhozov Krasnojarskega okraja pridelal povprečno 157 kg medu iz enega panja, med tem ko mu je rekorden panj vrgl

300 kg medu, A. V. Akimova, ki je ustanovila večji čebelnjak v enem izmed kolhozov Altajskega okraja ter pridelala povprečno 113 kg medu od panja; kasneje je postala Akimova instruktorica čebelarstva ter je ustanovila več čebelnjakov.

Na zadnji gospodarski razstavi v Moskvi je razstavljal tudi čebelarstveni trust, ki ima 25.000 panjev. Lansko leto je bilo tudi rekordno, kar se tiče čebelarstva v Rusiji, ko je čebelar nekega kolhoza Ivanovski dobil od enega panja 335 kg medu.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11									12
13			14						15
16									17
	18		19	20	21	22			
23		24			25				26
27	28		29						30
31				32				33	
34			35				36		37
		38						39	
	40								42
43								44	45
46				47	48	49		50	
51				52				53	
54				55				56	

Vodoravno: 1. polovica, del magneta; 4. se rabi pri barvanju; 7. osamljen; 10. žuželjka; 11. zemlja; 12. del sobe; 13. se rabi pri barvanju; 14. začimba; 15. divja žival; 16. veznik; 17. srbsko krstno ime; 18. grška sveta gora; 21. žensko krstno ime; 24. kozaški poveljniki; 27. pesnitev; 29. del pohištva; 30. oblika gl. „biti“; 31. staro orožje; 32. čutilni organ (množ.); 33. judovski prerok; 34. ploskovna mera; 35. hlev; 37. predlog; 38. izraz v glasbi; 40. ostanek drevesa; 41. časovni veznik; 43. čutilni organ; 44. strupena žuželjka; 46. spolni zajmek; 47. domača žival; 50. zajmek; 51. oče; 52. predplačilo. 53. veznik; 54. največja nemška reka; 55. abesinski velikaš; 56. vrez v kožo (2 sklon množ.).

Navpično: 1. Italijansko pristanišče; 2. Japonsko mesto; 3. težka nadloga; če ni kaj jesti; 4. ploskev; 5. veznik; 6. del, plica; 7. drug izraz za „nokvavi“; 8. žensko krstno ime; 9. množica ljudi; 19. moško krstno ime; 20. puščavnik; 21. moško krstno ime; 22. števniki; 23. turški pozdrav; 25. lovec na miši (srbsko); 26. umetni človek; 28. začimba; 30. velika lesena posoda; 35. število; 36. glavlar družine; 38. moško krstno ime; 39. Češko kralj premagan pri Suhih krutih; 40. pebivalec (sev. Anglije, 4. skl. množ.); 42. gibanje vode; 43. turško ime; 45. svetlopišna oseba; 47. dvoje; 48. razdobje. 49. prebivalec v Nemčiji.

Kako je Petöffy iskal posojilo

Madžarski revolucionarni pesnik Aleksander Petöffy je bil v stiski ter se je obrnil na bogatega prijatelja Pulskega, da bi mu posodil 500 forintov.

Prijatelj mu je v šali odgovoril: »Decela sem suh, lahko bi ti pa odstopil stanovanje in dal hrano, dokler ne dobiš kje denarja.«

»Pet sto forintov iščem, a ne miloščine«, mu je odgovoril jezno Petöffy. »Posojilo večja upnikov ugled ter ponižuje dolžnika, ako ne vrne posojila. Upnik, ki pa ima denar, a ga noče posoditi, pa samo ponižuje vsakega svojega dolžnika.«

Pesnik je takrat izjavil, da ne bo nikoli več zahteval posojila od Pulskega. Isti dan je budimpeštanski založnik, ko je izvedel v kakšni stiski je Petöffy, odkupil od pesnika zbirko njegovih pesmi, ter mu plačal zanjo 1000 forintov.

Ponos in meč sta častni in odprti orožji moža. Tajni in klepetavi drobnj strup, ki utegne človeka hudo zadeti, je orožje žene. — (Kardinal Richelieu)

STAR, GNIL ZOB MORA POJESTI TAŠČA

Avstralski domorodci na kaj originalen način izdirajo stare in gnile zobe. Možakar, ki toži radi zobobola, se mora do trebuha zakopati v zemljo. Močan in mišičat domorodec ga drži za roke, drugi za glavo, tretji pa mu s kamnom izbija bolni zob. Pri tej strašni zobni operaciji se zberejo žene iz celega naselja okoli človeka, ki mu »izdirajo« zob, in prepevajo domorodske pesmi, da bi mu na ta način olajšale bolečine. Če rana zelo krvavi, položijo nanjo kos ilovice. Bolan, star in gnil zob pa mora navadno pojesti bolnikova tašča, če jo ima seveda...

KAJ BO, KO NE BO VEČ BARVILA ZA ŽENSKO USTNICE?

Angleško trgovsko ministrstvo je zaprlo vse lepoticne salone. Pravi vzrok je ta, ker so začeli uporabljati glicerini, brez katerega težko najdete lepoticno sredstvo, za fabriciranje eksplozivov. Nadalje je za polovico zmanjšana izdelava barvila za ustnice, laka za nohte, soli za kopanje in podobnega; verjetno pa je, da bodo ta proizvod še bolj omejitli.

LJUBEZENSKA ROMANTIKA IZ AMERIKE

V glavnem je seveda romantika za človeštvo že pokovana. Časi grajskih gospa in gospodičen ter ognjevitih vitezov so zašli. Toda kljub temu prinaša vsakdanje življenje še vedno zgodbe in epizode, ki so polne romantike. Celo v Ameriki, kjer je svet trezen in posloven, se lahko primeri kaj nenavadnega, kar močno vonja po starih časih romantike. Pred tedni je bilo ameriško časopisje polno najbolj senzacionalnih vesti o ljubezenski aferi, kot se take reči imenujejo v sodobnem jeziku, neke 18 letne Natalije Carr, edinke bogatega newyorškega borzijanca. Mlada

Natalija je dedinja velikega bogastva, mimo tega je dokaj mikavna, zato ni čudno, da so se za njo pehali nešteti »interesenti«. Dekle je sicer obiskovalo salone in razkošne prireditve, toda za nikogar se ni moglo ogreti njeno srce. Ne-prestano je tožila, da se v družbi strahotno dolgočas. Oblegal jo je sicer cel roj oboževalcev, toda vsakogar, ki jo je zaprosil za roko, je ponosno odbila. Slednjič pa se je tudi v njenem srcu razkral

leden oklep: lepa Natalija se je zaljubila. Toda nikar si ne mislite, da se je zaljubila znabiti v kakega sportnega rekorderja ali komponista šlagarjev, tudi v filmskega zvezdnika ne. Pač pa se je

blazno zaljubila v nekoga navadnega šoferja.

Walterja Stranforda, Nekega dne se je zaman trudila, ko ji je odpovedal motor njene sijajne limuzine. Priskočil ji je sredi ceste na pomoč neznan ameriški šofer ter ji pomagal iz zadrege. Spoznala je v njem vedrega praktičnega človeka, ki je v trenutku omrežil njeno srce. Mladi mož je bil kaj preprost, spodoben človek, ki pa razneženi milijonarki ni prav nič askal, ampak je govoril z njo kot enak z enakim.

Oče, bogat bankir Carr, seveda ni bil najmanj navdušen, ko mu je

edinka zaupala svojo srčno tajno.

Še tisti hip je bil sklenil, da iz te moke ne bo kruha. Walterju Stranfordu je poslal ček za večjo vsoto denarja in sodelil, da je s tem zadeva končana. Natalijo pa

je poslal, ko je bil izvedel, da se še vedno sestaja s šoferjem, k daljnjim sorodnikom. Mož pa očitno ni računal s trdoglavostjo svojega lastnega otroka in pa s tem, da romantika vendarle še ni dokončno pokopana niti v Ameriki.

Čez nekaj dni je dobil od hčere brzojav, v katerem mu je dekle postavilo ultimatum: »Če mi v sedmih dneh ne daš svojega očetovskega blagoslova, grem takoj v samostan, kajti brez ljubljenega Walterja je svet zame prazen.«

Oče ultimata ni vzel zares.

Toda koliko je bilo po sedmih dneh njegovo presenečenje, ko je izvedel, da je Natalija res stopila v samostan kot novinka. Bogata dedinja si je nadela kopreno in rekla vsemu svetu »Zbogom!«, — Vse nujne očetove brzojavke niso ničesar zalegle. Moral se je sprijazniti z usodo, ki jo je tako trmasto diktirala njegova hči.

V vsi zadevo pa se je medtem vpletel še nekdo, s katerim niso prav nič računali: Walter Stranford. Ko je izvedel, da je Natalija stopila v samostan iz ljubezni do njega, se je bil odločil, da sam poseže vmes. V banki je dvignil vse svoje težke zoslužene prihranke ter poiskal tri prijatelje, ki so mu obljubili,

da grejo z njim v pekel, če bi bilo treba.

Odpeljali so se v vaš blizu samostana

ter nekaj dni oprezali in podrobno iskali informacije o celici, v kateri je Natalija premišljevala o svoji neuslišani ljubezni ter grenki usodi.

In tu je nastala za Ameriko zadnja velika romantična senzacija. Neke noči je prednico samostana, kamor moškimi dostop ni bil dovoljen, malone zadela kap. Čez samostanski zid so vdrl v samostan štirje moški. Ne oziraje se na vpitje in proteste prednice in častitih sester so si utrlj pot do celice, v kateri je želela Natalija.

Pograbili so jo, odnesli in nato jadno odbrzeli z avtomobilom v neznan smer. Prednica je še tisti hip obvestila policijo o »razbojniškem napadu«, ahi neznanci so jo odpihali pred nosom policije.

Že drugi dan je policija v brzem vlaklu, ki je vozil proti New Yorku, odkrila petorico. Toda aretacija ni bila tako enostavna, kot si je to zamislila policija, kajti dekle je jelo protestirati ter je slednjič sama izjavila, da ji je vseč, da se je zadeva tako razvozljala. Aretacija, je splavala po vodi, člani policije so petorico samo pospremili do New Yorka, kjer je oče Carr slednjič dal hčerki zahtevani očetovski blagoslov. Za kazen pa bo moral plačati stroške odvetnika, ki bo zagovarjal njegovega zeta pred obtožbo, ker je nasilno vdrl v samostan, kamor je moškimi najstrožje prepovedano.

„Slavija“

jugoslovanska zavarovalna banka **v Ljubljani**
(lastni dom v Gajevi in Tyrševi ulici)

Ekspoziture:

MARIBOR, Aleksandrova 6/1 - Tel. 20-66
CELJE, Ulica dr. G. Žerjava 1. - Tel. 1-99

želi svojim zavarovancem in poslovnim prijateljem uspešno Novo leto!

Sprejema vse vrste elementarnih zavarovanj, ter življenjska v najmodernejših kombinacijah
Zahtevajte neobvezne prospekte

J. Hutter in drug

MARIBOR

Predilnica ● Prva domača tvornica klotov in silkov ● Tvornica hlačvine ● Prva domača tvornica sukanca za šivanje ●

„SALONIT“

valovite plošče in šablone

za kritje streh

ravne plošče velikega formata

za obloge in v električni namene

cevi

za odvodne kanalizacije, drenažo, oblogo električnih kablov, dimovode, ventilacije in vode toplega zraka za ogrevanje

tlačne cevi do 25 atm. pritiska

za dovodne kanalizacije in pijske vode

BANOVINSKO ZDRAVILIŠČE

*Rogaška
Slatina*

želi

svojim cenjenim gostom, prijateljem in
konsumentom mineralne vode srečno
in uspešno

Novo leto!

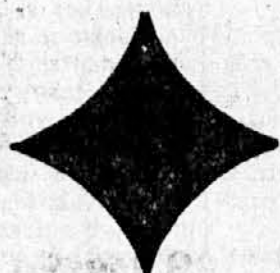
„SPLIT“ a. d. za cement portland
Split, Zagreb, Beograd, Ljubljana, Sarajevo

Zastopstvo Maribor:

Pinter & Lenard

železnina — Aleksandrova c. 34

Prav veselo in srečno Novo leto
želi vsem cenjenim odjemalcem

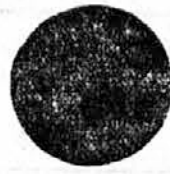

„KARO“

industrija čevljev

Izredno praktično pisarniško pohištvo

Poslovalnica Ljubljana, Kersnikova ulica 7,
telefon 22-66, Maribor, Prešernova ulica 4

d o b a v l j a

Remec-Co., Kamnik

Telefon šte. 4

Z a h t e v a j t e p r o s p e k t e l

Vsem svojim cenjenim odjemalcem želi tvrdka

ŠENK FRANC

P O H I Š T V O
TRATA - ST. VID
Telefon šte. 704

srečno in veselo Novo leto!

Joža Hrastelj, trgovec

v Gornji Radgoni, podruž. Slatina Radenci

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem ter poslovnim prijateljem srečno in veselo Novo leto!

J. Cvetič

t v o r n i c a p e r i l a

Murska Sobota

T. KORN

J. trg. družba

L J U B L J A N A

Ustanovljeno 1852 — Račun
Poštne hranilnice, podružnica
Ljubljana št. 11.006. — Tele-
fon interurban št. 20-14 —
Brzjavke: KORN

CENTRALNE KURJAVE —
PREZRAČEVALNE IN KLI-
MATIZIJSKE NAPRAVE —
VODOVODNE INSTALACIJE
— SANITARNE OPREME —
KLEPARSTVO — KROV-
STVO — STRELOVODI —
KRITJA S STREŠNO LE-
PENKO, OPEKO, SKRILJEM
IN LESNIM CEMENTOM

Veležganjarna

izdelovalnica likerjev, ruma,
konjaka in sadnih sokov

Josip Bauman

Št. III pri Mariboru

Telefon medkrajevni šte. 3

Srečno in blagoslovljeno leto 1941 želiyo
Gornjeradgona občinska podjetja
Opekarna Boreci ♦ Opekarna Črešnjevci
svojim odjemalcem širom Slovenije

Zastopniki za našo prvovrstno strešno opeko v vseh večjih krajih Slovenije
se iščejo **Gornjeradgona občinska podjetja**

Vd. Močnik Katarina

naznanja, da vodi kamnoseško obrt
nadalje pod strokovnim nadzorstvom
ter vsem cenjenim odjemalcem želi

srečno Novo leto

Mnogo sreče, uspeha in zdravja v novem letu želita

Josip & Ivan Vogler

Lastnika PETANJSKE SLATINE - Ustanovljeno leto 1883 - Pošta Slatina Radenci

OBČINSKA HRANILNICA

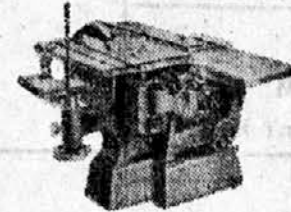
V GORNJI RADGONI

je pupilarno varen zavod - Sprejema vloge in daje posojila po ugodni obrestni meri - Za vloge
in vse poslovanje jamči občina Gornja Radgona z vsem svojim premoženjem in s svojo davčno močjo

Srečno Novo leto!

Uprava

STROJI

**Stroje za obdelavo
lesa!**

Stroje za obdelavo lesa,
kakor za mizarstvo, ko-
larstvo, sodarstvo i. t. d.,
ter žagline naprave do-
bavi v najboljši izvedbi
Robert Raznožnik

L J U B L J A N A
Pražakova ulica 8-I.
Tel. 35-54.

Specijalna
delavnica
za
previ-
janje,
popra-
vljanje
elektromotorjev in dinam.
Izvršujem inštalacije na
pogon in luč, na skladi-
šču ves elektromaterijal
ter motorji za pogon in
diname za luč.

Fr. Perčič

elektropodjetje, Ljubljana,
Gospodarska cesta 16.
Telefon 23-71.

Sidonia Pauk

slaščičarna

Murska Sobota

A eksandrova cesta št. 18

THOMA & Co.

**mehanične tkalnice svilenih izdel-
kov, barvarna, apretura in tiskarna**

Izdeluje vse vrste blaga, kakor: Crepe de chine, Crepe Satin, Crepe Mongol,
Crepe marocaine. Crepe imprimé, modno svilo v različnih izdelavah, svileno
podlogo za plašče. Svilene brokate, nadalje vse vrste jacquardnega blaga,
brokate za odeje, satin za odeje. Svilene rute, Echarpes, Shawls

MARIBOR IN POBREŽJE

Telefon šte. 21-77 / Brzjavni: Thoma, Maribor

Srečno in veselo Novo leto 1941

CELJE

želi o svojih cenj. od emalcev naslednje tvrdke

CELJE

<p>FRANC BELAK instalacijsko podjetje Celje Za Kresijo 12 a</p>	<p>Glavna zaloga pivovarne „UNION“ Celje</p>		<p>FRANJO DOLŽAN galanterijsko in stavbeno kleparstvo koncesionirani vodovodni instalater Celje</p>
<p>S. Holobar slikarstvo Trgovina barv Celje Ptuj</p>	<p>RUDOLF PERDAN mehaničar sodno zaprisežen cenilec Celje</p>	<p>Ho'el „Pošta“ (poleg kolodvora) restavracija, avtogaraža, lastna mesarija in prekajevalnica, moderno urejena, tujske sobe s tekočo toplo in mrzlo vodo</p>	
<p>Anton Lečnik urarska hiša Celje Glavni trg</p>	<p>Okrožnik Adolf vodovodna instalacija Celje Bezenškova 10</p>		<p>JAZBEC IVAN tapetnik Celje</p> <p>ANDREJ ROZMAN splošno ključavničarstvo in vodovodna instalacija Celje</p>
<p>Franc Sodin tovarna strešne in zidne opeke Ljubecna pri Celju</p>		<p>Vinko Kukovec nasl. tesarski mojster in lesni trgovec Lava pri Celju</p>	
<p>Ludvik Junger delikatesna trgovina Celje Prešernova ulica</p>	<p>Gostilna »PRI TURŠKI MAČKI« Franjo Štolfa</p>	<p>CINGERLI ANTON carinski posrednik Celje</p>	<p>I. KNECHTL krznar Celje Slomškov trg</p>
<p>MIHAEL DOBRAVC slikarsko in pleskarsko podjetje Celje Glavni trg 15</p>	<p>Persil družba z o. j. Celje PROIZVODI: Persil pralno sredstvo Henko soda za namakanje</p>		<p>Moda D. POZENEL Celje Glavni trg 14</p>
<p>SOKO-OBLEKE Kos Ivan Celje Glavni trg 10</p>			<p>JANKO BRIŠČEK mehaničar, zaloga šiv. strojev in koles Celje Gosposka ul. 32</p>
<p>VALENTIN HLADIN manufakturna trgovina Celje</p>			<p>PRVA CELJSKA »KRISTALIJA« izdelovalnica ogledal, brušenega stekla in prodaja okvirjev</p>
<p>Restavracija NARODNI DOM Zvonim'r Blažević</p>			<p>Avto delavnica in avtotaksa MIHAEL OZEK Celje Levstikova 2</p>
<p>Roza Zamparutti delikatesna trgovina in zajutrkovalnica Celje Ulica dr. Gregorja Zerjava</p>		<p>Veletrgovina železnine D. Rakusch Celje</p>	
<p>STANKO PUKLAVEC fina mehanična delavnica Celje Kapucnška 1</p>	<p>ALOJZ ŠMIGOVEC tapetništvo Celje Mariborska c. 21</p>	<p>LEKARNA „Pri križu“ CELJE v palači Ljudske posojilnice Ph. Mr. FEDOR GRADIŠNIK</p>	<p>VREČIČ KAROL »Tivarske«-obleke Celje Dr. Zerjavova ulica</p>
<p>LEO INKRET inštalacijsko podjetje Celje Dečkov trg</p>	<p>DOMINIK URŠIČ, čevljarna Celje, Breg LUCIJA URŠIČ, špecerija Breg-Zagrad</p>	<p>„ELKA“ tekstilna tovarna Celje</p>	
<p>KAROL LOIBNER špecerija, delikatese Celje Kralja Petra cesta</p>	<p>Manufaktura in modna trgovina A. Petek Celje Prešernova ul. 21</p>		<p>FRANC ZANGGER trgovina s špecerijo in žganjem Velepražarna kave Celje</p>
<p>Ivan Rebek tvornica tehnič in ključavničarstvo v Celju</p>		<p>IVAN RAVNIKAR Celje</p>	<p>GUSTAV STIGER špecerijska in kolonialna trgovina Celje</p>

Srečno in veselo Novo leto 1941

CELJE

želi o svojih cenj. od'emalce n naslednje tvrdke

CELJE

RAFAEL SALMIČ urar in zlatar Celje (Narodni dom)	Henrik Oblak ml. mehanik Celje Ozka ulica 3		ROZIČ MARTIN krojaštvo Celje Strossmayerjeva ul. 1
Elektro in radiotehnično podjetje DOBROTINSEK ANTON Celje Glavni trg			J. JELLEZ Celje in podružn. J. Jellenz nasl. Oto Golež Slovenjgradec
FRANJO VEHOVAR stavbeno in umetno mizarstvo Celje	Jos. Jagodič Celje. Zeleztnina Špecerija		ROMIH SILVA modistinja Celje Samostanska ulica
Urar KAROL DVORŠAK Celje Kocenova ulica 2 zraven podružnice »Jutra«			Zlatnina, urar, optika ALEKSANDER GATEJ Celje Kralja Petra cesta 28
FRANC DOBOVIČNIK manufakturna in modna trgovina, industrija prešitih odevj in perila Celje Gosposka ulica	Avugust Štok splošno kleparstvo in vodovodne instalacije Celje Tel. 218 Aškerčeva 8		IVAN KOLENC splošno ključavničarstvo Popravila vseh vrst tehtnic Celje Aškerčeva ulica 6
IGNAC JAVORSEK precizna mehanika Celje Mariborska 5			Hotel „Union“, R. Resnik Celje FRANJO NERAD stavbeno podjetje Celje
JOSIP KUZMA krojač Celje Dečkov trg 6	ALOJZ PLANKL urar Celje Ulica dr. Gregorja Zerjava 3	Restavracija Nabavljalne zadruga v Celju Prešernova ulica, želi svojim cenj. gostom srečno Novo leto! Na Silvestrovo Vas vabi punč Pepca Zerdoner	
ANTON FAZARINC trgovina s šporecijo Celje Kralja Petra cesta	JOSIP PLEVČAK čevljarstvo Celje Kralja Petra cesta 28	Prvovrstni pečovniški premog nudi po najnižjih cenah Rudarska družba „Bohemija“, Celje	
Kamnoseška industrijska družba v Celju Razlagova ulica			
		BERNARD GLOBOČNIK stavbeno in umetno ključavničarstvo Celje Gosposka ul. 9	PIBROVC IN DRUG galanterija, pletenine, drobnarija Celje Krekova 10
Tovarna Viljem Brauns, Celje priporoča svoje specialne izdelke: BARVE ZA OBLEKE BARVE ZA LUZENJE LESA BARVE ZA TLA BARVE ZA USNJE »VILBRA«		 Anton Hofbauer Celje Gosposka ul. 6 trgovina z usnjem, čevljarškimi potrebščinami in vsem v stroko spadajočim orodjem Aktovke, damske torbice in kovčegi znamke »Feniks«	
Brivski in frizerski salon Fr. Krajnc vdova se zahvaljuje za dosedanj obisk in se priporoča za nadalje Celje Razlagova ul.			

CELJE
Murska Sobota
Slov. gorice

Srečno in veselo Novo leto 1941

želi o svoim cenj. od emalcem naslednje tvrdke

RUŠE
LJUBLJANA

Hranilnica dravske banovine

podružnica Celje
prej Južnoštajerska hranilnica

Cankarjeva 11, nasproti pošti

Tekstilna tovarna

„LAVA“

Laško

Gerkman Ludvig

„Uran“

dipl. damsko in moško krojaštvo

Celje

Kolenčeva ul. 6 (Palača Pok. zav.)

KINO DOM

Celje

Foto-parfumerija

D. BOŽIČ

Celje

(poleg magistrata)

OBERŽAN RUDOLF

izdelovanje vseh vrst krtač, omel in
čopičev

Celje

Kralja Petra c. 22

Podružnica
UCITELJSKE TISKARNE

Celje

(Narodni dom)

Hahn Pavel

veletrgovec

MURSKA SOBOTA

Zaloga »Peko« čevljev

BRUMEN JOSKO

Murska Sobota

KUKEL KAROL

modno krojaštvo

Murska Sobota

CEH FRANC

trgovina z mešanim blagom, vseh
vrst deželnih pridelkov na debelo
in jajci na debelo

Murska Sobota

JOSIP SENEKOVIČ

trgovec

Zg. sv. Kungota

IVAN KOS

gostilna

KOŠAKI

SLAVKO SENCAR

trgovina mešanega blaga, nakup vseh
poljskih pridelkov

Mala Nedelja

PUŽ ANTON

čevljarski mojster

Sv. Lenart v Slovenskih Goricah

F. SENCAR IN SIN

Ljutomer

Telefon št. 3

Najstarejši denarni zavod
v Prekmurju:

PREKMURSKA BANKA D. D.

Murska Sobota

Hotel in restavracija
pri »SLONU«

Ljudevit Bacz Murska Sobota

POSOJILNICA V RUŠAH

zadruga z neomejenim jamstvom

JOSIP in MARIJA PAVLINČ

gostilna in mesarija

Ruše

ERNEST GOLOB

gostilničar in mesar

Sv. Trojica v Slov. Goricah

FRANC DOBAJ

trgovina mešanega blaga
Sv. Jurij ob Pesnici
p. Zg. Sv. Kungota

MULE JOSIP

gostilna in mesarija

Ruše

ŠARH MARICA

kolodvorska restavracija

Ruše

IVAN ŠEF

gostilna — trgovina

št. IIj

IVO SERŠEN

trgovina manufakture, galanterije in
špecerije

Ljutomer Telefon 20

FERDO OZVALD

Ruše

Srečko Krajnc

izvoznik

Pesnica

JANKO SUSEC

tiskarna — knjigarna

Gornja Radgona - Ljutomer

JOSIP BAUMAN

veležganjarna, izdelovalnica ruma, ko-
njaka, likerjev in sadnih sokov

št. IIj pri Mariboru

KATARINA KLUG

Gostilna

Pesnica

M. ČAGRAN

Ljutomer

JOSIP PERKO

trgovina z mešanim blagom, menjal-
nica žita in umetni mlin

Košaki, pošta postaja Pesnica

Elektrotovrdka

A. VERBAJS

Ljubljana

Gospodsvetska 10

SPEDICIJA TURK

Ljubljana

SENCAR METOD

trgovina z mešanim blagom, nakup
jajc, mašla, suhih gob in poljskih pri-
delkov

Štr'gova

VENCESLAV VILAR

trgovina z železnino, dvokolesi, špe-
cerijo in razstrelivom

LJUTOMER

IVAN BERNIK

tovarna rolet

Ljubljana

Linhartova 3

CVETLICARNA SPLIT

Benedik Ivanka
Ljubljana Frančiškanska 8
Tel. 35-79

FRANJO KOSI

trgovina z mešanim blagom

Sv. Jakob v Slov. Goricah

VERŠIČ ANTONIJA IN IVAN

trgovina s perutnino, jajci in surovim
maslom

Sv. Lenart v Slovenskih Goricah

Avtomatični buffet
„DAJ-DAM“
družba z o. z.

Ljubljana

KERENCIĆ ANTON

gostilničar in trgovec s sadjem

Pesnica

MILAN JELENKO

trgovec

št. IIj v Slovenskih Goricah

VIKTOR MEDEN

veležganjarna

Ljubljana

Opekarna Lajtersberg

Franc Derwuschek

Košaki pri Mariboru

RADIO A. BIRKE

Ljubljana Mestni trg 9

KLEIN JULIJ

trgovina s steklom in porcelanom
Ljubljana, Wolfova 4, Frančiškanska 6

Srečno in veselo Novo leto 1941**MARIBOR**

želim svojim cenj. odjemalcem naslednje tvrdke

MARIBOR

DOGŠA JOSIP čevljarstvo Maribor Ulica 10. oktobra 4	KRISTINA ŽIZEK gostilničarka Studenci p. Marib., Kralja Petra c. 51	JOSIP KAGER izdeluje dragulje in zlatnino Maribor, Miklošičeva ul. 4, tel. 21-03	Frizerski salon za dame »PAULA« Maribor Koroška c. 9
HINKO & MILICA TOVORNIK modni salon za dame in gospode Maribor	JULIJANA HARTBERGER gostilna Studenci	KUKEL KAROL modno krojaštvo Murska Sobota	KARL FOKTER eksport jaje in sadja Maribor—Tezno Ptujška c. 116 Tel. 23-16
SMODE VALENTIN mesar in prekajevalec Pobrežje pri Mariboru	»INTRA« d. z o. z. za proizvodnjo in razpečevanje gradbenih in tehničnih potrebščin Pobrežje p. Mariboru, Cankarjeva 26	IVANKA ZUPANČIČ trgovska agentura Maribor Slomškov trg 16	PRISTAVEC ANTON modni krojaški salon Maribor Trubarjeva ul. 9
ŠPRAH JOZICA trgovina z modnim blagom Zg. Radvanje pri Mariboru	Josip Benko Murska Sobota Maribor Celje Gornja Radgona		JOZE MERNIK ključavničarstvo in spec. avtogeno varjenje vseh kovin in litin Maribor Trubarjeva ul. 4
FRANC REICH pekarna Maribor—Zg. Radvanje, Hostejeva 27			BAŠA IVAN krojaški modni salon Maribor Frančiškanska 21
JAKOB KLOBASA gostilničar Studenci pri Mariboru Erjavčeva 5			Miloš Oset Maribor
MIHEVC PEPCA , prej MAUTNER Gostilna Zg. Radvanje pri Mariboru			Medic - Zankl tovarna lakov in barv, družba z o. z. podružnica Maribor
PLOJ IVAN Modno krojaštvo Maribor Koroška cesta 27			Damski česalni salon DRAGICA TKALEC Maribor Aleksandrova cesta 19
»OLYMPIA« Sport — Čop Maribor	K. TKALEC Modna trgovina za gospode Maribor Gosposka ul. 32	»VIDA« pletenine, moda Maribor Koroška cesta 10	SAMEC MAKSO carinski posrednik Maribor Zrinjskega trg
MIRKO GORIČAN trgovina s kurivom Maribor Tržaška cesta 49	REISER FILIP Frizerski salon za dame in gospode Maribor Koroška cesta 49	FRANJO VRABL Gradbeno podjetje Maribor Radvanjska cesta 24	MARIJA DOBNIK trgovina z mešanim blagom Krčevina pri Mariboru
A. REČNIK elektrotehniško podjetje Maribor Pobreška cesta 6	FRANJO KLANJSEK Maribor Glavni trg	»SAVA« MANUFAKTURA Maribor Koroška c. 9	Štefan Kraut carinski posrednik Maribor
PUKŠIČ FRANC Stavbeno in pohištveno mizarstvo Maribor Koseskega ul. 48	IVAN BEZJAK sedlar Maribor Cvetlična ulica 33	MARIJAN KOMEL mehanična delavnica Maribor—Tezno Ptujška c. 33	
JALEN TOMAŽ stavbeno in pohištveno mizarstvo Zg. Radvanjska c. 111	IVAN PINTERIČ bufet Maribor Tržaška cesta 1	MIROSLAV HRIBERNIK trgovina in krčma Maribor—Pobrežje Dr. Verstovškova ulica 26	Prvo jugoslavensko transportno d. d. SCHENKER & Co. Maribor
SIMON i JOSIPINA ŠTERN gostilna Maribor—Košaki	IVAN in MAKS MERNIK trgovina z mešanim blagom in trafika Maribor Tel. 24-51 Ptujška c. 1	STOK FRANC pekarna Maribor—Pobrežje	ERIKA GILIH trgovina mešanega blaga Maribor Pobreška cesta 46
ADOLF PUČNIK krojaški atelje Maribor—Tezno Ptujška c. 33	PLEČKO FRANC splošno čevljarstvo Tezno pri Mariboru Ptujška c. 19	VILKO ROZMAN trgovina in gostilna Pobrežje pri Mariboru Stanko Vrazova ulica 16	FOTO »JANA« Maribor Sodna ulica 1
VIKTORIJA ANDREJEK gostilničarka Studenci pri Mariboru Makarjeva 1	Krojaški salon »Moda« CELEC ALOJZ Maribor Tel. 27-75 Koroška 17	B. ZELEZNIK trgovina vseh vrst surovin Maribor—Pobrežje Cankarjeva 16 Tel. 27-43	ARBEITER ALOJZ nakup vseh vrst odpadkov in surovin Maribor Dravska ul. 5
JAKOB SENEKOVIČ slikar in pleskar Maribor	Ure — zlatnine — srebrnine OSEBIK ERNEST , urar Maribor Stolna ulica 2	ANTON STOK trgovina z mešanim blagom, kurivom in lesom Kamn'ca pri Mariboru	»HERGO« tovarna kartonaže Maribor Tel. 24-72 Rajčeva 5
SLAVKO LEBE trgovina in gostilna Razvanje, p. Hoče pri Mariboru	Nakup starega zlata in srebra HENIGMAN LEOPOLD splošno kleparstvo Maribor Ulica kneza Koclja 3a	IVAN STOK trgovina z mešanim blagom Maribor—Pobrežje	PEHEIM ALOJZ vdova trgovina s premogom in drvimi Maribor Gledalška ulica 6
FRIDAUER IVANKA gostilničarka Studenci pri Mariboru, Radvanjska 60	T. Fehrenbach nasl. JOS. VIDOVIČ urar in optik Maribor Gosposka 26	IVAN ZAMUDA trgovina z mešanim blagom Pobrežje pri Mariboru, Nasipna ul.	

Srečno in veselo Novo leto 1941**MARIBOR**

želi o svojem cenju od emalcem naslednje tvrdke

STUDENCI

PRECHTLER MARIJA buffet Pobrežje Aleksandrova 37	PAVEŠIČ ŠTEFAN gostilna in mesarija Maribor—Kamnica Tel. 25-95	EDVARD PETELIN vulkanizer Maribor Kopališka ulica 20	L. LUŠICKI Tehnična in radio trgovina Maribor Koroška 11
LASIČ VINKO stavbeno podjetje Maribor Tel. 27-17 Tržaška 88 a	RUPERT DRAKSLER mehanična delavnica in trgovina Maribor Vetrinjska ul. 11 podružn. Studenci, Aleksandrova 60	Starinarna — manufaktura CIRIL JELENC Maribor Koroška c. 17	DOBRAVC ALOJZ splošno čevljarstvo Maribor Jerovškova 74
M. BAUERLE zaloga glasovirjev Maribor Tyrševa ul. 24	Soferska šola in sodno zaprisežen izvedenec Ing. KERSIČ PETER Maribor Tel. 21-33 Frančiškanska 13	Elektromehanična delavnica EDVARD ČIČEK Maribor Vodnikov trg 3	FRANC PEČNIK splošno mizarstvo Maribor Koroška 39
PRODANOVIČ ŠTEFAN krznarstvo Maribor Koroška c. 20	<i>Justin Gustinčič</i> Maribor	<i>A. Senica</i> restavracija in kavarna Plzenski dvor Maribor	IVAN MALE specialni krojaški salon za dame in gospode Maribor Koroška c. 50
U. NASSIMBENI stavbeno podjetje Maribor Vrtna ulica 12			MIROSLAV FRANCE trgovina z lesom in kurivom Maribor Masarykova ul. 15 Tel. int. 27-73
LOVRENC SIREC pečar in keramičar Maribor Tyrševa ul. 4	Pivovarna Tscheligi Maribor Koroška 2 Telefon 23-35		 PODRAVSKA TISKARNA MARIBOR LOJZE STRAŠNIK
PRODUKTIVNA ZADRUGA KROJACEV zadruga z omejenim jamstvom Maribor Ruška cesta 5			V. Forstnerič mizarstvo Maribor—Melje
MLEKARNA A. RANTNER Maribor Koroška 10	Tekstilana Škerbinek Maribor Kralja Petra trg		
VIKTOR ŠTIBLER gostilna pri »Viktorju« Maribor Vetrinjska 3	SAJKO & LAZAR slikarstvo in pleskarstvo Maribor	SREČKO JELEN splošno čevljarstvo Studenci Erjavčeva 12	
RECEK VIKTOR strokovna čevljarska popravilnica kožnatih in gumijastih čevljev Maribor Vetrinjska 18	»MERKUR« mednar. transportna družba z o. z. Maribor	MAKS PLEVANČ parna pekarna Studenci Erjavčeva 14	Magdalenska oblačilnica A. KUMPERŠČAK Maribor Dvoršakova 14 Valvazorjeva 30
SREČKO KRANJC izvoznik Pesnica Jugoslavija	HOTEL »MERAN« Maribor	ALOJZ PAVLIČ mesar in prekajevalec Studenci Aleksandrova 43	Brivski česalni salon za dame in gospode ONIČ AMALIJA Maribor Meljska c. 3
Stlačičarna I. TOMOVIČ Maribor Gosposka 2	IVAN ROBEK gostilna »Pri Jelenu« Maribor Meljska c. 22	FRANJO BRUNDULA ključavničar in vodovodni instalater Studenci Ciril Metodova 3	Manufaktura JOŽE ROŽAJ Maribor Aleksandrova 16
»RUDA« izdelovanje kovin in izlivkov Stanislav Kotoun Maribor Trstenjakova 5.	MAKS KOTNIK konfekcija — moda Maribor Grajski trg 1	ANA HAUPTMAN frizerski salon Studenci Erjavčeva 12	PLESNI ZAVOD SIMONČIČ Maribor Gosposka 20
»DRAVA« d. d. lesna industrija Maribor—Jugoslavija	PETIT PARIS modna trgovina Maribor	ROK BELINA parna pekarna Studenci Slomškova 9	SALON »FLORA« Horvat—Pavčkovič Maribor Kopališka 2
LEYRER JOSIP mesar, prekajevalec Maribor Meljska 22	ANTON JAKAC trgovina s čevlji »Jak« Maribor, vogal Sodna—Aleksandrova	MAKS SERBEC mesar Studenci Tel. 29-33 Kralja Petra 70	»ELEKTROINSTALACIJA« Pinterič Pavel Koncesij. elektrotehniško podjetje Maribor Tel. 27-14 Slovenska 24
PÄVEL HERIČKO pečarsko in keramično podjetje Maribor	A. ŽAGAR & M. PODBEVŠEK krojaški modni salon Maribor Aleksandrova 12	VIŠIČ FRANC parna pekarna Studenci Aleksandrova 45	Stlačičarna M. Koserjev nasl. HERBERT GROSSMANN Maribor Slovenska 20
Gostilna »STARO MELJE« Maribor Meljska c. 33	JERNEJ REBERNAK parna pekarna Studenci Obrežna 1	MILAN LUPRET frizerski salon Studenci Kalohova 2	IVAN KVAS mlajši klobučar Maribor Aleksandrova c. 32
GRGUREVIČ NIKOLA modno čevljarstvo Maribor Aleksandrova 3	ANASTAZIJA KRANER gostilna Studenci Aleksandrova 64	MAKS KOLNIK avtoizvošček Studenci Aleksandrova 7	Parfumerija »ELWO« E. Wobnik Maribor Vetrinjska ul. 18
BABIČ IN LEŠNIK modno krojaštvo za dame in gospode Maribor Vetrinjska ul. 7	VIKTOR PAVLIČ mesar Studenci Erjavčeva 6	ANTON ŠTUHEC parna pekarna Studenci Kralja Petra 74	IVAN PEČAR Foto Corso — Kosmetik — Parfumerija Maribor Gosposka 11

Srečno in veselo Novo leto 1941

MARIBOR

želi svojim cenj. odjemalcem naslednje tvrdke

MARIBOR

Dolenc, Škvinjar in drug

strojno, umetno in stavbeno ključavničarstvo, izdelovanje blagajn, pokromanje, poniklanje, posrebenje in pozlačenje. — Solidna in strokovna postrežba!

Miklošičeva 6

Maribor

Slovenska 33

MINKA KUDER
restavracija »Narodni dom«

Maribor

Maks Kotnik

konfekcija — moda

Maribor Grajski trg 1

JULKA ŠALAMUN
izdelovanje dežnikov

Maribor Aleksandrova c. 19

HANL FRANJO

trgovina slikarskih potrebščin,
barv, lakov in kemikalij

Maribor Orožnova 3

Marija Zemljič

hotel in restavracija »Orel«

Maribor Grajski trg

FELIX SKRABL
modna in manufakturna trgovina

Maribor Gosposka ul. 11

JOS. TICHY i dr.

trgovina — elektrotehniško podjetje

Maribor Slovenska ul. 13

KING SHOE
Vremec in Turk

Maribor Gosposka ul. 30

ERNEST BIRTIČ
restavracija »Pri klavnici«

Maribor Oreško nabrežje 2

Modni salon
F. ZIDARIČ

Maribor Stolna ul. 5

BRODNIK FRANC
restavracija »Pri Zamorcu«

Maribor Gosposka ul. 30

DOLČEK & MARINI

Maribor Gosposka 27

R. DETIČEK
mesarija

Maribor Frankopanova 46

J. MAVRENCIČ
buffet

Maribor Mejska c. 64

Galanterija, pletenine in trafika
SLAVAN RIBARIČ

Maribor

»DIAREKLAMA«
F. Horvat

Maribor Tel. 23-57 Miklošičeva 6

FRANC in JULIJANA ŠUNKO
avtoprevoznništvo in gostilna

Zg. Radvanje

JOSIP BENKIČ
specialna izdelovalnica vsakovrstnih
čevljev

Maribor Vetrinjska 5

ANDREJ OSET, Koroška cesta 26
perilo, nogavice, pletenine
»GRIČ«, izletniška gostilna
Rošpoh PrenosiščaKrojaštvo in konfekcija
FRANC CVERLIN

Maribor Gosposka ul. 32

EMAN. ILIČ
slaščičar

Slovenska 6 Maribor Mejska 2

Magdalenska parna pekarna
F. SCHOBER

Maribor Kralja Petra trg 2

Tovarna mesnatih izdelkov

Anton Tavčar

Maribor Jurčičeva ul. 3

F. KRAMARŠIČ
moda, perilo, šiviljske in krojaške
potrebščine

Maribor Gosposka ul. 13

„LAMA“modna in konfekcijska trgovina
d. z o. z.

Maribor Jurčičeva ul. 4

Pekarna
SCHERBAUM & CO.

Maribor

SRECKO PIHLAR
manufakturna

Maribor Gosposka ulica 5

»KERAMIKA«
pečarsko in keramično podjetje
Anton Rajšp

Maribor Orožnova ul. 6

»UNIVERZAL-INSTALATER«
voda, plin, kurjava, sanit. naprava
I. D. Grčko

Maribor Tel. 24-12 Dvořakova 10

Buffet — delikatesa

Ludvik Kumin

Maribor Valvazorjeva ul. 30

KRISTINA VOLLGRUBER
restavracija in kavarna

Maribor Frankopanova 17

Trgovina z mešanim blagom
ČURMAN RUDOLF

Maribor Cankarjeva ul. 30

IDA ROZEHNAL
delikatese

Maribor Aleksandrova 18

P. SEMKO
krznar, izdel. šport. in uniform. čepic

Maribor Aleksandrova 18

UNIFORMA
in modno krojaštvo
Kelc Jakob

Maribor Rotovski trg 7

KRSTE GOJANOVIČ
gostilna dalmatinskih in štajerskih vin

Maribor Stolna ul. 10

KOKOT GENOVEFA
gostilna pri »Lipi«

Zg. Radvanje

MARIJA HRAST
slaščičarna

Maribor Stolna ulica 12

HINKO FANI KOSIČ
gostilna

Maribor Tržaška c. 38

MATEL ŠTEFKA
bufet

Maribor Betnavska cesta

MARTIN ŠTERBAL
tapetnik in torbar
Maribor
Aleksandrova c. 42 in Trg svobode 6Eksportna hiša
»LUNA«
Maribor Novi Glavni trg 24**Podpirajte
Rdeči križ!**RESTAVRACIJA »SLON«
I. J. Dermastja

Maribor Aleksandrova c.

STEFANČIČ IVAN
pekarna
Maribor Koroška c. 21

Vzajemna zavarovalnica, oddelek

KARITAS

Podružnica

Maribor Orožnova ulica 8

GOSTILNA GRMEK
Vsako nedeljo koncert

Studenci

RENCELJ ŠTEFAN
trgovina — gostilna
Maribor—Pobrežje**Jakob Lah**

Maribor Glavni trg 2

JOSIPINA PAŠ
moda za gospode in šport

Maribor Slovenska ul. 4

**Manufakturna
in modna
trgovina****JOSIP SRAJ**

Maribor, Slovenska 12

MAKS KERT
tehtničar, ključavničar

Maribor Aleksandrova 19

PEKO
d. z o. z.

Maribor

Špedicija
MILAVEC FRANC
Maribor Tel. 28-56 Aleksandrova 49Parna pekarna
JOSIP ČEBOKLI
Maribor Glavni trg 9Restavracija
»GAMBRINOVA DVORANA«
I. Račič
Maribor Tel. 25-80 Gregorčičeva 29FRANCKA FILIPIČ
gostilničarka
Maribor Tattenbachova 22Modna trgovina
ANTON PAŠ
Maribor Slovenska ul. 4PURGAJ ANA
gostilna
Maribor Glavni trg 5Elektro podjetje
Hertiš Jožef
Na zalogi raznovrstni material — Proračuni brezplačno
Maribor Aleksandrova c. 30

Srečno in veselo Novo leto 1941

MARIBOR

želi o svojim cenj. odjemalcem naslednje tvrdke

OSTALI KRAJI

K. GRANITZ
krznarstvo

Gosposka ul. 7

IVAN VRAČKO
lesna trgovina - elektr. žaga

Kamnica 142 Maribor

Srečno in blagoslovljeno Novo leto želi vsem cenj. odjemalcem

K. PRIMC
trgovina in gostilna

Maribor Pobrežje

Krovsko podjetje
RUDOLF BLUM
nasl. **ANTON KOČBEK**

Maribor Aškerčeva ul. 22

A. SPRAGER

trgovina z elektro-materialom

Maribor Vetrinjska 14

MAKS USSAR

Maribor

Veletrgovina z sirov. nam. prevoz to-
vora in avtotakse
IVAN SLUGA

Maribor Tel. 22-72 Tržaška 22

Iskrena novoletna voščila vsem cenj. gostom

M. J. GOLOB

pivovarniška restavracija

Maribor Glavni trg

Elektrotehnično podjetje

M. LEBEN

Maribor Koroška c. 28

DREXLER MAKS IN HERMAN
frizerski salon za dame in gospode

Maribor Ulica 10. oktobra

BOGOMIR FERJANČIČ

zastopnik zavarovalnic, gumijastih tepihov itd.

Maribor Koroška c. 43-I.

MIRTIČ LUDVIG

soboslikar in pleskar

Maribor Miklošičeva 2
Slovenska 31

Z. LOVEC

svila — manufaktura

Maribor Orožnova ul. 10

VERBIČ IVAN

mesar in gostilničar

Maribor Koroška c. 48

ANTON ROMIH

Splošno stavbeno in galanterijsko
kleparstvo in strelovski

Maribor Tel. interurb. 22-77

»**AURORA**«

mazilo za rast las
Novšak Franc

Maribor Slovenska ul. 16

HANZIČ RADO

modno krojaštvo

Maribor Aleksandrova c.24

GÖTTLICH REGINA

trgovina z mešanim blagom

Maribor Tržaška c. št. 2

FELIX SKRABL

modna in manufakturna trgovina

Maribor Gosposka 11

Obila sreče v novem letu!

Bančna poslovalnica

BEZJAK

Maribor, Gosposka ul. 25

Glavna kolektura držav. razredne loterije

MAKS PUČER
modna trgovina

Maribor Gosposka ul. 19

IGNAC URBANČL
pilarna

Prevalje

LASIČ JOSIP

trgovina z mešanim blagom

Hrvatski trg Ptuj

BORIS VESELIČ

vinogradništvo.

Ormož

KINO ROYAL

Ptuj

LUDOVIK KUARIČ

lesna trgovina, zaloga piva »Union«,
Radenske slatine in kovašk. premoga

Ormož

Hotel Beograd
KRULC JOSIPINA

Slov. Bistrica

AUGUST GOTTWEIN

trgovina z mešanim blagom, usnje,
manufaktura, dež. pridelki

Ormož

DREXLER MAKS IN HERMAN
frizerski salon za dame in gospode

Maribor Ulica 10. oktobra

JOŠKO BERLIČ
gostilna in mesarija

Ptuj

Veletrgovina in lesna industrija
LJUDEVIT KUARIČ mlajši

Ormož

Gostilna ZUPANČIČ
tujske sobe

Ptuj

Nova trgovina z mešanim blagom
LIKAVEC & drug

Ormož

KAROL FLORJANČIČ
elektro-radio

Celje Cankarjeva 2

STEFAN HOHNJEC
mesar

Celje Glavni trg

STROSS FERDINAND
tekstilna barvarna

Telefon 43 Ptuj

PINOZA ALOJZ
urar, draguljar, optik

Ptuj

VINECKOVIČ IVAN

umetno trgovsko vrtnarstvo — cve-
ličarna. Tyršev trg
Ljutomerska c. 14 Ptuj

ARNUŠ IGNAC
trgovina z mešanim blagom

Breg pri Ptuj

CVIKL IVAN
manufakturna trgovina

Ptuj

ROZMAN ANTON
pekarna

Slovškova ul. 9 Ptuj

Firma

»**ELHOMA**« **J. SLEJKO**

stroji za obdelavo lesa, želi veselo in srečno novo leto!

Ljubljana telefon 25-31

Sv. Petra c. 3

MAROL JOZE
kurjač

Sevnica

Vaš poslovni pramet

bo povečan z oglaševanjem v »Večerniku«

Kavarna »**MERKUR**«

Ignac Lebič

Celje

SPECIALNA DELAVNICA ZA PLINSKE GENERATORJE

Ljubljana

Tyrševa c. 13

VABILO NA NAROČBO!

Naročnina na
mesec po pošti

din **14**

Dostavljen po
našem raznašalcu

din **16**

Posamezna
številka

1 din

V teku dveh in pol leta smo povečali obseg »Večernika« ob delavnikih od štirih na 8 strani, sobotno-nedeljske številke pa od šestih na 16 strani. Obseg prazničnih števil »Večernika« smo dvignili na 32 strani.

V teku dveh in pol leta smo dnevno naklado »Večernika« popetorili, naklado sobotno-nedeljskih števil pa celo pos edmorili. Avgusta leta 1938. smo začeli tiskati »Večernik« v 3400 izvodih, že v 50. tednu letošnjega leta pa smo v rednem tisku »Večernika« dosegli naklado

24.500

izvodov. Letošnje izredne praznične številke bo treba tiskati nad

32.000 izvodov.

Trudimo se, da bo »Večernik« čim prej najpopolnejši slovenski dnevnik, ki bo po vesteh in po kakovosti vsebine vzor slovenskih listov.

Trudimo se, da postane »Večernik« najbolj prijubljeni in največji ljudski dnevnik, ki bo v ponos severni Sloveniji, v korist vsem Slovencem, naši jugoslovanski državni in nacionalni misli pa v pomoč.

Dosedanje naročnine nismo povišali, niti cene za posamezne številke. Povišati tudi ne nameravamo, dokler bo naklada »Večernika« tako rasla kot do sedaj in dokler nas ne bo v to prisilila še bolj katastrofalna draginja.

Vabimo Slovence, da nas v našem prizadevanju podpro. Vabimo jih v krog naših novih naročnikov. Stare naše naročnike pa kot prijatelje našega lista prosimo, da nam vsakdo od njih tudi v svojem interesu pridobi za novo leto vsaj še enega novega naročnika.

„Večernik“ v sloherno slovensko hišo!

»VEČERNIK«

Novo naročnike sprejemajo:

Uprava »Večernika« v Mariboru, Kopalniška ulica 6, tel. 25-67, 28-67
Poslovalnica »Večernika« v Ljubljani, Francišanska ulica 6, tel. 46-91
Poslovalnica »Večernika« v Celju, Prešernova ulica 3, tel. 280
Poslovalnica »Večernika« v Ptuj, Čučkova hiša.

**Slavnostno darilo
za sina
in hčerko**

lahak, ploščat in privlačen

CONTINENTAL 200.

Ta iz najboljšega materiala
grajen stroj je izdelek
WANDERER-WERKE.

Odlikuje se kot vsi
CONTINENTAL pisalni
stroji po svoji lepi, vo-
doravni pisavi in dolgi
življenjski dobi.

Nizka cena —
ugodni pogoji!

WANDERER-WERKE
ARBEITSGESellschaft STEGMAR SCHWARZ

Samoprodaja: **IVAN LEGAT-MEHANIK**
MARIBOR, Vetrinjska ul. 30 LJUBLJANA, Prosenova ul. 44

MALI OGLASI

do 20 besed stanejo z davkom vred 15.— din. Vsaka nadaljnja beseda 1.— din. Kdor išče službo, plača za tak oglas namesto 15.— din samo 12.— din. Mali oglasi za ženitvo, dopise, poročila, trgovsko in obrtno reklamo pa stanejo namesto 15.— din 20.— din. Vsaka nadaljnja beseda v teh oglasih stane 2.— din. Za pisemne odgovore plemenitost v malih oglasih znaša posvoda pristojbina 3.— din, kateri znesek je treba priložiti v znakah. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu. Pri pisemnih naročilih se lahko plača v znakah. Za vse male oglase, če so debelo tiskani, velja dvojna tarifa.

KAM, KJE?
do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

Prijetno bo
**SILVESTROVANJE
PRI SENICI**
v Ulici kneza Koclija. Dobra kapljica po izbiri. Cene zmernе. 21502-1

Denar?

Grafolog
F. T. Karmah,
sprejema
obiske v
Mariboru,
Hotel Zamorc
skoz celi dan.

DOMAČE KOLINE
jetrnice, krvavice, t. d. v
»Lovskem domu«, nad »Tre-
mi ribniki«, kakor tudi prvo-
vrstna vina. Se priporočam.
21521-1

NA SILVESTROV VEČER
ples v gostilni Tomše, Pekre.
Vabi gostilničarka. 21486-1

SILVESTROVANJE
v gostilni »Balkan«, Linhar-
tova 13. Pripravljene dobre
domače pečnice, krvavice,
puran in druga dobra jedila.
Dobro haloško in ljutomer-
sko vino. Vabi Mara. 21507-1

VSEM STRANKAM
Želi srečno in veselo Novo
leto novi brivski salon za
dame in gospode Rems, Po-
brežje, Aleksandrova c. 58.
21506-1

ZA SILVESTROVO
v gostilno »Mesto Maribor«,
Tržaška 7. Velika veselica,
godba s plesom. Za obilen
obisk se priporoča gostilni-
čarka Milka Hribernik ter
želi vsem svojim gostom ve-
selo in srečno Novo leto.
21493-1

SLUŽBO DOBI

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja
beseda 1 din

Sprejemem
OFERA
s 3 delavnimi močmi proti
dobri plači. Gamser, Zg. Kun-
gata. 21536-2

PRODAJALKE
za usnjato galanterijo sprej-
mem takoj, oz. kasneje. Le
dobro izvežbane naj se pi-
smeno javijo pod šifro »13«
na ogl. odd »Večernika«.
21482-2

Enega ali dva
GODBENIKA
iščem za Silvestrovanje. Go-
stilna Meliška 9, Maribor.
21514-2

Pohištvo
zajamčena izdelava z last-
nih delavnic kupite po-
ceni pri
„OBNOVA“ Fr. Novak
Jurčičeva ulica 6

OBVESTILO
Naznanjam, da vodim kamnoseško obrt nadalje
pod strokovnim nadzorstvom ter vsem cenjenim
odjemalcem želim vesele božične praznike!
Katarina Močnik vdova

Za Silvestrovo kupujte

kacpe

samo v specialni trgovini

I. Lah (prej Greiner)

Gospiska ulica 2 - telefon 25-03

Fažoniram
moške in ženske

klobuke

po najnižjih cenah ter
zadnji modi. Na izbiro
dobite tudi nove klobuke
po konkurenčnih cenah.
Se priporoča

Babošek Vladko
klobučarstvo

Maribor, Vetrinjska 5.

Oglašujte!

Kemindustrija

Maribor, Aleksandrova c. 44
tel. 24-17

d. z o. z.

Kemikalije, glazure, barve, ličila, mine-
ralna olja, izolacijska in zaščitna sred-
stva, bencin, avtoolja, špirit, petrolej itd

Knjige, pisemski papir

v veliki izbiri in najceneje kupite v

TISKOVNI zadrugi

Maribor, Cankarjeva 1, telefon 25-45.

„GRAJSKA KLET“

Joško Petan

lastnik kavarne »Astoria« in restavracije »Grajska klet«

Za Silvestrovo otvorim najmoderneje preurejeno restavracijo

K otvoritvi vladno vabim.

Obenem se zahvaljujem cenji, gostom kavarne »Astoria« za naklonjenost in jim želim srečno novo leto.

Priporočam se za cenji, obisk v mojih podjetjih, kjer bo vedno poskrbljeno za dobro jedajo in pijačo ter zabavo!

KANC
DROGERIJA
za vsakogar dobite najceneje v parfumeriji

DFKLE
zmožno slovenščine, se sprejme k otroku za popoldanske ure. Tomšičeva 24. 21512-2

OSKRBNIKA
na posestvo z 2-3 delovnimi močmi rabim Avšič. Smarje pri Jelšah. 21525-2

KORESPONDENTINJO
perfektno tudi v srbohrvatski korespondenci in stenografiji sprejme tovarna. Ponudbe pod »Večletna praksa« na ogl. odd. »Večernika«. 21524-2

ISČE SE
SLUŽKINJA
k dvem otrokom. Plača po dogovoru. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 21522-2

SLUŽKINJA
ki zna tudi kuhati, se sprejme k majhni, boljši družini Primcipova 2. 21518-2

MLAD FANT
Se sprejme kot sluga v knjigovozništvu V. Weixl in sinova. 21517-2

ISČE SE
DEKLE
k otroku in za pomoč v gospodinjstvu. Vprašati v gostilni »Jadranska klet«. Mlinska ulica. 21499-2

SLUŽBO ISČE
do 20 besed 12 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

KNJIGOVODJA
upokojenec, v začetku 50 let, perfektno slovenščine in nemščine, bilancist, poučen v vseh uradniških delih, išče zaposlitev vsake vrste, gre tudi za pol dneva ali nekaj ur. Dopisi pod »Zelo zanesljiv« na ogl. odd. »Večernika«. 21543-3

1000 DIN DAM
tistemu, kateri mi dobi do pomlad delo v Mariboru, v železniški delavnici, železnici ali v kakšnem drugem podjetju. M. Sitar, Vrhole, p. Laporje. 21544-3

ISČEM MESTO
STROJEPISKE
Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod šifro »Nastop takoj«. 21540-3

VAJENCI-(KE)
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

ISČE SE
VAJENEC
za trgovino. Vprašati: Marija Dobnik, Aleksandrova 8, Krčevina. 21478-4

STANOVANJE ODDA
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Lepo, komfortno, sončno **TRISOBNO STANOVANJE** s kopalnico in pritlikinami se takoj odda. Aljaževa ulica 4. 21498-5

DVOSOBNO STANOVANJE v novi hiši, s predsobo in kopalnico se s 1. jan. 1941 odda. Tržaška cesta 46-1. 21478-5

DVOSOBNO STANOVANJE s kabinetom se takoj odda. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 21516-5

Umetno in stavbeno mizarstvo

Stefan Koter

Maribor - Mlinska ulica

v zorčne sobe vedno na vpogled

SOBA IN KUHINJA
s kabinetom se odda s 15. januarjem ali 1. februarjem. — Maribor. Bolniška 5, blizu kasarne Kralia Petra 21511-5

LEPO STANOVANJE
1 in 3 sobno, čisto, odda knjigarna Scheidbach. Gosposka ul. 28. 21555-5

STANOVANJE ISČE
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

ENOSOBNO STANOVANJE s kabinetom in z vsemi pritlikinami iščem v centru za marec ali april. J. Herzog 55 poštno ležece Maribor. 21298-6

Lepa darila

za vsakogar dobite najceneje v parfumeriji

ELVO, Maribor
Vetrinjska ulica št. 18

SOBA
se odda Gosposvetska 22, Pobrežje. 21504-8

SOBO ISČE
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din
iščem prazno, strogo **SEPARIRANO SOBO**
Ponudbe pod »Levi breg« na ogl. odd. »Večernika«. 21542-9

POSEST
do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

STAVBENO PARCELO
približno 800 m², prodam v Nasipni ulici po ugodni ceni. Prekupci izključeni. Ponudbe pod »Ugodno« na ogl. odd. »Večernika«. 21429-11

BUKOVE IN HRASTOVE PRAGE
kakor tudi prima bukove hlode kupuje Dergan Rudolf, Laško. 21527-11

Iščem v najem srednje veliko **POSESTVO**
30-50 oralov, z žvino ali brez, takoj ali s 1. februarjem. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 21526-11

POSESTVO
pri Sv. Vrbanu nad Mariborom, 18 oralov, na prodaj. Ponudbe pod »Posestvo« na ogl. odd. »Večernika«. 21501-11

Novo zidana **HIŠA**
2 sobi, kuhinja, vrt, 1/2 orala sadonosnika, ob državni cesti, pri avtobusni postaji, se poceni truda. Ogleda se ob nedeljah in praznikih. Vprašati je v trgovini Pečoler, Rače. 21503-11

SREČNO NOVO LETO
želim vsem Rapid-strankam. Nove oferte. Majhne novozgradbe od 24.000 navzgor. — Novozgradba z poljem, pri mestu, 90.000. — Hiša, veliki prostori, vrt, 180.000. — Dve vili, Novozgradbi, 150.000, 210.000. — Gostilna z sobami za tuje, kegljišče, 420.000. — Dobičkanosna hiša v centru, 7% čistega dobička, 270.000. — Gozdno posestvo, 75.000. — Vinogradno posestvo, din 90.000. Posredovalnica »Rapid«, Gosposka 28. 21554-11

MODRČKI
stezniki, rokavice, uogavice, damsko perilo najceneje pri Š Keič-u Stolna 1. 11406-18

ZENITBE - DOPISI
do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

MIKECI!
Voščim Ti veselo Novo leto! Sem bolan, moram ležati. Pri mojem prijatelju izveš več. Pozdrav A. 21534-19

LOČENKA
30 let stara, dota v gotovini 40.000 din, iščem trgovca, obrtnika ali slično. Navodila daje »NADA«, Zagreb, Jelačičev trg 10, proti nakazilu din 10.— 21529-19

GOSPODIČNA
24 let stara, dota v gotovini 70.000 din, iščem trgovca, obrtnika ali slično. Navodila daje »NADA«, Zagreb, Jelačičev trg 10, proti nakazilu din 10.— 21530-19

Modeni šlageji za ples in petje edino na ploščah

Glavno zastopstvo za Maribor: Mešine & Herold

Zahtevajte brezplačne sezname

VOZILA
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

MOTORNO KOLO
s prikolico, 500 ccm, novimi plašči, močno, vse v najboljšem stanju, se truda ali pa zamenja za mali avto. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 21440-22

PRIDELKI
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din
Prodam 200 kg **KISLEGA ZELJA**
Fideršek, Zolgarjeva 9, Maribor. 21510-23

RAZNO
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

VEVERICE, DIHURJE, LISICE
kune, zajce in vse ostale vrste divjačin kupujem po najvišjih dnevnih cenah. Sprejemam v strojenje in barvanje, Peter Semko, Maribor, Aleksandrova cesta 13. 20774-28

PAKETE
v inozemstvo, salame, klobase pošilja »Kavalir«, Gosposka 28, istočasno pripravljajo špecerije, kavo, čaj, naprilo, olje, čokolado. 21556-28

Prodam popolnoma nove **OFICIRSKO ŠKORNJE**
števil. 42-43. Vprašati Dobrava 240 pri Mariboru. 21484-28

POROKE! SLIKA NEVESTE
prvovrstno in poceni! Foto Kleser, nasproti Grajskega kina. 21356-28

KROGLJE ZA KEGLIŠČE
kupim Gostilna »Evropa«, Maribor-Studenci. 21513-28

Pasteljina pecije

po din 10, kemično očiščeno din 14. Čehano in kemično očiščeno din 35-45, 65. Belo in sivo gosje berje in puh dobite najugodnejše pri

„LUNA“
Maribor samo Glavni trg 24
Vzorci brezplačno!

MODERNI VOZIČKI
na vseh cenah

BOGONIR DIVJAK
Ulica kneza Kocelja 4

Hranilne knjižice
vrednostne papirje **kupujemo**
stalno po najvišjih cenah in proti takojšnjemu plačilu

Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka ul. 12

Zlato in srebro

briljante, zastavljane listke išče najnujno za nakup

M. Ilgerjev sin
Maribor, Gosposka 15

čokolada

bonboni

Iščem dvo- ali trisobno **SONČNO STANOVANJE** v najožji bližini Maribora, na desnem bregu. Ponudbe z navedbo cene pod »1. februar« na ogl. odd. »Večernika«. 21535-6

SOBO ODDA
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

DVA GOSPODA
se sprejemata na stanovanje. Marčič, Ruška cesta 3. 21519-8

GOSPOD
se sprejme na stanovanje. — Betnavska 48. 21485-8

DVA GOSPODA
Sprejemem na stanovanje v svetlo in suho sobo. Tam se odda tudi soba s štedilnikom Mesarski prehod 5-1. 21515-8

SOBO S ŠTEDILNIKOM
in malim kabinetom takoj oddam mirni in snažni stranki v Makarjevi ul. 7. 21497-8

Sprejemem **GOSPODIČNO** na stanovanje. Vošnjakova ul. 19-II, vrata 6. 21508-8

Oddam **PRAZNO SOBICO** solidni osebji v centru mesta. Hecl, Gregorčičeva ulica 14. 21489-8

Prodam suhe **BUKOVE PLOHE** (fosne), 14 in 18 cm debele in več vrst druge debeline. Marin, Bezena pri Rušah. 21523-11

BRIVNICA
dobro vpeljana, brez konkurence, se prodaja. Zrkovska c. 24 Vprašati Aleksandrova c. 65, Pobrežje. 21520-11

Enodružinska, novozgrajena **HIŠA** s studentem in nad 600 m² vrta se takoj ugodno prodaja. Posredovalci izključeni. Pobrežje, Lovska 32. 21539-11

Prodaja se **LEPA HIŠA** na zelo prometnem kraju, sposobna za vsako obrt, blizu tovarne stroj in Volnateks. Majšperk, ter 15 minut od romarske cerkve Ptujška gora. Cena zelo ugodna. Vprašati se naj pri Ludvku Černenšek, Ptujška gora. 21537-11

Redilo za svinje
preizkušeni prašek za svinje, ki vsebuje tudi ribjo moko, paglo redi Vaše svinje in jih dela odporne proti boleznim 1 paket 8.—, 1 kg 25.— po pošti s povzetjem 15.—, ozir. 35.— din. Glavna zaloga: Lekarna pri Zamorcu, Maribor 2. Gosposka 12

Proda se **POSESTVO**
14 oralov, tik banovinske ceste, na prometnem kraju, primerno za krčmo in trgovino. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 21487-11

DENAR
do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

Kupimo **VLOŽNE KNJIŽICE** Prekmurske banke d. d. Murska Sobota. Bančni kom. zavod, Maribor, Aleksandrova 40. 21236-12

OBRT - TRGOVINA
do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

FOTOAMATERJI!
Filmi, plošče za zimo in sport, sveže in poceni v foto trgovini L. Kleser, nasproti Grajskega kina. 21382-13

POHIŠTVO-OPREMA
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Kupimo takoj dobro ohranjeno **PISALNO MIZO** in stol. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Navedba cene«. 21221-17

ZENSKI KOTIČEK
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

NOGAVICE
rokavice, perilo trikotažna, volna, pletenine. Oset »Mara« Koroška 26, poleg tržnice. 16799-18

Prodaja se **PODZGLAVNIK** iz afrika (Afrikkeilpoilster). Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 21528-18

VDOVA
prijetne zunanosti, s premoženjem 600.000 din, iščem zakonskega druga. Navodila daje »NADA«, Zagreb, Jelačičev trg 10, proti nakazilu din 10.— 21531-19

SAMSKI GOSPOD
33 let star, s premoženjem 1.800.000 din in mesečno rento 8500 din, iščem zakonsko družico. Navodila daje »NADA«, Zagreb, Jelačičev trg 10, proti nakazilu din 10.— 21532-19

VLAKOVODJA
39 let star, z mesečno plačo 2000 din, iščem zakonsko družico. Prednost imalo štivilje in slično. Navodila daje »NADA«, Zagreb, Jelačičev trg 10, proti nakazilu 10 din. 21533-19

VIŠJI ŠUMARSKI SVETNIK
52 let star, mesečni dohodek 7000 din, iščem zakonsko družico. Navodila daje »NADA«, Zagreb, Jelačičev trg 10, proti nakazilu din 10.— 21534-19

GLASBILA
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Prodajam **KLAVIR** v dobrem stanju trrdke Josef Berger, Dunaj. Cena 3600 din Podgorelec Martin, Štrigova. 21414-20

POUK
do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

NEMŠČINA ITALIJANSČINA FRANCOŠČINA
po lahki, hitri metodi. Individualni pouk. Zajamčen uspeh. Gregorčičeva 3, pritličje, desno (nasproti realke). 21490-21

„DUNAV“ zavarovalna delniška družba v Zagrebu

zavaruje pod najugodnejšimi pogoji:

ŽIVLJENJE: smrt in doživetje po raznih tarifnih kombinacijah, zavarovanje dote otrokom v zvezi s hranilniki-urami

ELEMENTAR: požar, vlomska tatvina, razbitje stekla, nezgode, zakonita dolžnost jamstva, avtokasko, transport

CENTRALA V ZAGREBU

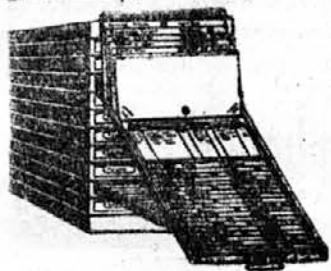
Poslovalnice v Dravski banovini: Podružnica LJUBLJANA, Aleksandrova c. 6 (v lastni palači)
Glavna zastopstva: MARIBOR, Aleksandrova cesta 12 / CELJE, Kralja Petra cesta 29

Če obiščete Ljubljano ne pozabite si ogledati pred nakupom našo zalogo. Zahtevajte našo ponudbo

ŽIME

vse vrste žime nudimo po izredno nizkih cenah

„Žima“, Ljubljana, Tyrševa 37

Kactoteka:

preglednost
točnost
enostavnost
zanesljivost
in cenovnost

Safca

MARIBOR
Gregorčičeva 24

Tel. 25-10

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT
Maribor, Vetrinjske ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 44

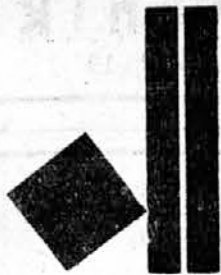
Za eno hišo dalje

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem prevzela staro Lahajnarjevo gostilno, ter bom postregla mojim cenj. gostom z dobro kuhinjo in vinom. — Za obilen obisk se priporoča

Gračner Terezija

gostilničarka, Frankopanova 39

Kupujemo po najvišjih dnevnih cenah

Vsakovrstne tekstilne in krojaške odpadke, cunj, staro železo, litino, medenino, baker, cink, svinec, kosti itd.

DALJE PROdam eno partijo rebrastih cevi (Rippenrohre) za parno kurjavo, nekaj komadov strojev za likanje, na strojni pogon, razna ležišča osi itd.

CUNJE ZA ČIŠČENJE STROJEV, kakor volna in brusilni kolobarji vedno v vsaki množini na razpolago.

Tovorni prevozi sehitve z avtomobili ali konji po najnižjih cenah. Dva elegantna taxi-avtomobila vedno na razpolago, kličite 2272.

Veletrgov na s surovinami. prevoz tovorov in autotaksa

Ivan Sluga, Maribor, Tržaška c. 22 - Telefon 22-72

Ni reklama,

to boste ugotovili z Vašim obiskom, da ste zares najceneje postreženi v na novo odprti

trgovini z železnino

ki Vam nudi vso kuhinjsko posodo, jedilni pribor, opreme za kopalnice, pohištveno in stavbeno okovje, orodje za vse stroke obrtništva itd. — Vabi in priporoča se Vam

železnina Sekavčnik Filip Ljubljana

Cesta 29. oktobra (Rimska cesta 19).

Vsem svojim cenjenim strankam želim srečno ter blagoslovljeno novo leto

NJIVAR FRANC

čiščenje oken in parketov

MARIBOR

Gosposka 2

Prodaja v
Mariboru
V. Weixl
in sinova
Jurčičeva 8

LASNO MAZILO

»AURORA«

pospešuje east las na plešak

Ze 20 let znanstveno preizkušeno in kronano z dokaznimi pečati. Največji dokaz je ta, da so na 30-letni pleši ponovno zrasli lasje. Cena din 68.—. Samoprodaja za Maribor: Slovenska ulica št. 16 FRANC NOVŠAK. Samoprodaja za Ljubljano: Cesta 29. oktobra 19-1. PAVLA DE COMELLI

LJUDSKA SAMOPOMOČ

zavarovalna zadruga z o. j. v Mariboru

je z dovoljenjem (koncesijo) trgovskega ministrstva v Beogradu z dne 16. decembra 1940

prava domaća zavarovalnica za življenjsko zavarovanje

»Ljudska samopomoč« zavaruje po vsej državi vse zdrave osebe:

1. za posmrtno zavarovanje v starosti od 16. do 80. leta
2. za posmrtno zavarovanje s krajšanim plačevanjem mesečnih prispevkov od 16. do 65. leta.
3. za doživetje in smrt v starosti od 16. do 60. leta.
4. za doto od 1. do 16. leta.

Ako še niste član Ljudske samopomoči, zahtevajte naše nove tarife in zavarovalne pogoje brezplačno in brez-obvezno.

Za vsak kraj Jugoslavije se sprejmejo zanesljivi in ugledni zaupniki.

Kdor se zavaruje — shranjuje.

Vinogradno posestvo naprodaj!

Vinograd, sadovnjak, gozd (8ha). Izvrstna ljutomerska lega. Dopisi pod »Rizling« na ogl. odd. »Večernik«. 1507

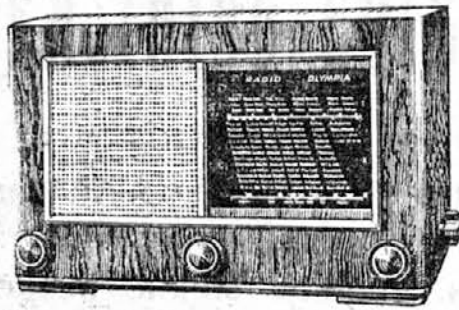
Staro železo, kov ne

gumo, steklenice in vsakovrstne predmete plača najbolje

„METALIA“

Ljubljana, Gosposvetska cesta 16
Telefon 32-88

100.000 zadovoljnih poslušalcev

priča o prvovrstni kakovosti radioaparata

Sachsenwerk - Olympia

Popolnoma naraven glas, minimalna poraba toka, okusna zunanost in predvsem sigurnost v obratu vsled uporabe najboljših snovi in sestavnih delov, so posebnosti teh sprejemnikov.

Glavno zastopstvo:

RADIO MARIBOR, d. z o. z., Maribor, Glavni trg 1, telefon 26-48

Strokovni radiolaboratoriji, bogata zaloga vseh v radiofonijo spadajočih aparatov in sestavnih delov, garancija za vsak aparat in elektronke. — Zastarele aparate vzamemo v račun.

Veselo Novo leto želi tvrdka

K. Šapec

Maribor, Aleksandrova cesta 24

Trgovina in prodajalnica pisarniških strojev

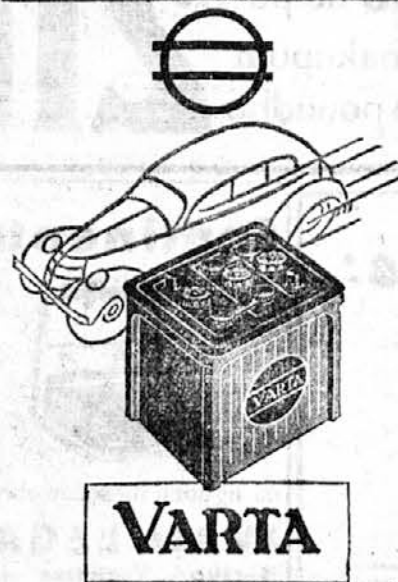
Generalno zastopstvo pisalnih strojev

„GROMA“

Model E din 3000⁻. Tudi na obroke

Kakršna baterija - takšen pogon in vožnja

BATERIJA ona je, ki nam daje sigurnost, da se motor takoj vžge in da celotna električna napeljava deluje v redu, in pravilno.

»VARTA« baterija omogoča sigurno in brezhibno delovanje Vašega motorja. Dopise pri:

American Import Company

FORD ZASTOPSTVO

Maribor, Glavni trg 22

Mizarsko podjetje

za mizarska stavbena dela in notranjo opremo

Ivan Klančnik

Maribor, Mejna ulica, telefon števil. 23-19

Štampiljke za signiranje zabojev, vreč, sodov, kož, kamenja itd.

Signurna barva Štampiljke iz gumija in kovin

»Sofra« Gregorčičeva ulica 24

Maribor, telefon 25-10

V Mariboru ima največji uspeh »Večernikov« oglas

VELIKA ZBIRA KOZUHOV NE
P. SEMKO
MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 15

TEL. 29-72

IVAN KRAVOS
Maribor, Aleksandrova c. 13
Telefon števil. 22-07

Oglas v »Večerniku« ima največji uspeh!

DAJ-DAM
LJUBLJANA

želi vsem svojim cenjenim gostom
srečno Novo leto!

DAJ-DAM
LJUBLJANA

Naznanilo preselitve!

Cenj. občinstvu naznanjam preselitev svoje

krojaške delavnice

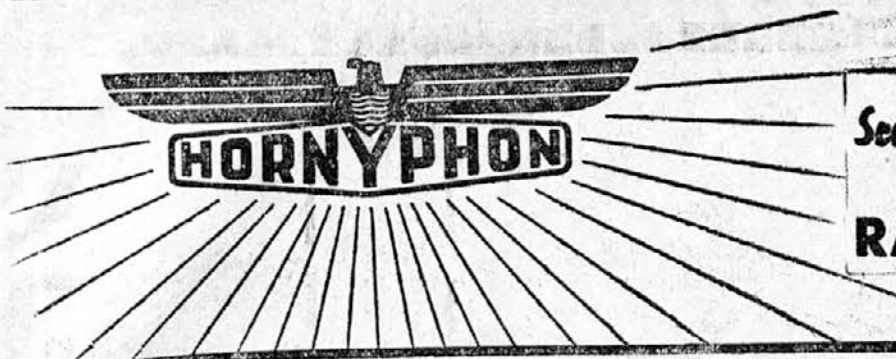
iz Aleksandrove ceste števil. 12

v Jurčičevo ulico števil. 4/1

v palačo »Lama«. Priporočam se ter želim vsem svojim strankam srečno novo leto!

Jakob Erbus, Maribor, Jurčičeva ulica št. 4/1

Krojaški modni salon

Srečno in veselo Novo leto

Vam želi tvrdka

RADIO TSCHARRE

Generalno zastopstvo **RADIO TSCHARRE**, Maribor, Zrinjskega trg 9

Samoprodaja: **KÜRTING — BRAUN — HORNYPHON** radio aparatov in ostalih tipov

Vsem svojim zavarovancem, prijateljem in
sotrudnikom želi v novem letu mnogo
sreče in zadovoljstva

„DRAVA“ ki je **prava**
zavarovalnica malega človeka
Maribor, Sodna 1. v lastni palači

Kmetovalci! Poljedelci!

Prvovrstne mline za mletje vseh vrst žita, za izdoločanje
ješprena in kaše, motorne in ročne slamojeznice, mla-
tilnice in čistilne pluge ter okopalnike Vam budi po
najnižjih cenah tvrdka

Martin Petrič, Celje, Kralja Petra 22

Zahtevajte ponudbe! Sprejmemo zastopnike
Svojim cenjenim odjemalcem želi srečno Novo leto

Franjo Majer

modna in manufakturna trgovina

Maribor
Glavni trg št. 9

Terpentin krema

Parketni vosek, vazelin, mast in gumi-
tran za čevlje so domač proizvod in Vam
nudijo za Vaš denar polno vrednost. Kdor
jih uporablja, štedi!

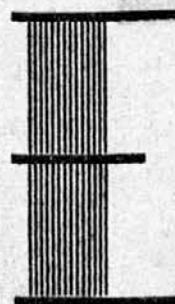
PIVO
LEŽAK IN BOCK

iz pivovarne

*„Mnich“
v Ljubljani*

se najbolj priporoča

August

hrlich

tekstilna tovarna

Maribor

ROTEKS

TEKSTILNA INDUSTRIJA a. d. BEOGRAD

TVORNICA
MARIBOR

TEKSTILNE TVORNICE

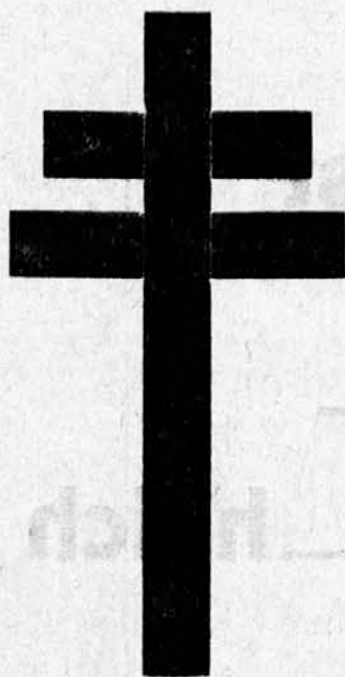
„Jugasvila“

D. Z. O. Z.

„Jugotekstil“

D. Z. O. Z.

MARIBOR

Odpri roke, odpri srce,
otiraj bratovske solze!

PODPIRAJ

Pratitubeckularna liga

V MARIBORU

